

Programmabegroting 2026

Meerjarenraming 2027 - 2029

Inhoudsopgave – Programmabegroting 2026

Bestuurlijke toelichting	4
Begrotingsuitgangspunten	11
Totaal overzicht programmabegroting	12
Programma's:	
0. Bestuur en ondersteuning	14
1. Veiligheid	16
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	18
3. Economie	21
4. Onderwijs	23
5. Sport, cultuur en recreatie	25
6. Sociaal domein	28
7. Volksgezondheid en milieu	32
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	34
Algemene dekkingsmiddelen	38
Overhead	40
Vennootschapsbelasting	42
Reserves	44
Paragrafen:	
1. Lokale heffingen	45
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	54
3. Onderhoud kapitaalgoederen	65
4. Financiering	69
5. Bedrijfsvoering	72
6. Verbonden partijen	76
7. Gemeentelijk grondbeleid	91
8. Wet open overheid	100
Bijlagen/Overzichten:	
I. Beleidsindicatoren / kengetallen	101
II. Overzicht lasten en baten per taakveld	105
III. Overzicht structureel en eenmalig per programma	111
IV. Specificatie van reserves en voorzieningen	121
V. Strategische opgaven opgenomen in de begroting	123
VI. Overzicht van investeringen	124
VII. Bezuinigingen	127
VIII. Overzicht EMU-saldo	128

Bestuurlijke toelichting

Kernboodschap

Dit is de laatste Programmabegroting van onze bestuursperiode. Om financieel gezond te blijven en ruimte te houden om te kunnen blijven investeren in onszelf als groeigemeente, hebben we in deze Programmabegroting naast noodzakelijke investeringen ook bezuinigingen opgenomen (voor een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029). Het betreft een gebalanceerd pakket aan voorstellen, waarmee we voor 2026 en 2027 een structureel sluitend perspectief presenteren. Het pakket aan voorstellen is mede gebaseerd op wat inwoners afgelopen voorjaar hebben genoemd in het online onderzoek en de gesprekken die we samen met uw raad hebben georganiseerd. Inwoners gaven daarbij aan dat zij bereid zijn samen de lasten te dragen, mits er zorgvuldig wordt gekeken naar de verdeling en de impact van bezuinigingen. Met de voorstellen ontzien we basisvoorzieningen zoveel mogelijk, blijft de lastenverhoging voor inwoners beperkt en kunnen gerichte investeringen doorgaan. Denk hierbij aan de gebiedsontwikkeling Reevedelta, scholen in Reeve Oost, Drostenerf IJsselmuiden en een gebouwde parkeervoorziening bij het Berghuisplein.

Tegelijkertijd laat de Programmabegroting voor 2028 en 2029 een verslechterd beeld zien ten opzichte van de Perspectiefnota. De tekorten voor deze jaren zijn toegenomen. De meerjarenbegroting blijft complex door incidentele Rijkscompensaties en politieke onzekerheid. Onze inzet blijft om Kampen als groeigemeente financieel gezond, wendbaar en toekomstbestendig te houden. We achten het aannemelijk dat komende jaren aanvullende maatregelen nodig zijn, zeker als de onzekerheid verder voortduurt. Om ook de komende jaren goed toegerust te blijven (ook op een 'slechtweerscenario'), blijven we werken aan de strategische besparingsagenda, investeringsagenda én vervangingsagenda. Met deze strategische aanpak is de gemeente voorbereid op zowel bezuinigingen als mogelijke investeringen in de toekomst. Dit is een manier die past bij de wens om te kunnen blijven ontwikkelen, zodat het voor iedereen fijn wonen, werken en leven is in de gemeente Kampen.

Bestuurlijke Samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de laatste Programmabegroting van deze bestuursperiode. We kijken terug op een periode waarin we fors hebben kunnen investeren en veel van onze ambities hebben kunnen starten en realiseren. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in onder andere woningbouw, gebiedsontwikkeling, energietransitie, het versnellen van verduurzaming, economische versterking, bestaanszekerheid en het creëren van kansrijke omgevingen voor kinderen.

Naast terugkijken op deze bestuursperiode, kijken we ook vooruit. We werken nu een aantal jaar als college, raad, griffie en ambtelijke organisatie samen aan het versterken van het strategisch vermogen. Met het vaststellen van en structureel werken met de Koers Kampen 2040 en de strategische opgaven werken we met meer focus. Het versterken van het strategisch vermogen leidt naast overzicht en inzicht ook tot een beter voorspellend vermogen. We willen adaptief en wendbaar zijn zonder de focus op de doelen in de strategische opgaven te verliezen. Het vraagt ons om op een hoger abstractieniveau te sturen, waarbij we steeds beter toegerust zijn op het omgaan met onzekerheden.

Als we het hebben over onzekerheden, dan geldt dat zeker voor de gemeentefinanciën. De meerjarenbegroting blijft complex door incidentele Rijkscompensaties en voortdurende politieke onzekerheid. De Programmabegroting laat zien dat het perspectief vanaf 2028 ten opzichte van de Perspectiefnota is verslechterd. De tekorten voor 2028 en 2029 zijn toegenomen.

Ook in de resterende periode blijft onze inzet om Kampen als groeigemeente financieel gezond, wendbaar en toekomstbestendig te houden. Bij de Perspectiefnota hebben we al geconstateerd dat de beschikbare middelen (en capaciteit) niet toereikend zijn om alle ambities en investeringen in de grote opgaven in het meerjarenperspectief te verwerken en tegelijk een gezonde financiële positie te behouden. Om financieel gezond te blijven en ruimte te houden om te kunnen blijven investeren in onszelf als groeigemeente, is het duidelijk dat

we keuzes moeten maken. Daarnaast achten we het aannemelijk dat komende jaren aanvullende maatregelen nodig zijn. We vinden het belangrijk om de gemeentefinanciën tijdig, inzichtelijk en robuust over te dragen en het nieuwe bestuur een goede start mee te geven. Zeker als de onzekerheid verder voortduurt.

Om ook de komende jaren goed toegerust te blijven, blijft de ambtelijke organisatie onverminderd werken aan de strategische besparingsagenda, investeringsagenda én vervangingsagenda. Deze worden verder ontwikkeld en verbonden aan Koers Kampen 2040 en de strategische opgaven. Ook wordt zoals in eerdere P&C documenten is aangekondigd achter de schermen gewerkt aan een programmabegroting die volgens de strategische opgaven is ingedeeld. Ons lijkt de nieuwe bestuursperiode een goed moment om deze wijziging door te voeren en de nieuwe raad hierover te laten besluiten.

Met deze strategische aanpak is de gemeente voorbereid op zowel bezuinigingen als mogelijke investeringen in de toekomst. Dit is een manier die past bij de wens om te kunnen blijven ontwikkelen, zodat het voor iedereen fijn wonen, werken en leven is in de gemeente Kampen.

Bestuurlijke opdracht Perspectiefnota 2027-2030

Met het sluitende perspectief voor 2026 en 2027 heeft het nieuwe college de nodige voorbereidingstijd voor het nemen van maatregelen. Met de bestuurlijke opdracht voor de Perspectiefnota 2027-2030 benutten we deze tijd om het nieuwe college toe te rusten en handelingsperspectieven mee te geven voor een slechtweerscenario vanaf 2028. De bestuurlijke opdracht gaat uit van een gefaseerde aanpak, waarbij pas aanvullende maatregelen getroffen worden als het Rijk geen structurele oplossing biedt. In de uitwerking van de bestuurlijke opdracht zorgen we voor transparante communicatie en participatie richting inwoners en uw raad en behouden en versterken we de actieve lobby naar het Rijk.

Oproep

Vanwege het onzekere financiële perspectief doen we ook de oproep aan uw raad en de raadsfracties in het bijzonder om u niet rijk te rekenen. In maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Het is verstandig om in de verkiezingsprogramma's een slechtweerscenario op te nemen en om in verkiezingstijd geen beloften te doen die misschien niet nagekomen kunnen worden.

De partijen die straks met elkaar gaan onderhandelen roepen we daarnaast op om met elkaar afspraken te maken over een slechtweerscenario en deze afspraken ook vast te leggen in het nieuwe coalitieakkoord. Het gaat hierbij om afspraken over het te doorlopen proces als de financiële situatie vraagt om aanvullende maatregelen en over de richting van de bezuinigingen.

Financiën

Het vertrekpunt voor de begroting 2026-2029 is de Perspectiefnota 2026, waarin zijn verwerkt:

- De voornemens die nodig zijn om onze ambities te realiseren en die wat ons betreft geen uitstel dulden;
- Een aannname van de uitkomsten uit de Voorjaarsnota van het Rijk;
- Een inschatting van de autonome ontwikkelingen;
- De uitkomsten van de bestuursrapportage 2025;
- Bezuinigingen.

Over de uitkomsten van de meicirculaire 2025 en de effecten daarvan op de begroting 2026 en meerjarenraming hebben wij uw raad op 1 juli 2025 geïnformeerd. Op basis van deze en andere ontwikkelingen hebben bijstellingen plaatsgevonden die hebben geleid tot een (structureel) sluitende begroting voor 2026.

De uitkomsten van de septembercirculaire zullen wij de raad voorafgaand aan de behandeling van de begroting voorleggen.

In onderstaande tabel is het saldo van de Perspectiefnota opgenomen. De wijzigingen ten opzichte van de perspectiefnota geven we in de tabel weer en lichten we toe. Tabel 1 laat zien dat de begroting voor het jaar 2026 sluitend is. Vanaf 2027 is er geen sprake van een sluitende begroting. De oorzaak hiervoor is dat het Rijk op het gebied van Jeugdzorg vanaf 2028 rekening heeft gehouden met kortingen op het gemeentefonds vanwege het invoeren van een eigen bijdrage jeugdzorg, het sturen op de traject duur van de jeugdzorg en een hogere besparingsopgaven van de Hervormingsagenda Jeugdzorg. De Hervormingsagenda is nog gebaseerd op het prijs- en volumepeil 2019. Verondersteld wordt dat een hogere besparing mogelijk moet zijn aangezien prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen. Daar de discussie hierover nog volop gaande is, wordt in de meerjarenraming 2028 en 2029 nog geen rekening gehouden met de wijze waarop de genoemde korting kan worden gecompenseerd.

Tabel 1: Ontwikkeling financieel kader

Ontwikkeling financieel kader van Perspectiefnota naar Begroting					
nr	bedragen x € 1 mln. (voordeel = plus en nadeel = min)	2026	2027	2028	2029
	Saldo perspectiefnota 2026	-2,2	1,3	-3,1	-3,8
1	Aanvullende autonome ontwikkelingen	5,0	0,3	0,1	- 0,7
2	Aanpassingen strategische opgaven	- 0,1	-0,1	0,1	0,1
3	Structurele effecten bestuursrapportage	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
	Begrotingsresultaat	1,1	-0,1	-4,6	-5,9

1. Aanvullende autonome ontwikkelingen

Deze categorie bestaat uit aanvullingen en bijstellingen op de autonome ontwikkelingen, zoals we die in de Perspectiefnota 2026 hebben verwerkt. Het gaat om de volgende onderdelen:

- Effecten meicirculaire 2025;
- Aanpassing rekenrente;
- Loon- en prijsontwikkelingen;
- Lokale heffingen.

We lichten de onderdelen onderstaand toe.

Effecten meicirculaire 2025

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de algemene uitkering opgenomen.

Tabel 2: Ontwikkeling Algemene Uitkering

Meerjarenperspectief 2026-2029					
Bedragen * € 1 mln.	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo Perspectiefnota 2026	0,0	-2,2	1,3	-3,1	-3,8
Netto effect meicirculaire 2025	3,2	1,4	0,2	0,2	0,6
Meerjarenperspectief inclusief netto effect meicirculaire 2025	3,2	-0,8	1,5	-2,9	-3,2

Aanpassing rekenrente (Omslagrente)

Verder is onder de lasten het effect van de wijziging van de omslagrente opgenomen. In de PPN is van een omslagrente van 2,2% uitgegaan. Een herberekening levert een omslagrente van 3,1% als resultaat. De rente voor leningen met een langere looptijd ligt op dit moment boven de 3% rente per jaar. De afgelopen periode is er voor € 60 miljoen aan financiering aangetrokken waardoor het gemiddelde rentepercentage iets boven de 3% uit is gekomen.

Loon- en prijsontwikkelingen

De inflatie en als gevolg daarvan ook de CAO-stijgingen zijn een belangrijk thema in de begroting. We hanteren de indexpercentages Centraal Economisch Plan 2024 (CEP25) zoals die in de meicirculaire 2025 zijn opgenomen. In de meicirculaire 2025 is dit op 2,74% gesteld voor het jaar 2026

De in de Perspectiefnota 2026 ingeschatte stelposten voor loon- en prijsontwikkeling zijn in onderstaande tabel 3 weergegeven. Voor 2026 is er nog een beperkt budget beschikbaar om loon- en prijsstijgingen op te vangen.

Tabel 3: Omvang stelpost loon- en prijsontwikkelingen

Stelpost Loon-prijsontwikkeling					
nr	bedragen x € 1 mln.	2026	2027	2028	2029
1	Totaal loon- en prijsstijging 2026-2029	6,2	11,3	16,4	21,7
2	In programma's opgenomen	5,8	5,8	5,8	5,8
Nog beschikbaar		0,4	5,5	10,6	15,9

1. Lokale heffingen

In de Perspectiefnota 2026 is gerekend met een indexatie van 3,18% op de lokale heffingen, dit op basis van de uitgangspunten van de door uw raad vastgestelde Belastingvisie & Nota Tarieven.

Voor de afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing betekent dit dat de daadwerkelijk gemaakte kosten in rekening worden gebracht en deze niet langer een deel dekken uit betreffende bestemmingsreserve/voorziening. Deze keuze - genomen in de begroting 2025 - zorgt voor een verhoging van deze belastingen in 2026 en daarmee een verhoging van de woonlasten ten opzichte van vorig jaar. Afhankelijk van indexering en kostenontwikkeling kan het percentage voor 2026 hoger of lager uitvallen. De verwachte gemiddelde woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht) voor een eigenaar van een gemiddeld huishouden stijgen daarmee in 2026 van € 785 naar € 847. Hiermee blijft onze gemeente onder het landelijk gemiddelde van € 1.052 en het Overijssels gemiddelde van € 979 (Coelo Atlas 2025).

2. Aanpassing strategische opgaven

In de Perspectiefnota 2026 hebben we de uitwerking laten zien in beleid en financiën van de strategische opgaven. Bij de behandeling van de Perspectiefnota heeft u hier een reflectie op gegeven. Deze investeringen zijn verwerkt in de begroting 2026. Verder is het krediet stadhuis neerwaarts bijgesteld en zijn de effecten (lagere kapitaallast) daarvan in de meerjarenraming verwerkt.

3. Structurele effecten Bestuursrapportage 2025

De meerjarige effecten uit Bestuursrapportage 2025 zijn verwerkt in het financiële kader van de begroting. De uitgebreide toelichting vindt u in de bestuursrapportage die begin oktober aan uw raad is voorgelegd.

4. Begrotingsresultaat

In de financiële richtlijnen is opgenomen dat de begroting structureel in evenwicht moet zijn. Dit betekent dat de structurele lasten gefinancierd moeten zijn met structurele inkomsten. Daarom geven we inzicht in de omvang van het structurele begrotingssaldo. Dit inzicht is ook van belang om te kunnen bepalen welke soort toezicht kan worden toegepast door de toezichthouder. In het geval dat de begroting 2026 structureel sluitend is, zal de vorm van toezicht repressief (toezicht achteraf) worden. Bij deze vorm van toezicht is geen goedkeuring van de besluiten door de provincie nodig.

De begroting 2026 sluit met een structureel positief saldo van € 2,0 miljoen. Voor het jaar 2027 is het structurele saldo eveneens positief. Voor de jaren 2028 en 2029 negatief. Zoals eerder vermeld is dit met name veroorzaakt doordat het Rijk in de Algemene uitkering van het gemeentefonds maatregelen rond de Jeugdzorg reeds heeft ingeboekt en deze lokaal nog niet zijn overgenomen omdat de discussie op landelijke niveau hieromtrent nog niet is afgerond.

Tabel 4: Overzicht incidenteel en structureel saldo begroting

nr	x € 1 mln.	2026	2027	2028	2029
1	Incidenteel	-0,9	-0,9	-0,3	0,2
2	Structureel	2,0	0,8	-4,2	-6,1
Begrotingsresultaat		1,1	-0,1	-4,6	-5,9

Ontwikkeling financiële positie

De financiële positie van de gemeente Kampen staat op de middellange termijn onder druk. We zijn een ambitieuze en groeiende gemeente die te maken heeft met forse maatschappelijke opgaven die om stevige investeringen vragen. Als gemeente vinden we het belangrijk om daarin onze verantwoordelijkheid te nemen. Tegelijkertijd worden we hierin getemperd vanuit het Rijk omdat nog geen duidelijkheid is gegeven over de ontwikkelingen van de Jeugdzorg en de bijdrage daarin vanuit het Rijk. Daardoor is het nog niet duidelijk in hoeverre de reeds in gang gezette activiteiten en geplande investeringen blijvend kunnen worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen in het gemeentefonds

Het belangrijkste onderdeel van de meicirculaire voor de financiële positie van gemeenten zijn de keuzes die door het kabinet zijn gemaakt in reactie op het advies van commissie van Ark over de jeugdzorg. Zoals eerder aangegeven leidt dit tot onzekerheid over de meerjaren raming vanaf 2028.

Gelet op de huidige politieke ontwikkelingen en het demissionair zijn van het Kabinet, hopen we bij de Voorjaarsnota 2026 in de ontwikkeling van het gemeentefonds meer duidelijkheid te krijgen met name op het terrein van de jeugdzorg.

Begrotingsadvies VNG

Gegeven de onzekerheden over de middelen heeft de VNG – evenals voor de begroting 2025 - een begrotingsadvies voor de begroting 2026 uitgebracht. Dit advies concentreert zich op het advies van de commissie van Ark en alleen kwalitatief op de structurele korting vanaf 2026, omdat het niet de verwachting is dat hierop korte termijn in algemene zin nog compensatie wordt gevonden. Dit neemt niet weg dat de VNG zich optimaal zal blijven inspannen om op inhoudelijke dossiers taken en middelen in balans te brengen.

Het advies bestaat uit een drietal onderdelen:

- Probeer de begroting 2026 en 2027 sluitend te maken, maar geef de effecten van de kortingen en het “tering naar de nering” transparant weer. Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring;
- Benut het incidentele geld voor de compensatie 2023 en 2024 via een stelpost om gaten 2026 en 2027 te dichten of in te zetten in het stelsel. Gebruik de nog te verwachten middelen voor jeugd 2023 en 2024 die ons op Prinsjesdag 2025 toekomen om het jeugdstelsel te verbeteren. Benut deze bij voorkeur voor dekking kosten jeugdzorg in 2026 en 2027 of voor de te realiseren besparingen in de toekomst door bijvoorbeeld meer in te zetten op preventie;
- Breng baten en lasten voor jeugdzorg voor 2028 en 2029 in balans met stelpost van Ark, waarbij er een realistische raming is gemaakt van de lasten voor jeugdzorg. Om geen bezuinigingen op andere beleidsterreinen te moeten inboeken vanwege de groei van de kosten van jeugdzorg in de jaren 2028 en 2029, terwijl het tweede advies van de commissie Van Ark nog in het verschiet ligt, adviseert de VNG ook hier een stelpost op te nemen aan de batenkant. Het Rijk is verantwoordelijk voor tijdige invoering van wet- en regelgeving. Bij uitstel of afstel geldt dat dit voor rekening van het Rijk is.

Uit het advies van de VNG hebben wij het sluitend maken van de begroting 2026 en 2027 overgenomen alsmede het inzichtelijk maken van de ombuigingen die noodzakelijk zijn om tot een sluitende begroting te komen. Voor de jaren 2028 en 2029 wachten we de ontwikkeling af en komen bij het opstellen van de Perspectiefnota 2027 met voorstellen om deze begroting structureel sluitend te krijgen.

Ontwikkeling van het risicoprofiel

Het totale risicoprofiel is ten opzichte van de jaarrekening nagenoeg gelijk gebleven en bedraagt € 19,6 miljoen. Per saldo is het effect dat de weerstandsratio uitkomt op 2,6. Dat is hoger dan in de jaarrekening 2024 en daarmee uitstekend.

Financiële positie

De uitwerking van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 geven het onderstaande beeld van de financiële positie, waarbij we de netto schuldquote, het weerstandsvermogen, de solvabiliteit en het structureel saldo in beeld brengen. Daarin zijn meegenomen de baten en lasten van de autonome ontwikkelingen en de aanvulling daarop alsmede de strategische opgaven en investeringen, zoals deze bij de behandeling van Perspectiefnota 2026 zijn besproken en de aanvullingen daarop.

Tabel 5: Financiële positie in kengetallen

Financiële kengetal	Grens	2025	2026	2027	2028	2029	2030
netto schuldquote	< 130%	70%	87%	109%	128%	129%	139%
weerstandvermogen excl. Kampereiland	2>1,2	2,6	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
weerstandvermogen incl. Kampereiland	2>1,2	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
solvabiliteit	20%	35%	34%	34%	34%	34%	42%
kapitaallasten	< 15%	11%	12%	13%	14%	13%	14%
structureel saldo	> 0	1,3%	0,9%	0,4%	-1,9%	-2,7%	-2,6%

Op basis van huidige stand van zaken constateren we, zonder daarbij de bovengrens voor de nette schuldquote als norm te hebben vastgesteld, dat voor 2026 en 2027 nog ruimte is om te investeren. Vanaf 2028 e.v. gaan we deze grens benaderen en overschrijden indien we geen maatregelen treffen. Wij zullen op termijn voorstellen welke bovengrens voor de schuldquote passend is voor de gemeente Kampen daarbij mede betreffend de effecten van ambities. Tevens zullen wij maatregelen aandragen om binnen de gestelde norm te blijven dan wel op termijn te komen. Een eerste stap daarin is de begroting en de meerjarenraming structureel te sluitend te maken, zodat geen beroep op reserves behoeft te worden gedaan. Als dat niet gebeurt zal de schuldquote gaan oplopen met als gevolg dat de rentelasten zullen gaan stijgen en de gemeente kwetsbaarder wordt voor renteschommelingen op de kapitaalmarkt.

Als gevolg van het stijgen van de netto schuldquote zien we de ratio voor solvabiliteit geleidelijk dalen omdat de verhouding eigen vermogen en totaal vermogen verandering ondergaat ten nadele van het eigen vermogen. De solvabiliteit blijft, mede dankzij het verwerven van de gronden Kampereiland, gedurende deze jaren ver boven de gestelde grens van 20%.

Het weerstandvermogen excl. Kampereiland van de gemeente blijft in deze begroting stabiel op een stevig niveau. Hierboven staat aangegeven dat de weerstandratio met 2,6 op een uitstekend niveau ligt. Dat betekent dat de beschikbare reserves ruim 2 1/2 keer hoger zijn dan de omvang van de bekende risico's. In de berekening van de ratio weerstandvermogen is niet meegenomen de reserve uit de gronden Kampereiland.

Samenvattend is de financiële huishouding van onze gemeente nog steeds gezond te noemen maar is bijsturing wel noodzakelijk om op termijn voldoende financiële slagkracht te behouden.

Inzet van de reserves

Door de VNG en de toezichthouder (Provincie) is de mogelijkheid geboden om van de algemene reserve 10% boven de norm van 20% solvabiliteit inzetten om tot een structureel sluitende begroting te komen. Daarbij wordt deze inzet van de algemene reserve - in tegenstelling met de gebruikelijke lijn - als structureel aangemerkt. Wij hebben voor de begroting 2026 geen beroep op deze mogelijkheid hoeven te doen omdat het structurele saldo voor 2026 - zoals in tabel 4 is vermeld - een positief saldo van € 2,0 miljoen laat zien. Voor het incidentele nadelig saldo van € 0,9 miljoen behoeft geen beroep op de algemene reserve te worden gedaan omdat dit saldo verrekend kan worden met het vermelde positieve structurele saldo. In hoeverre we voor begrotingen 2027-2029 van deze geboden mogelijkheid gebruik gaan maken, betrekken we bij het opstellen van de Perspectiefnota 2027.

In de Commissie Raadsbrede Vraagstukken & Bestuur van 11 september 2025 is de opinienota Dekkingsmogelijkheden Investerings Reevedelta aan de orde geweest. In deze opinienota is aangegeven dat de komende 15 jaar het realiseren van een groot aantal woningen centraal staat in het uitbreidingsgebied Reevedelta. Voor de inrichting van dit woongebied worden infrastructurele werken (zoals wegen, straten, groen en water etc.) aangelegd. De uitgaven die met deze investeringen zijn gemoeid worden opgenomen in de grondexploitatie van het betreffende gebied en vervolgens gedekt door de verkopen van de grond voor

woningbouw en andere voorzieningen die in het gebied worden gerealiseerd. Uitgangspunt is dat de grondexploitatie minimaal sluitend is.

Naast de inrichting van het betreffende gebied worden voorzieningen in het gebied gerealiseerd waarvan de kosten niet verdisconteerd mogen worden in de prijs van de grond en voor rekening van de gemeente komen (bijv. bouw van school- en sportvoorzieningen). Daarnaast moeten zogenaamde bovenwijkse voorzieningen worden gerealiseerd, waarvan de kosten overeenkomstig de bepalingen in de Wet Ruimtelijke Ordening deels in de berekening van de grondprijs kunnen worden meegenomen en deels niet omdat deze voorzieningen ook een functie hebben voor reeds bestaande omgeving.

De kosten van de scholen, sportvoorzieningen en een deel van de bovenwijkse voorzieningen komen voor rekening van de gemeente en de daaruit voortvloeiende lasten moeten binnen de begroting worden opgevangen.

Het gaat daarbij om investeringen met een omvang van € 80 miljoen waarvan € 15 miljoen kan worden opgevangen in de grondexploitaties. De kapitaallasten van de overige € 65 miljoen moeten worden opgevangen binnen de begroting.

Naast deze kapitaallasten brengt de realisatie van woningen ook kosten mee van beheer en onderhoud van de investeringen en de openbare ruimte die ontstaat alsmede kosten op het gebied van het sociaal domein en de gemeentelijke organisatie ten gevolge van de groei van het aantal inwoners. Tegenover de kosten staan opbrengsten door een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds en de lokale belastingen en heffingen.

De baten (opbrengsten) en lasten (kosten) lopen niet synchroon. Investeringskosten moeten vooruitlopend op de realisatie van woningen en het bewonen daarvan worden gedaan. De realisatie van woningen vindt stapsgewijs plaats. Aan de daadwerkelijke realisatie van de woningen zijn de baten uit de algemene uitkering en lokale belastingen en heffingen gekoppeld.

Het gevolg is dat gedurende de periode van realisatie een tekort in de gemeentelijk begroting ontstaat waarvoor deels tijdelijk en deels permanent dekking nodig is. Het structurele deel betreft de omvang van het ongedekte tekort, zodra de woningen zijn gerealiseerd. De verwachting is dat in 2044 dit zal zijn afgerond.

Omdat de baten en lasten structureel van aard zijn vormen deze onderdeel van het structurele deel van het begrotingssaldo. Dit deel van het begrotingssaldo is bepalend voor de vorm van toezicht, uitgeoefend door de provincie.

Voor het vinden van een structurele dekking zijn in de nota de verschillende mogelijkheden in beeld gebracht en in de genoemde raadscommissie besproken. De uitkomst van deze bespreking is dat de meerderheid de voorkeur geeft aan het vormen van een bestemmingsreserve kapitaallasten van € 15 miljoen ter dekking van een deel van de kapitaallasten en deze te vormen vanuit de algemene reserve. Voor de dan nog ontbrekende dekking gedurende de periode 2030 tot en met 2038 kan voor een bedrag van € 6,5 miljoen een beroep worden gedaan op het surplus van de algemene reserve.

Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar het voorstel opgenomen in de genoemde raadscommissie.

Ter afronding stellen wij voor deze vorming van de reserve en de onttrekking daarvoor aan de algemene reserve in de besluitvorming van deze begroting op te nemen.

Begrotingsuitgangspunten

De begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 zijn gebaseerd op onderstaande uitgangspunten:

- Het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen durven doen" staat aan de basis voor de beleidsmatige hoofdlijnen;
- In de perspectiefnota 2026-2029 staat de basis van het financiële kader;
- Groei inwoners en woningbouw:
 1. Inwoneraantal per 1/1/2026: 56.947, dit is gebaseerd op de stand 1-1-2025 van 56.547 (bron: CBS) plus rekening houdend met een groei van 400 inwoners per jaar;
 2. Aantal woningen per 1/1/2026: 23.984 woningen (= verblijfsobjecten met woonfunctie). Conform het collegebesluit van 14 september 2021 van de nota Bouwsteen Wonen 2021-2025, gaan we uit van een versnelling van de woningbouw van in totaal 4.000 woningen in een periode van 10 Jaar;
- De begroting is opgesteld op basis van actualisering van bestaande beleid, aangevuld met de structurele gevolgen uit de bestuursrapportage, de uitwerking van de vastgestelde Perspectiefnota 2026-2029 en voorstellen uit het coalitieakkoord 2022-2026;
- Investerings: bruto investeringen tot maximaal € 25.000 zijn, m.u.v. de aanschaf van bedrijfswagens, niet geactiveerd en dus als eenmalige last begroot. Bij investeringen groter dan € 25.000 worden de kapitaallasten pas opgevoerd in het jaar nadat het actief in gebruik wordt genomen (realistisch begroten);
- Algemene Uitkering: de algemene uitkering in de begroting is gebaseerd op de mei circulaire 2025. Hierbij is uitgegaan van lopende prijzen (dat betekent inclusief inflatiecorrectie);
- Autonome ontwikkelingen: autonome ontwikkelingen zijn veranderingen in het bestaand beleid, die als gevolg van externe omstandigheden onontkoombaar zijn en daardoor leiden tot aanpassing van de begroting. Een voorbeeld hiervan is de loon- en prijsstijging;
- Loon- en prijsstijging:
 1. De trendmatige verhoging van de prijsindex voor de gemeentelijke tarieven (huren, gemeentelijke belastingen en heffingen) is 3,18%;
 2. Aan de uitgavenkant worden de loon- en prijsgevoelige budgetten niet standaard geïndexeerd, deze worden alléén aangepast op basis van realistisch begroten;
 3. Bij de loonkosten 2026 wordt rekening gehouden met een stijging van in totaal 3,8%;
- Rente-toerekening aan taakvelden:
 1. De interne omslagrente voor 2026 is 3,1%;
 2. Een rentepercentage van 3,1% wordt ook gebruikt als rentevoet van de door het Grondbedrijf te betalen rente (= gemiddelde werkelijke rentevoet gecorrigeerd voor verhouding eigen vermogen/totaal vermogen). Over de getroffen voorziening voor de in exploitatie genomen gronden moet rente worden vergoed;
 3. Ten aanzien van de eigen financieringsmiddelen wordt uitgegaan van een rente van 3,1%. Dit betekent dat naast de afschrijvingslasten over de investeringen 3,1% rente moet worden berekend en deze vormen samen de kapitaallasten;
- Toerekenen en verantwoorden van overhead:
 1. Overheadkosten worden niet direct toegerekend aan het product, maar op een centrale plek verantwoord in de begroting. Uitzondering hierop betreft de kosten van investeringen en grondexploitaties. Hierbij mag de overhead wel direct worden toegerekend;
 2. Voor overhead tarieven die maximaal een kostendekkend tarief mogen hebben (denk aan reiniging en riolering) worden de overheadkosten niet verantwoord op het product maar maken ze wel onderdeel uit van de tariefstelling;
- Uit oogpunt van efficiency en beperking van administratieve lasten is gekozen voor één integraal overheadtarief voor de toerekening, waarbij niet per definitie is gestreefd naar het maximaal toerekenen van de overhead aan de directe kosten.

Totaal overzicht programmabegroting

Baten en lasten per programma (totaal)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
00	Bestuur en ondersteuning	8.556	13.914	12.758	13.139	13.292	13.479
01	Veiligheid	6.456	6.234	6.242	6.202	6.187	6.182
02	Verkeer, vervoer en waterstaat	12.200	14.128	13.208	13.805	14.202	14.821
03	Economie	2.649	3.967	2.827	3.353	2.313	2.248
04	Onderwijs	10.869	11.784	11.673	11.932	12.925	13.079
05	Sport, cultuur en recreatie	26.047	28.983	29.058	27.373	28.155	27.774
06	Sociaal domein	87.911	97.344	97.821	90.342	89.068	89.399
07	Volksgesondheid en milieu	14.944	18.299	16.949	16.184	15.997	16.132
08	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.549	11.392	9.718	8.558	8.277	8.216
09	Algemene dekkingsmiddelen	3.312	544	-2.226	1.873	9.444	18.275
10	Overhead	24.626	24.863	26.574	26.252	26.493	27.235
11	Vennootschapsbelasting	753	81	257	43		
Totaal Lasten		205.872	231.533	224.859	219.056	226.353	236.840
Baten							
00	Bestuur en ondersteuning	-2.267	-2.069	-2.271	-1.921	-1.891	-1.921
01	Veiligheid	-520	-479	-541	-541	-541	-541
02	Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.828	-1.871	-1.258	-1.242	-1.247	-1.247
03	Economie	-818	-895	-818	-571	-571	-571
04	Onderwijs	-2.468	-2.899	-2.179	-2.179	-2.179	-2.179
05	Sport, cultuur en recreatie	-5.106	-4.925	-4.280	-4.003	-4.451	-4.451
06	Sociaal domein	-38.349	-34.332	-32.721	-22.308	-22.108	-22.053
07	Volksgesondheid en milieu	-13.461	-17.679	-15.701	-14.829	-14.619	-15.209
08	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.924	-7.368	-6.521	-5.818	-5.613	-5.613
09	Algemene dekkingsmiddelen	-145.089	-337.254	-159.365	-164.725	-168.284	-177.275
10	Overhead	-816	-252	-161	-161	-161	-161
11	Vennootschapsbelasting						
Totaal Baten		-213.647	-410.024	-225.816	-218.298	-221.665	-231.221
Geraamd saldo baten & lasten		-7.775	-178.491	-957	758	4.688	5.620
12	Onttrekking aan reserves	-28.788	20.580	-10.975	-1.772	-1.079	-629
	Storting in reserves	31.096	-26.609	10.793	1.162	957	957
Totaal reserve mutaties		2.308	-6.029	-183	-611	-123	327
	Incidenteel	0	-182.432	872	913	338	-158
	Structureel	0	-2.088	-2.012	-766	4.228	6.106
Geraamd Resultaat			-184.520	-1.139	147	4.566	5.948

Begroting in één overzicht

De gemeente heeft veel en diverse taken die worden uitgevoerd en die geld kosten. In de begroting in één oogopslag laten we samenvattend zien waar de gemeente haar geld aan uitgeeft en waar de inkomsten van binnenkomen. Dit ziet u in het volgende overzicht.

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

A. Missie

Kampen is een zelfbewuste gemeente die een stap naar voren zet in de samenwerking met de regio en andere overheden, de samenleving uitnodigt tot samenwerking en ruimte biedt om mee te praten, inbreng te leveren en initiatieven te nemen. Breed eigenaarschap en betrokkenheid vinden we belangrijk. Als gemeente zijn we bereikbaar en benaderbaar. Voor iedereen.

B. Wat willen we bereiken?

- We zijn koersvast en toekomstbestendig.
- We hebben regie op (regionale) profilering en positionering op thema's die voor ons belangrijk zijn (zelfbewust Kampen).
- We zijn een uitnodigende overheid en streven naar breed eigenaarschap en betrokkenheid van gemeenteraad, samenleving en andere partners in het realiseren van onze ambities.
- We vinden inwonerbetrokkenheid belangrijk en willen de afstand tussen inwoner en de lokale overheid verkleinen.
- We verduurzamen het gemeentelijk vastgoed, zodat het voldoet aan landelijk beleid en landelijke doelstellingen.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen wijk- en kernprofielen

Het is belangrijk dat we als gemeente weten wat er leeft en speelt in de wijken. Samen met plaatselijke belangen willen we wijk- en kernprofielen opstellen. Met de wijk- en kernprofielen brengen we kansen en uitdagingen per wijk en kern in beeld, zodat we kunnen aansluiten bij onze strategische opgaven. Wij kijken vanuit de indicatoren wat we kunnen betekenen en bijdragen aan de leefbaarheid in wijken en kernen. De uitgangspunten die we hierbij hanteren, zijn vastgelegd in de visies Samenleving en Gemeente, Dienstverlening en Wijkgericht Werken. Het opstellen van wijk- en kernprofielen draagt op vele vlakken bij aan toekomstbestendige wijken en dorpen, waarbij de globale wensen en ambities onderlegger zijn voor wijk- en dorpsagenda's.

Verduurzamingsversneller gemeentelijk vastgoed 4e, 5e en 6e tranche (2027, 2028 en 2029)

De ambitie is om een deel van het gemeentelijk vastgoed in 2030 CO2-neutraal te hebben. Deze ambitie hebben we uitgewerkt in het vastgoedplan 'Kiezen voor Kracht' en het routeplan verduurzaming dat hier onderdeel van is. Het verduurzamen doen we in tranches. Voor de eerste drie tranches (2024, 2025 en 2026) heeft uw raad reeds middelen beschikbaar gesteld.

We stellen nu voor om - gezien de financiële situatie - de helft van de op de strategische investeringsagenda genoemde bedragen beschikbaar te stellen.

Onze ambitie is om in 2030 alle 21 krachtpanden te hebben aangepakt. Vanwege de beperkte financiële ruimte stellen we voor om de uitvoering te temporiseren. We stellen daarbij voor om:

- Het ambitieniveau op pandniveau op het vlak van isolatie en aanpassing van het energiesysteem overeind te houden: als we het doen, dan doen we het goed. Om te voorkomen dat we de komende vijftien jaar nog een slag moeten maken in de panden.
- We zoeken in de prioritering nog meer naar koppeling met natuurlijke momenten zoals planmatig onderhoud.
- De besparing op energie voor 100% ten gunste te laten komen van de gemeente als investeerder in het vastgoed. In het Uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen gingen we er nog vanuit dat 25% ten gunste zou komen van de huurder.

Op deze manier denken we een groot deel van de ambitie te kunnen realiseren. We actualiseren het Uitvoeringsprogramma Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen en informeren uw raad daarover. In 2026 verduurzamen we onder meer Stedelijk Museum Kampen, gecombineerd met een interne verbouwing. Daarbij wordt vanuit verduurzaming geïnvesteerd in een aangepast klimaatbeheersingssysteem om grote

temperatuurverschillen tijdens hittegolven op ruimteniveau op te vangen. Hiermee wordt voldaan aan de klimatologische eisen om de collectie te beschermen en wordt het comfort voor bezoekers verbeterd.

Duurzaam en toekomstbestendig stadhuis

Het stadhuis is inmiddels 23 jaar oud en aan groot onderhoud toe. Ook dient het gebouw aangepast te worden aan de eisen van deze tijd. Dat geldt voor zowel de functionaliteit en de capaciteit. Bij de bouw van het stadhuis in 2002 is rekening gehouden met de helft minder aan medewerkers, ten opzichte van het huidige aantal medewerkers. Het stadhuis biedt nu al te weinig ruimte om iedereen te kunnen huisvesten conform de Arbonorm. Om de huidige medewerkers en de toekomstige groei van de organisatie verder te faciliteren, is een ander werkplekconcept nodig. We willen een stadhuis realiseren waar inwoners zich welkom voelen, waar medewerkers zich thuis en veilig voelen en samenwerking intern én met inwoners, ondernemers en organisaties optimaal kan worden gefaciliteerd. Hiermee maken we het stadhuis klaar voor een duurzame toekomst en kunnen we tegelijkertijd flexibel en wendbaar reageren op toekomstige ontwikkelingen.

In deze begroting is het voorkeursscenario verwerkt dat in mei 2025 met de opinienota Huisvesting stadhuis Kampen aan uw raad is voorgelegd. Dit betreft scenario 2 'functioneel en doelmatig + kwaliteit toevoegen aan werkklimaat & dienstverlening en verduurzaming & circulariteit' met de toevoeging van de verbetering van het buitenterrein uit scenario 3.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het actualiseren van het Uitvoeringsprogramma Verduurzaming Gemeentelijke Gebouwen.
2. Het afronden van de verduurzaming van Stadsgehoorzaal Kampen.
3. Het afronden van de verduurzaming van het Stedelijk Museum Kampen.
4. Het binnen planning en budget realiseren van de renovatie van het stadhuis waarmee we het stadhuis verduurzamen en toekomstbestendig maken.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0 Bestuur en ondersteuning						
Bestuur en ondersteuning						
Lasten	8.556	13.914	12.758	13.139	13.292	13.479
Baten	-2.267	-2.069	-2.271	-1.921	-1.891	-1.921
Saldo	6.289	11.845	10.486	11.218	11.401	11.557
Totale lasten	8.556	13.914	12.758	13.139	13.292	13.479
Totale baten	-2.267	-2.069	-2.271	-1.921	-1.891	-1.921
Totaal saldo	6.289	11.845	10.486	11.218	11.401	11.557

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	11.253					
Onttrekkingen aan reserves	-914	-328	-75	-175	-75	-75
Saldo	10.339	-328	-75	-175	-75	-75
Totale toevoegingen	11.253					
Totale onttrekkingen	-914	-328	-75	-175	-75	-75
Totaal saldo	10.339	-328	-75	-175	-75	-75

Programma 1 Veiligheid

A. Missie

In Kampen vinden we veilig wonen, werken en recreëren belangrijk, waarbij we oog hebben voor zowel de samenleving als geheel, als het individu. We ontwikkelen algemene regelgeving en beleid waar het kan en moet, en maatwerk als de situatie daar om vraagt. Van inwoners en ondernemers wordt ook betrokkenheid en verantwoordelijkheid gevraagd.

B. Wat willen we bereiken?

- De escalatie van zorg gerelateerde casuïstiek zo laag mogelijk houden.
- We werken samen met betrokken domeinen en externe partners in het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- De aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt uitgebreid.
- We ontwikkelen beleid voor onze inwoners, op het gebied van digitale veiligheid.
- Het boa-team van de gemeente Kampen wordt toekomstbestendig gemaakt.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Casus- en procesregie AVE

We willen de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) methodiek in 2026 voortzetten. Deze voortzetting stelt ons in staat om de methodiek te borgen en om daarnaast de effectiviteit van op- en afschalen te onderzoeken. Met AVE worden tijdig de juiste mensen betrokken bij zorg- en veiligheid gerelateerde casus. De borging hiervan draagt bij aan een efficiënte en duidelijke rolverdeling tussen casus- en procesregie binnen complexe casuïstiek. Door vroegtijdig signalen op te vangen en snel te reageren op (complexe) casuïstiek, verbeteren we de ondersteuning voor onze inwoners en voorkomen we escalatie. Dit draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving.

In 2026 wordt een evaluatie afgerond over de AVE aanpak. Daarbij wordt ook gekeken naar de inzet op 'nieuwe doelgroepen', zoals nieuwkomers of ex-gedetineerden. Na de evaluatie is het aan een nieuw bestuur om een besluit te nemen over de structurele borging en inzet van casus- en procesregie.

Uitvoeringsgeld ondermijning

Sinds 2024 is gericht geïnvesteerd in preventie en het bestrijden van ondermijning. Vanaf 2026 is structureel uitvoeringsbudget beschikbaar ter ondersteuning van initiatieven die bijdragen aan de weerbaarheid tegen ondermijning, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in de samenleving. Voorbeelden hiervan zijn lesprogramma's op scholen, communicatiecampagnes en informatieve bijeenkomsten voor onze inwoners en medewerkers. Deze activiteiten zijn gericht op het vergroten van het signalerend vermogen, wat essentieel is voor het tijdig herkennen en tegengaan van ondermijnende criminaliteit. De benodigde middelen worden gedekt uit het budget voor crisisbeheersing.

Digitale veiligheid

Komend jaar wordt het werk aan digitale veiligheid voortgezet. De Digicoach blijft op uitnodiging locaties bezoeken en de helpdesk in zorginstellingen wordt uitgebreid naar een tweede locatie, zodat meer oudere inwoners vragen kunnen stellen over veilig digitaal gebruik. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd en ontwikkeld, gericht op ondernemers. Het doel hiervan is hen bewust te maken van de risico's en hen stimuleren hiermee aan de slag te gaan. Hierbij wordt samengewerkt in KVO-verband.

Boa's

In september 2024 is het boa beleidsplan vastgesteld. In 2025 zijn stappen gezet met de implementatie hiervan. Zo is aan elke wijk een eigen boa gekoppeld. In 2026 wordt dit voortgezet en krijgt het wijkgericht werken verder vorm. De boa's kunnen daarbij de inzichten uit de opleiding die zij gevolgd hebben, over wijkgericht werken, toepassen in de praktijk. De komende tijd wordt verkend hoe de verbinding met de wijk goed te maken is. Daarbij worden ook de contacten met andere partners in de wijk aangehaald en versterkt. Een voorbeeld kan zijn om aan te sluiten bij inloopsprekuren, zodat inwoners laagdrempelig vragen kunnen stellen en signalen uit de buurt kunnen delen.

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Door (inter)nationale ontwikkelingen ontstaat het besef dat maatschappelijke stabiliteit niet (meer) van zelfsprekend is. Dit leidt tot zorgen en vooral ook de reflectie dat iedereen zich in Nederland beter voor moet bereiden op verstoringen. Zo zijn we steeds meer afhankelijk van tijdige bevoorrading van winkels, elektriciteit of het internet. Als dit uitvalt, is de vrees dat inwoners onvoldoende voorbereid zijn en overheden niet adequaat kunnen reageren. Versterkt door internationale (militaire) dreigingen, wordt de afgelopen tijd meer en meer aandacht besteed aan het weerbaar en veerkrachtig maken van de maatschappij.

In de gemeente Kampen wordt hieraan gewerkt met drie sporen: 'eigen bedrijfscontinuïteit', 'weerbaarheid inwoners en bedrijven' en 'noodsteunpunten'. Belangrijk binnen dit thema is de versterking van de sociale cohesie en de veerkracht in buurten. Een hoge sociale cohesie is een (belangrijk) ingrediënt voor de samenredzaamheid van inwoners, zodat zij elkaar kunnen helpen wanneer dat nodig is. Binnen het sociaal domein lopen reeds diverse initiatieven die dit beogen, zoals bijvoorbeeld 'buurtmakers'. In 2026 wordt de verbinding hiermee verder aangehaald. We zetten in op het verbreden van initiatieven die hier al een rol in spelen. Ook zetten we in op bewustwording van inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld door de inzet van communicatiemiddelen.

Beleidsontwikkeling IVP

Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) biedt richting en kaders voor de thema's waar jaarlijks aan gewerkt wordt. Het IVP wordt voor vier jaar vastgesteld en op basis hiervan wordt jaarlijks het uitvoeringsplan geschreven. Na 2026 loopt dit document af. Het is dus belangrijk om in 2026 te werken aan een nieuw IVP. Hier wordt, na de gemeenteraadsverkiezingen, de raad actief bij betrokken.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het uitvoeren van initiatieven, zodat inwoners van Kampen ondermijning sneller herkennen en melden.
2. Het verhogen van bewustwording rondom digitale veiligheid bij inwoners, door te blijven inzetten op voorlichting van ouderen en ondernemers.
3. Het wijkgericht werken verder invulling geven, om zo de samenwerking tussen politie, wijkteams, wijkregisseurs en boa's te versterken.
4. De gemeentelijke organisatie, inwoners en ondernemers actief bewustmaken en betrekken bij het thema weerbaarheid en veerkracht, om zo voorbereid te zijn op maatschappelijke verstoringen.
5. Het opstellen van een Integraal Veiligheidsplan (IVP), voor de periode 2027 – 2030.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1 Veiligheid						
Veiligheid						
Lasten	6.456	6.234	6.242	6.202	6.187	6.182
Baten	-520	-479	-541	-541	-541	-541
Saldo	5.936	5.755	5.701	5.661	5.646	5.642
Totale lasten	6.456	6.234	6.242	6.202	6.187	6.182
Totale baten	-520	-479	-541	-541	-541	-541
Totaal saldo	5.936	5.755	5.701	5.661	5.646	5.642

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves						
Onttrekkingen aan reserves	-14		-153	-153	-153	-153
Saldo	-14		-153	-153	-153	-153
Totale toevoegingen						
Totale onttrekkingen	-14		-153	-153	-153	-153
Totaal saldo	-14		-153	-153	-153	-153

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A. Missie

De gemeente Kampen is goed bereikbaar voor alle vervoerswijzen, waarbij we streven naar verduurzaming van de mobiliteit en het tegengaan van overbodig (vracht) verkeer. De openbare ruimte is aantrekkelijk, veilig en leefbaar. De infrastructuur nodigt uit tot lopen en fietsen in combinatie met gebruik van het openbaar vervoer en deelmobiliteit (ketenmobiliteit).

B. Wat willen we bereiken?

- Wij willen dat de bereikbaarheid naar en binnen onze gemeente op orde blijft.
- Wij zetten stevig in op het faciliteren van voetgangers en fietsers en de keuze om de fiets aantrekkelijker te maken dan de auto en onderschrijven daarbij het gedachtegoed van STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a service, en als laatste de privéauto).
- Wij werken toe naar een toekomstbestendige, vitale, autoluwe en daarmee gastvrijere binnenstad met een betere gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde.
- Wij pakken verkeersonveilige situaties aan. We maken hierbij gebruik van de werkwijze overeenkomstig het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) en de investeringsimpuls verkeersveiligheid van het Rijk. Wij zorgen voor de benodigde cofinanciering.
- Wij blijven lobby voeren voor een veiligere N50 met een vlottere doorstroming.
- Wij dragen zorg voor goed onderhouden wegen en bermen in het buitengebied.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Parkeervoorziening Burgemeester Berghuisplein

In januari 2024 heeft uw raad het Parkeerplan Binnenstad vastgesteld. De uitvoering van dit plan bestaat uit een samenhangend pakket aan maatregelen die niet los van elkaar te zien zijn om de ambitie voor een autoluwe binnenstad te realiseren. In het plan is een parkeervoorziening op parkeermagneet Burgemeester Berghuisplein opgenomen als eerste grote parkeeroplossing voor het verplaatsen van parkeren uit de binnenstad naar de randen. De start realisatie is voorzien in 2026.

Daarnaast hebben we in het kader van de parkeervoorziening op het Burgemeester Berghuisplein de organisatie de opdracht gegeven om te komen tot een verbreding van het parkeerplan op stadsniveau (Kampen) en te onderzoeken of tarifiering de parkeervoorziening kan (mede)financieren.

Realisatie parkeervoorziening en een half kunstgrasveld voetbalvereniging Go Ahead Kampen

De parkeervoorziening van voetbalvereniging Go Ahead Kampen beschikt over te weinig capaciteit om de gebruikers en bezoekers van de vereniging te faciliteren. Bezoekers parkeren hun auto hierdoor veelvuldig langs de Buitenbroeksweg. Dit hindert het overige verkeer dat veelal lopend of op de fiets naar het sportterrein reist. Hierdoor ontstaat voor hen, alsook voor het doorgaande fietsverkeer, een onveilige situatie op de Buitenbroeksweg. De Buitenbroeksweg beschikt over een smalle rijbaan en minderdraagkrachtige bermen. De weg is daarmee – vooral tijdens natte perioden – minder geschikt als toegangsweg naar de huidige parkeervoorziening. De bodemgesteldheid van het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg is daarnaast slecht, waardoor dit veld geregeld blank staat.

Op verzoek van het bestuur van de voetbalvereniging is nu het voornemen de bestaande parkeerplaats alleen geschikt te maken voor fietsers en mindervaliden en het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg voor de helft in te richten als parkeervoorziening, met een ontsluiting rechtstreeks op de Rolklaver. Ter compensatie voor het vervallen van een deel van het veld wordt gevraagd om op het sportterrein een half kunstgrasveld te realiseren aan de zijde van de N50.

Het huidige kwalitatief slechte voetbalveld wordt door het vervangen van natuurgras naar een half kunstgrasveld verbeterd, waardoor deze intensiever gebruikt kan worden door de sporters.

Mobiliteitsplan gemeente Kampen, inclusief parkeervisie/-strategie

In 2025 is gestart met de ontwikkeling van het Mobiliteitsplan voor de gemeente Kampen. Het Mobiliteitsplan is één van de bouwstenen onder de Omgevingsvisie voor de gemeente Kampen. De Mobiliteitsvisie is dan ook als onderdeel van de Omgevingsvisie uitgewerkt. In het Mobiliteitsplan worden strategische keuzes gemaakt op het

gebied van mobiliteit, in relatie tot bereikbaarheid, veiligheid, economie, ruimte, duurzaamheid en gezondheid. Hierin zijn alle vervoerswijzen verweven en de belangrijkste doelen, functies en ambities vastgelegd. De visie over de verstedelijkingsopgave uit de Omgevingsvisie, de aanbevelingen uit het rapport Lysias/Cebeeon over parkeren en diverse (ruimtelijke) ontwikkelingen in de stad maken de realisatie van een nieuwe parkeervisie/-strategie voor met name de stad Kampen noodzakelijk. Deze wordt als onderdeel van het project 'Ontwikkeling Mobiliteitsplan gemeente Kampen' nader uitgewerkt en hierin opgenomen. Hierbij wordt het stappenplan/de aanpak gevolgd, zoals opgenomen in de startnotitie 'Mobiliteitsplan gemeente Kampen'. De uitwerking van de parkeervisie/-strategie beïnvloedt hiermee de met uw raad overeengekomen planning van dit project. Het Mobiliteitsplan wordt nu in het eerste kwartaal van 2026 in concept voor besluitvorming aan ons voorgelegd en aansluitend ter inzage gelegd. Het op grond hiervan aangescherpt definitief Mobiliteitsplan wordt vervolgens, inclusief uitvoeringsagenda, in juni 2026 voor vaststelling aan uw raad aangeboden.

Realisatie fiets-/voetgangersbrug Europa-allee Kampen

In februari 2025 hebben we besloten om ter hoogte van de Venedijk in Kampen een fiets- en voetgangersbrug over de Europa-allee aan te leggen. Deze oplossing zorgt voor een betere bereikbaarheid van de stad Kampen voor het gemotoriseerd verkeer en biedt (schoolgaande) voetgangers en fietsers een directere, veiligere en comfortabelere route naar o.a. de aangrenzende scholen en binnenstad en vice versa. In juni 2025 hebben we besloten dat de brug wordt uitgevoerd als een dubbele boogbrug. Deze keuze is gemaakt op basis van een zorgvuldige afweging van ruimtelijke, landschappelijke en technische aspecten. Het aanbestedingstraject voor aanleg van deze brug is in het najaar van 2025 opgestart, alsook de benodigde onderzoeken en ruimtelijke procedure. In 2026 wordt de aanbestedingsprocedure afgerond en de fiets-/voetgangersbrug gerealiseerd.

Implementatie ANPR-camera's kernwinkelgebied binnenstad Kampen

De binnenstad van Kampen en specifiek het kernwinkelgebied ervaart overlast van gemotoriseerd verkeer (auto's en brom- en snorfietsen) die binnen en buiten de venstertijden het voetgangersgebied betreden. Voorheen werden er pollers ingezet om de overlast van met name de auto's tegen te gaan. Sinds 2020 zijn deze niet meer operationeel en zijn hiervoor tijdelijk klappalen ingezet die gedurende de winkeltijden handmatig door de handhavers worden bediend. De huidige werkwijze vergt veel van de handhavingscapaciteit en is niet effectief op brom- en snorfietsen en auto's die buiten de winkeltijden van het kernwinkelgebied gebruik maken. In samenwerking met de politie, ondernemers en bewoners is daarom onderzocht op welke wijze de hiervoor genoemde overlast het beste kan worden verminderd. Op basis van dit onderzoek blijkt dat met inzet van een automatisch kentekenplaatherkenning systeem, door middel van ANPR-camera's, het meest effectief gehandhaafd kan worden op zowel auto's als brom- en snorfietsen. We hebben in 2024 ingestemd met invoering van dit handhavingssysteem. Het aanbestedingstraject is in het najaar van 2025 in procedure gebracht. De ANPR-camera's worden naar verwachting vanaf de zomer van 2026 geplaatst.

Herinrichting gedeelte Oosterlandenweg IJsselmuiden

In de periode 2024/2025 is in samenspraak met bewoners en belanghebbenden een ontwerpplan uitgewerkt voor herinrichting van het gedeelte Oosterlandenweg, vanaf de Burgemeester van Engelenweg tot de rotonde met Goudplevier, in IJsselmuiden, met als doel de snelheid van het gemotoriseerd verkeer te beïnvloeden en voetgangers en fietsers hier meer de ruimte te geven (o.a. nieuw vrij liggend fietspad aan zijde Sonnenbergkwartier en veiligere fiets-/voetgangersoversteken). In het najaar van 2025 is gestart met het voorbelasten van de bodem voor realisatie van het nieuwe fietspad. De daadwerkelijke uitvoering van de verkeersmaatregelen op deze weg start, na afronding van de infrastructurele werkzaamheden in de wijk Sonnenbergkwartier, vanaf de zomer van 2026.

Verhogen inkomsten Parkeren

In het rapport Lysias/Cebeeon is opgenomen dat er potentiële ruimte is voor extra inkomsten vanuit het gereguleerd parkeren. We kunnen extra inkomsten voor het parkeren genereren door het verhogen van het parkeertarief en/of de grondslag (meer plekken, ruimere tijden betaald parkeren) en door meer in te zetten op handhaving. Al deze mogelijkheden moeten worden onderzocht, waarbij het van belang is een bredere visie op het parkeren in Kampen te ontwikkelen en de koppeling wordt gelegd met ruimtelijke opgaven (zoals herstructurering en verdichting). Het verhogen van de parkeertarifiering kan al worden ingevoerd met ingang van 2026.

Er zijn capaciteit en middelen beschikbaar om een bredere visie op parkeren inclusief bijbehorende maatregelen te ontwikkelen. Hiermee kunnen we naast de benodigde extra inkomsten ook investeringsruimte creëren voor de realisatie van de benodigde voorzieningen voor parkeren (waaronder de gebouwde parkeervoorziening op het Burgemeester Berghuisplein).

Op dit moment kennen we enkel parkeerregulering in de binnenstad. Het vastgestelde parkeerplan Binnenstad is door de gemeente in samenwerking met een externe begeleidingsgroep opgesteld. De maatschappelijke

gevolgen voor de wijken moeten nog verkend worden. Dit vraagt om een zorgvuldig participatieproces. Voor de schilwijken Brunnepe en Zuid is aan te bevelen om hier dit jaar al mee te starten. De uitkomsten van de verkenning kunnen worden betrokken bij de Perspectiefnota 2027-2030.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het starten met de realisatie van de parkeervoorziening Burgemeester Berghuisplein.
2. Het realiseren van het ontwerpplan parkeervoorziening en half kunstgrasveld Go Ahead Kampen.
3. Het vaststellen van het Mobiliteitsplan gemeente Kampen door de raad.
4. Het realiseren van de fiets-/voetgangersbrug.
5. Het realiseren van verkeersmaatregelen Oosterlandenweg IJsselmuiden.
6. Het implementeren van ANPR kernwinkelgebied binnenstad Kampen.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
Verkeer, vervoer en waterstaat						
Lasten	12.200	14.128	13.208	13.805	14.202	14.821
Baten	-1.828	-1.871	-1.258	-1.242	-1.247	-1.247
Saldo	10.372	12.257	11.949	12.562	12.955	13.574
Totale lasten	12.200	14.128	13.208	13.805	14.202	14.821
Totale baten	-1.828	-1.871	-1.258	-1.242	-1.247	-1.247
Totaal saldo	10.372	12.257	11.949	12.562	12.955	13.574

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	1.223	5.049	560	560	560	560
Onttrekkingen aan reserves	-275	-659	-2	-2	-2	-2
Saldo	948	4.389	558	558	558	558
Totale toevoegingen	1.223	5.049	560	560	560	560
Totale onttrekkingen	-275	-659	-2	-2	-2	-2
Totaal saldo	948	4.389	558	558	558	558

Programma 3 Economie

A. Missie

Een sterke en vitale economie is een belangrijke randvoorwaarde voor het behouden en versterken van het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Ondernemers zijn de motor van onze economie: zij zorgen voor dynamiek, bedrijvigheid en werkgelegenheid. De gemeente heeft een belangrijke rol om bij te dragen aan een evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling. Dit doen wij samen met interne en externe partners.

B. Wat willen we bereiken?

- We stellen een lokale economische visie en agenda op, samen met ondernemers en samenleving.
- We optimaliseren de ondernemersdienstverlening.
- We helpen inwoners en bedrijven om verantwoordelijkheid te kunnen nemen naar een meer duurzame/circulaire economie.
- We zetten ons in voor een vitaal platteland.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Programmakosten Binnenstad en Economie

We constateren dat de opgaven binnen de programma's Binnenstad en Economie dermate groot zijn dat capaciteitsuitbreiding van de programma's noodzakelijk is. Vanuit het programma binnenstad wordt al gewerkt aan de uitvoering van het parkeerplan binnenstad en de transitie en transformatie van de binnenstad. Binnen economie wordt al gewerkt aan het ruimtelijk economisch vraagstuk. De afstemming en coördinatie bij deze vraagstukken vraagt meer dan binnen de bestaande capaciteit kan worden opgepakt. Voor de programmatische aanpak en het realiseren van de beoogde doelen is de extra capaciteit vooral bedoeld voor:

- participatie en omgevingsmanagement voor Binnenstad en Economie;
- het werken aan de leefbaarheid in de binnenstad door een gerichte wijkaanpak.

Ruimte voor economie

We willen ruimte bieden aan onze lokale economie. Hiervoor werken we verschillende sporen uit.

Beter benutten bestaande bedrijventerreinen

We werken aan een aanvalsplan voor het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen. Dit krijgt meer scherpheid na vaststelling van het omgevingsprogramma economie. Beter benutten van bedrijventerreinen is een continu en langdurig proces. Het vergt schuifruimte en samenwerking tussen de gemeente, het bedrijfsleven en mogelijk derde partijen zoals de HMO.

Vorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden

Om de vaststelling van een grondexploitatie voor de uitbreiding Spoorlanden Zuid en Oost te kunnen voorbereiden, hebben we een voorbereidingskrediet nodig. Eerder hebben we besloten om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar uitbreiding van het bedrijventerrein Spoorlanden. Er is een concrete vraag van ondernemers naar werklocaties (70 hectare) en het realiseren van schuifruimte voor het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen. Het haalbaarheidsonderzoek wordt eind 2025 afgerond. De uitkomsten hiervan worden daarna ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd met de intentie om te gaan ontwikkelen. De uitbreiding van werklocaties draagt bij aan een betere balans tussen wonen en werken. Het voorbereidingskrediet nemen we na vaststelling van de grondexploitatie op in de grondexploitatiebegroting.

Nader onderzoek uitbreiding Zuiderzeehaven

In oktober 2025 wordt de Omgevingsvisie gemeente Kampen ter besluitvorming aan uw raad aangeboden. In de Omgevingsvisie is als ambitie opgenomen te werken aan een toekomstbestendige haveneconomie. De verdere verkenning op basis van het rapport 'Nut en Noodzaak tweede Zuiderzeehaven' naar de mogelijke uitbreiding van de haven in de Melmerpolder maakt hiervan onderdeel uit.

Potentieel nieuw bedrijventerrein over de N50 (Melmerpolder)

In oktober 2025 wordt de Omgevingsvisie gemeente Kampen ter besluitvorming aan uw raad aangeboden. Hierin staat de Melmerpolder als zoekgebied voor het uitbreiden van bedrijventerreinen. We werken aan een stappenplan richting besluitvorming aangaande een bedrijventerrein over de N50 (Melmerpolder).

Pauzeren gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk – openbare ruimte

Dit project is onderdeel van de Ontwikkelstrategie en uitvoeringsprogramma 'transitie en transformatie binnenstad'. Hiermee zetten we in op de toekomstbestendigheid en vitaliteit van de binnenstad. Met dit voorstel pauzeren we de gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk en stellen we voor besluitvorming over te laten aan een nieuw bestuur. Als gevolg hiervan vindt er nog geen klimaatadaptieve herinrichting plaats. Dit heeft onder andere impact op het terugdringen van hittestress. Daarnaast kan dit besluit impact hebben op het draagvlak in de samenleving, omdat hier eerder wel afspraken over zijn gemaakt. Dit besluit levert per 2028 een structurele besparing op.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het opstellen van het omgevingsprogramma Economie, met daarin de vernieuwde visie op economische ontwikkeling van de gemeente Kampen.
2. Het versterken van de leefbaarheid in de binnenstad door een gerichte wijkaanpak.
3. Het ontwikkelen en beter benutten van werklocaties op zowel nieuwe als bestaande locaties, zoals de uitbreiding van Spoorlanden.
4. Het nader onderzoeken van de uitbreiding van de Zuiderzeehaven op basis van het uitgebrachte rapport Nut en Noodzaak tweede Zuiderzeehaven.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3	Economie						
Economie							
	Lasten	2.649	3.967	2.827	3.353	2.313	2.248
	Baten	-818	-895	-818	-571	-571	-571
	Saldo	1.831	3.072	2.009	2.782	1.743	1.678
Totale lasten		2.649	3.967	2.827	3.353	2.313	2.248
Totale baten		-818	-895	-818	-571	-571	-571
Totaal saldo		1.831	3.072	2.009	2.782	1.743	1.678

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	417	950	699	242	242	242
Onttrekkingen aan reserves	-216	-4.750	-8.438	-242	-242	-242
Saldo	201	-3.800	-7.740			
Totale toevoegingen	417	950	699	242	242	242
Totale onttrekkingen	-216	-4.750	-8.438	-242	-242	-242
Totaal saldo	201	-3.800	-7.740			

Programma 4 Onderwijs

A. Missie

Als gemeente vinden we het belangrijk dat alle kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Dat is een opdracht aan ons allemaal: van ouders, van jeugdigen, van de gemeente, van het onderwijs, van jeugdprofessionals en van alle inwoners.

B. Wat willen we bereiken?

- We willen dat alle kinderen en jongeren in onze gemeente veilig, gezond en kansrijk opgroeien.
- We zorgen voor adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijshuisvesting en Integraal huisvestingsplan

De gemeente Kampen heeft een zorgplicht om te voorzien in voldoende capaciteit voor de huisvesting van de leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs. Daarnaast heeft de gemeente Kampen een gedeelde verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de huisvesting door te voorzien in renovatie en vervangende nieuwbouw van schoolgebouwen. In oktober 2024 heeft uw raad het Integraal huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Het IHP geeft richting aan de investeringen in onderwijshuisvesting voor de komende 10-12 jaar.

In de verschillende Perspectiefnota's en programma's onderwijshuisvesting is budget gereserveerd voor het uitwerken van een aantal projecten. Over het verder uitwerken van deze projecten wordt regelmatig overleg gevoerd met de schoolbesturen.

In augustus 2025 is het Kindcentrum Hanzewijk opgeleverd. Voor 2026 is de oplevering voorzien van de tijdelijke huisvesting voor twee scholen in Reeve West. De verwachting is dat deze scholen vanaf het schooljaar 2026-2027 hier van start kunnen gaan. In 2026 gaan we met de schoolbesturen verder in gesprek over het uitbreiden van de onderwijscapaciteit in Reeve Oost door het realiseren van een extra schoolgebouw. Ook de plannen voor het realiseren van een kindcentrum voor de scholen Eben-Haëzer en Rehoboth in IJsselmuiden worden in 2026 verder uitgewerkt.

Wet van school naar duurzaam werk

Met de nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' (ingangsdatum 1 januari 2026) krijgen scholen, doorstroompunten en gemeenten meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en het behoud van werk bij (dreigende) werkloosheid. De focus ligt op jongeren die ongeacht de stand van de economie moeite hebben om aan het werk te komen en aan het werk te blijven.

Om dit te bereiken wordt een viertal samenhangende maatregelen geïmplementeerd:

- aanvullende loopbaanbegeleiding door het onderwijs;
- doorstroompunten bieden jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar (voorheen tot 23 jaar) begeleiding terug naar school of naar werk;
- gemeenten bieden meer preventieve en passende begeleiding terug naar school, naar een leerwerktraject of naar werk;
- stimuleren van de samenwerking tussen onderwijs, doorstroompunten en gemeenten met een regionaal programma.

Voor de uitbreiding van de taak van het doorstroompunt om jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar te begeleiden naar school of naar werk, ontvangt de gemeente extra financiële middelen. Deze middelen zijn bestemd voor de functie en taken van de doorstroomcoach. De exacte financiële gevolgen zijn nog niet bekend en volgen naar verwachting in november. Bij de bestuursrapportage in 2026 worden deze financiën verwerkt.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het opleveren van de tijdelijke onderwijshuisvesting Reeve West.
2. Integraal Kindcentrum Drostenerf:
 - a. Er is een afgestemd programma van eisen met scholengroep IJsselrijk voor het nieuwe kindcentrum.

b. Het aanbestedingsproces met selectie partner voor ontwikkeling Drostenerf, inclusief het nieuwe kindcentrum, is doorlopen.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
4 Onderwijs							
Onderwijs	Lasten	10.869	11.784	11.673	11.932	12.925	13.079
	Baten	-2.468	-2.899	-2.179	-2.179	-2.179	-2.179
	Saldo	8.401	8.886	9.495	9.754	10.746	10.900
Totale lasten		10.869	11.784	11.673	11.932	12.925	13.079
Totale baten		-2.468	-2.899	-2.179	-2.179	-2.179	-2.179
Totaal saldo		8.401	8.886	9.495	9.754	10.746	10.900

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves						
Onttrekkingen aan reserves						
Saldo						
Totale toevoegingen						
Totale onttrekkingen						
Totaal saldo						

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

A. Missie

Sport, kunst, cultuur, erfgoed, recreatie en evenementen dragen in belangrijke mate bij aan de aantrekkingskracht van onze stad voor inwoners, bezoekers en bedrijven. Sport- en cultuurparticipatie dragen bij aan het welbevinden en de gezondheid van alle Kampenaren. We zetten in op een voorzieningenniveau dat past bij onze groeiende gemeente Kampen waar het goed wonen, werken en verblijven is.

B. Wat willen we bereiken?

- Verder uitbouwen van onze hartelijke Hanzestad en met ondernemers en culturele instellingen werken aan samenhangend aanbod.
- Brede cultuur- en sportbeleving, waarbij iedereen mee kan doen
- Onze sportvoorzieningen op orde, als belangrijk middel voor ons verenigingsleven en de gezondheid van onze inwoners.
- Het op peil houden van de culturele infrastructuur, ook na corona.
- Erfgoed als bovenlokale schat, bestendig voor de toekomst.
- Een uitnodigende openbare ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten.
- Een aantrekkelijk en uitnodigend landschap met natuurwaarden en recreatiemogelijkheden.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Sport

Vernieuwing Oosterholthoeve

In de Programmabegroting 2025 heeft uw raad middelen beschikbaar gesteld voor vernieuwing van de Oosterholthoeve. Gevraagd is te onderzoeken of een nieuwe Oosterholthoeve gerealiseerd kan worden op het naastgelegen perceel waar nu de Stichting Paardrijden Gehandicapten IJsselmuiden (SPGIJ) gevestigd is. De doorrekening van dit scenario laat een fors hoger kostenplaatje zien dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Eventuele woningbouwopbrengsten, die ontstaan doordat de locatie van de Oosterholthoeve vrij komt wanneer een nieuwe sporthal op het naastgelegen perceel wordt gerealiseerd, zijn onvoldoende om tot een acceptabel financieel perspectief te komen.

Dit vraagt om een heroriëntatie waarbij we het scenario om het huidige gebouw te benutten en aan te passen en uitbreiden nader willen onderzoeken. De SPGIJ blijft in dit scenario op haar huidige plek. Aangezien er nog geen definitieve keuze te maken valt, is het voorstel de gereserveerde middelen in de begroting voor het vergoeden van de SPGIJ en nieuwbouw van de Oosterholthoeve voorlopig ook gereserveerd te houden. Deze heroriëntatie geeft uw raad de volledige informatie om de afweging tussen de financiële impact en het gewenste programma te maken.

Cultuur

Kampen 800 jaar

In 2027 vieren we 800 jaar Kampen. Kampen Partners heeft een bidbook (Plan de Campagne) opgesteld. Uw raad is hier in juni 2025 over geïnformeerd. In het bidbook is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij Koers Kampen 2040, waarbij wij het van belang vinden dat de plannen blijvende impact maken op de samenleving. Het bidbook moet nog worden vertaald naar concrete acties. Het betreft een relatief uitzonderlijk onderwerp, waar de commissie Raadsbrede vraagstukken en bestuur zich in april 2024 over heeft uitgesproken. We kiezen er voor om Kampen 800 te handhaven, maar stellen daarbij voor om uit te gaan van een gehalveerd budget van het voorkeursscenario. Na een besluit van uw raad over de middelen voor Kampen 800 kan Kampen Partners de acties voor het jubileumjaar concreet uitwerken. Bij de uitwerking van deze plannen wordt ook gekeken naar de werkwijze bij Kampen 80 jaar Vrijheid, waarin door een comité middelen zijn uitgekeerd en er vanuit de samenleving ongeveer een verdrievoudiging van de uren en inzet is geleverd.

Realisatie taakstelling Quintus

Voor een sluitend meerjarig financieel perspectief is aan stichting Quintus een bezuinigingstaakstelling opgelegd van € 80.000 in 2026 oplopend tot € 160.000 vanaf 2027. Quintus wil deze taakstelling opvangen in haar strategisch beleidsplan. In 2025 voert Quintus onderzoek uit naar de financiële effecten van een mogelijk vertrek uit het Kulturhus. Daarnaast zet Quintus als cultureel ondernemer in op het vergroten van aanvullende opbrengsten. Inzet is om ondanks deze taakstelling te zorgen voor een breed en kleurrijk cultureel en educatief aanbod.

Ontwikkelen beleidsvisie bibliotheek en gezond financieel perspectief

Vanaf medio 2026 moeten gemeenten beschikken over een beleid op een toekomstbestendige openbare bibliotheekvoorziening. In samenwerking met de bibliotheek en in samenspraak met inwoners en uw raad wordt beleid opgesteld dat de basisfuncties van de bibliotheek waarborgt.

In september 2025 is, in samenwerking met de bibliotheek, een financieel overzicht met scenario's opgeleverd waarin de budgettaire consequenties inzichtelijk zijn van het voortzetten van een volwaardige bibliotheekvoorziening, na afloop van de tijdelijke impuls gelden en met inzet van de structurele zorgplicht gelden. In het vierde kwartaal van 2025 start een participatief traject met inwoners en de raad om de toekomstambitie voor het bibliotheekwerk gezamenlijk vorm te geven.

Uiterlijk medio 2026 wordt het bibliotheekbeleid ter besluitvorming voorgelegd aan uw raad. Hierin zijn zowel de financiële kaders als de inhoudelijke toekomstambitie zijn verankerd. De landelijke norm is hierbij leidend.

Verhogen inkomsten stedelijk museum

De komende periode wordt het Stedelijk Museum vernieuwd. Als gevolg hiervan worden de entreprijzen verhoogd. Daarnaast verwacht het museum vanaf 2027 meer bezoekers. Op basis van een prognose verwachten we vanaf 2027 oplopende meeropbrengsten.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Taakstelling inrichting en onderhoud Openbaar groen

In het rapport Lysias/Cebeon wordt een aantal mogelijkheden voorgesteld om de hoge netto lasten op de inrichting en onderhoud van openbaar groen te beheersen:

- het verminderen van openbaar groen;
- het versoberen van de inrichting;
- een effectievere aansturing van derden;
- een efficiëntere uitvoering.

Naar aanleiding hiervan en het uitgangspunt om middelen slimmer in te zetten, stellen we voor de inrichting en onderhoud van het openbaar groen een oplopende taakstelling voor, in 2026 € 200.000. In de tweede helft van 2025 maken we een uitwerking met een concrete invulling voor de bezuiniging in 2026 en een doorkijk naar de langer termijn. We informeren uw raad begin 2026 hierover.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het realiseren van de taakstelling op Quintus.
2. Het vaststellen van bibliotheekbeleid door de raad, waarin zowel financiële kaders als inhoudelijke toekomstambities zijn verankerd.
3. Het realiseren van de taakstelling op openbaar groen.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5 Sport, cultuur en recreatie						
Sport, cultuur en recreatie - onderdeel Sport						
Lasten	6.255	7.256	7.645	7.011	7.362	7.526
Baten	-3.183	-3.472	-2.864	-2.541	-2.766	-2.766
Saldo	3.072	3.784	4.782	4.471	4.597	4.760
Sport, cultuur en recreatie - onderdeel Cultuur						
Lasten	12.305	13.031	12.879	11.956	12.451	11.929
Baten	-1.704	-1.137	-1.249	-1.296	-1.519	-1.519
Saldo	10.600	11.895	11.630	10.660	10.932	10.410
Sport, cultuur en recreatie - Onderdeel openbaar groen en (openlucht) recreatie						
Lasten	7.487	8.696	8.533	8.405	8.342	8.320
Baten	-219	-316	-167	-167	-167	-167
Saldo	7.269	8.379	8.366	8.239	8.175	8.153
Totale lasten	26.047	28.983	29.057	27.372	28.155	27.775
Totale baten	-5.106	-4.925	-4.280	-4.004	-4.452	-4.452
Totaal saldo	20.941	24.058	24.778	23.370	23.704	23.323

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	1.940	50				
Onttrekkingen aan reserves	-2.748	-1.816	-211	-57	-7	-7
Saldo	-808	-1.766	-211	-57	-7	-7
Totale toevoegingen	1.940	50				
Totale onttrekkingen	-2.748	-1.816	-211	-57	-7	-7
Totaal saldo	-808	-1.766	-211	-57	-7	-7

Programma 6 Sociaal domein

A. Missie

In de gemeente Kampen vinden we het belangrijk dat mensen bestaanszekerheid, gelijke kansen en een vitaal leven hebben. We zijn goed voor elkaar. Om dit te bereiken focussen we ons op preventie en het duurzaam voorkomen van problemen.

B. Wat willen we bereiken?

- We hebben een actuele strategie sociaal domein.
- We versterken de sociale basis en investeren in het welzijn en welbevinden van onze inwoners.
- We willen dat alle kinderen en jongeren in onze gemeente veilig, gezond en kansrijk opgroeien.
- We vergroten de bestaanszekerheid van inwoners.
- We creëren gelijke kansen voor iedereen.
- We zetten in op de gezonde keuze als makkelijkste keuze.
- We bieden perspectief naar werk.
- We zorgen voor een soepele overgang van beschermd wonen naar beschermd thuis.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Samenkracht en burgerparticipatie

Statushouders – interne organisatiekosten huisvesting

De gemeente heeft een jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Het realiseren van de taakstelling loopt via drie lijnen:

1. plaatsing in bestaande sociale huurwoningen;
2. realiseren van nieuwe permanente sociale huurwoningen samen met corporaties;
3. realiseren van tijdelijke huisvesting voor statushouders, al dan niet samen met corporaties.

Het uitvoeren van deze opgave brengt interne organisatiekosten met zich mee. Het tekort aan sociale huurwoningen blijft. Het is niet de verwachting dat in de komende jaren voldoende huisvesting via het reguliere toewijzingsproces van de corporatie geregeld kan worden. Als we hier geen extra inzet en sturing aan geven, dan halen we naar verwachting de taakstelling voor het huisvesten van statushouders niet.

We kiezen ervoor om onze inzet te beperken tot de exploitatie van de huidige gemeentelijke doorstroomlocaties en het monitoren van de toewijzing van woningen via corporaties aan statushouders. Het zoeken naar nieuwe (gemeentelijke) huisvestingslocaties voor statushouders zetten we niet voort, gezien de onzekerheden in het Rijksbeleid. Hiermee beperken we het jaarlijks benodigde bedrag voor interne organisatiekosten. Na elk jaar wordt opnieuw geëvalueerd wat het benodigd budget is voor deze interne organisatiekosten en wordt waar nodig bijgesteld.

Statushouders – exploitatie tijdelijke huisvesting

De gemeente exploiteert drie tijdelijke locaties voor de opvang van statushouders als tussenstap naar een permanente sociale huurwoning: Broederweg, Europarcs en Hilbert van Dijkstraat.

Dit verlaagt de druk op de AZC's en daarmee ook indirect de druk het aanmeldcentrum Ter Apel. Voor deze locaties ontvangen we subsidies die de kosten van deze locaties dekken (Hotel- en Accommodatie Regeling – HAR en regeling Doorstroomlocaties – DSL).

Participatie

Betere ondersteuning jongvolwassenen

In 2026 zetten we extra in op het versterken van de ondersteuning van jongvolwassenen (18–27 jaar). We doen dit door vroegtijdig signalen op te vangen en snel hulp te bieden, bijvoorbeeld via scholen, jongerenwerk en zorgpartners. Ook positioneren we het Werkcafé als laagdrempelige plek waar jongvolwassenen terecht kunnen met vragen over werk, scholen en financiële zekerheid.

Meer ondersteuning bij financiële stress

In 2026 bieden we inwoners met geldzorgen sneller passende hulp, waardoor chronische stress minder grip krijgt op gezondheid en welzijn en er weer perspectief ontstaat. Dit draagt bij aan het verkleinen van gezondheidsachterstanden, gezond en veilig opgroeien, arbeidsparticipatie en maatschappelijke deelname. We bereiken dit door de samenwerking in de keten te versterken, schuldhulpverlening en inkomensadvies en ondersteuning toegankelijker te maken en de inzet van budgetcoaching en begeleiding door vrijwilligers en professionals uit te breiden.

Gemeentelijke visie op bestaanszekerheid en kansen voor iedereen

In 2026 is, met behulp van het brede participatietraject, een gemeentelijke visie ontwikkeld op wat bestaanszekerheid en kansen voor iedereen voor Kampen betekenen. Deze visie bevat richtinggevende ambities en maatregelen die de komende jaren leidend zijn voor beleidsontwikkeling en uitvoering. Daarmee wordt de strategische opgave verder verankerd en sluit het beleid aan bij de ervaringen en behoeften van inwoners.

Visie en plan sociaal ontwikkelbedrijf Impact en realiseren taakstelling

In 2026 is, in samenwerking met de gemeente Dronten, Impact en relevante partners, een toekomstbestendige visie en plan van aanpak voor sociaal ontwikkelbedrijf Impact opgeleverd. Hiermee zetten we in op een gezonde en duurzame ontwikkeling van het bedrijf, passend bij de bredere opgave om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt perspectief te bieden. Voor de realisatie van deze koers is de komende tien jaar impulsbudget vanuit het Rijk beschikbaar. Daarnaast worden met Impact afspraken gemaakt over realistisch begroten, zodat de financiële basis op orde is. We gaan er vanuit dat de opgelegde taakstelling passend is en in die lijn ligt.

Bijstellen ambitie loonkostensubsidie

We verminderen de extra inzet en voorfinanciering op de loonkostensubsidie. In 2022 hebben we besloten ruimer in te zetten op loonkostensubsidie, zodat meer inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk kunnen. Dit betekende concreet een groei van twintig extra plekken per jaar, om zo het tekort op het BUIG budget tegen te gaan. We zien dat die groei in de afgelopen jaren grotendeels is gerealiseerd, maar dat de toename afvlakt en stabiliseert. Dat betekent dat er minder extra plekken nodig zijn dan voorgaande jaren. Daarom stellen we de ambitie en het bijbehorende budget voor voorfinanciering naar beneden bij.

Jeugdwet

Effectueren maatregelen uit Hervormingsagenda Jeugd

Met de aanvullende jeugdhulpgelden uit de Voorjaarsnota heeft het Rijk het advies van de commissie 'Van Ark' overgenomen. De aanvullende gelden bieden echter geen structurele oplossing. Er is toegezegd dat tussen het Rijk en de VNG in de komende jaren (2026 en 2027) structurele afspraken moeten worden gemaakt. Het advies van de commissie 'Van Ark' (rapport Groeipijn) geeft aan dat deze gelden ingezet moeten worden om de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd te effectueren. De commissie roept gemeenten op om het budget te benutten om de sociale basis te versterken.

In onze gemeente zijn veel van de maatregelen uit de Hervormingsagenda reeds getroffen of in ontwikkeling. Een belangrijke maatregel is het versterken van de pedagogische basis, onderdeel van de sociale basis. We zien dat in de afgelopen jaren deze pedagogische basis is versterkt door de inzet van activiteiten in de sociale basis, het starten van de gezinswerkers (lokaal team) en intensiveren van de ondersteuning in het onderwijs. Toch zijn we er nog niet.

Er is een voorstel uitgewerkt over de inzet die in 2026 en 2027 nodig is om in onze gemeente de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd te effectueren en de financiële middelen die hiervoor benodigd zijn. Over de inhoud van dit voorstel is uw raad met een informatienota geïnformeerd.

Doorontwikkeling lokaal team

De werkwijze Praktijk Ondersteuners Huisarts (POH) Jeugd bij de huisartsen wordt momenteel geëvalueerd. Daarnaast wordt het lokaal team met de gezinswerkers en de schoolmaatschappelijk werkers ontwikkeld. We benaderen deze ontwikkelingen integraal, waardoor wij verwachten dat een 'efficiency korting' kan worden doorgevoerd. Daarmee willen wij de directe dienstverlening van deze functionarissen niet verminderen, omdat dit direct hogere jeugdhulpkosten met zich meebrengt.

We verwachten niet dat de 'efficiency korting' impact heeft op de ondersteuning aan gezinnen en kinderen. Er is wel een risico, zeker wanneer we een hoger bedrag ramen, dat er een wachttijd komt en/of kinderen eerder naar een jeugdhulpaanbieder worden gestuurd. Dit is per saldo duurder dan het aanbod van de POH Jeugd,

gezinswerkers of schoolmaatschappelijk werk. De ondersteuning vanuit het lokaal team draagt bij aan de mentale weerbaarheid van kinderen en gezinnen in een veelal kwetsbare positie.

Er is met name impact op het jeugdhulp verbruik. Maar ook, wanneer we een hoger bedrag ramen, op de afspraken met onderwijs en huisartsen en dit zijn belangrijke samenwerkingspartners. Voor het lokaal team met de gezinswerkers en de schoolmaatschappelijk werkers is vanaf 2026 een taakstelling opgenomen in het maatwerkbudget Jeugdhulp. Dit is risicovol, omdat het mogelijk is dat andere zaken van invloed kunnen zijn die het budget laten stijgen. Ondanks dat de gezinswerkers wel hun inzet 'terugverdienen' conform de business case.

Wmo

Continueren lokaal toezicht Wmo en Jeugdhulp

Naast deelname aan het regionale toezicht Wmo hebben we een lokale toezichthouder Wmo en Jeugdhulp. Het lokale toezicht is erg waardevol gebleken voor de strategische opgaven 'Passende ondersteuning' en 'Opgroeien in een kansrijke omgeving'. Met name binnen de Wmo zorgt de lokale toezichthouder voor toegenomen fraude-alertheid binnen de afdeling Toegang (de Jeugdhulp volgt komend jaar). Daarnaast werkt de toezichthouder preventief door onder andere te fungeren als interne vraagbaak en het adviseren van medewerkers, management en bestuur. Het lokale toezicht is tot en met 2025 gedekt vanuit een pilot in het kader van integrale handhaving. Vanaf 2026 willen we de inzet structureel inbedden. De toezichthouder heeft de afgelopen twee jaar vooral ingezet op controle en rechtmatigheid binnen Wmo en Pgb. Per 2026 wordt jeugdhulp hierbij ook actiever betrokken. Hierbij komt er een grotere focus op de preventieve werking van de toezichthouder waarbij er meer proactieve onderzoeken bij zorgaanbieder gaan plaats vinden.

De verwachting is dat het lokale toezicht zichzelf terugverdient. Door het opsporen van oneigenlijk gebruik en fraude worden er minder kosten gemaakt op de Wmo en Jeugdhulp maatwerk budgetten. De VNG geeft aan dat er landelijk gemiddeld op het totale zorgbudget zo'n 5% verloren gaat aan oneigenlijk gebruik en fraude. Door de inzet van lokaal toezicht kunnen we een deel van dit verlies voorkomen. De kosten van het lokale toezicht dekken we vanuit het Wmo maatwerk en het Jeugdhulp maatwerk budget.

Collectivisering voorzieningen

In 2026 verkennen we in welke mate collectieve vormen van ondersteuning individuele maatwerkvoorzieningen kunnen vervangen. Dit doen we door individuele aanvragen actief om te buigen naar collectieve deelname en om te onderzoeken of dit kwalitatief dezelfde of betere resultaten en kostenefficiëntie oplevert dan maatwerk. Indien de resultaten positief zijn, wordt verkend hoe deze aanpak duurzaam kan worden ingebed.

Beschermd wonen

De kosten voor De Herberg (maatschappelijke opvang) worden vanaf dit jaar niet meer doorberekend aan regiogemeenten, maar bekostigd door centrumgemeente Zwolle uit de regionale reserve. Deze andere wijze van bekostiging heeft geen gevolgen voor inwoners.

De regionale afspraken om De Herberg te bekostigen uit de reserve zijn in ieder geval gemaakt tot 2026. De verwachting is dat deze afspraken daarna doorlopen. Het is wel een risico als de afspraken wijzigen of de regionale reserve uitgeput is.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Extra inzet op versterken ondersteuning jongvolwassenen (18-27 jaar) om bijstandsinstroom zoveel mogelijk te voorkomen.
2. Meer ondersteuning voor inwoners met financiële stress of schulden door diverse interventies met als doel hun situatie te stabiliseren en perspectief te bieden.
3. Het opleveren van een gemeentelijke visie op bestaanszekerheid en gelijke kansen
4. Het opleveren van een visie en plan voor sociaal ontwikkelbedrijf.
5. Het effectueren van de maatregelen Hervormingsagenda Jeugd.
6. Het vormgeven van het lokaal team.
7. De lokale toezichthouder voert vijf proactieve onderzoeken uit bij aanbieders die zorg leveren op basis van de wet Wmo en/of Jeugdhulp. Per wet wordt minimaal een proactieve onderzoek uitgevoerd.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6 Sociaal domein						
Sociaal domein - onderdeel Jeugdwet						
Lasten	20.703	20.993	22.200	22.238	22.195	22.442
Baten	-47	-25				
Saldo	20.656	20.968	22.200	22.238	22.195	22.442
Sociaal domein - onderdeel Participatie						
Lasten	33.777	36.347	35.903	35.879	35.853	35.844
Baten	-20.814	-20.354	-20.723	-20.723	-20.723	-20.723
Saldo	12.963	15.993	15.181	15.156	15.130	15.121
Sociaal domein - onderdeel Samenkracht en burgerparticipatie						
Lasten	16.387	19.360	17.800	10.540	9.434	9.378
Baten	-13.283	-10.960	-9.166	-1.158	-958	-903
Saldo	3.104	8.401	8.634	9.382	8.476	8.476
Sociaal domein - onderdeel Toegang en eerstelijnsvoorzieningen						
Lasten	3.043	3.960	4.500	4.189	3.994	3.994
Baten	-243	-214				
Saldo	2.800	3.746	4.500	4.189	3.994	3.994
Sociaal domein - onderdeel Wmo						
Lasten	14.000	16.683	17.418	17.497	17.592	17.741
Baten	-3.962	-2.779	-2.832	-427	-427	-427
Saldo	10.038	13.904	14.586	17.070	17.165	17.313
Totale lasten	87.910	97.343	97.821	90.343	89.068	89.399
Totale baten	-38.349	-34.332	-32.721	-22.308	-22.108	-22.053
Totaal saldo	49.561	63.012	65.101	68.035	66.960	67.346

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	4.382					
Onttrekkingen aan reserves	-666	-4.629	-300	-300	-300	-100
Saldo	3.715	-4.629	-300	-300	-300	-100
Totale toevoegingen	4.382					
Totale onttrekkingen	-666	-4.629	-300	-300	-300	-100
Totaal saldo	3.715	-4.629	-300	-300	-300	-100

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

A. Missie

- Wij voorzien in de wensen en behoeften van de samenleving, zonder dat wij daarbij latere generaties beperken in hun wensen en behoeften te voorzien.
- Wij versnellen de aanpak van klimaatadaptatie.
- Wij vinden energiezuikerheid, goede participatie, draagvlak en zo laag mogelijke kosten voor energie belangrijk.
- Wij zetten ons in om inwoners en bedrijven te helpen om verantwoordelijkheid te kunnen nemen bij de transitie van lineair naar circulair.

B. Wat willen we bereiken?

- Klimaat: wij willen hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingsrisico tegengaan. Dit doen we samen met de inwoners.
- Energie: onze eigen ambitie is energieneutraal in 2035. Ook staan we voor de opgave van de warmtetransitie. Hier moeten we keuzes in maken. Door een wijkaanpak geven wij de warmtetransitie vorm. Voor de energiecrisis willen wij kwetsbare groepen structureel ontlasten.
- Circulariteit: wij zetten in op het toekomstbestendig, innovatief en circulair bouwen. Ons eigen vastgoed wordt verduurzaamd en als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie en gaan we aan de slag met een voorbeeldproject. We versterken het gedachtegoed bij inwoners. We willen inzicht krijgen in beschikbare materialen en hier ruimte voor creëren (o.a. ruimte voor materialen hubs).

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Warmtetransitie

In 2026 gaan we aan de slag met de uitvoering van het Warmteprogramma. In 2026 ronden we de Wijkuitvoeringsplannen voor Het Onderdijs en De Maten af. Daarnaast starten we met een aantal nieuwe wijken, waaronder de Binnenstad.

In 2026 maken we een plan voor het ondersteunen van verenigingen van eigenaren (vve's) om te verduurzamen en de inzet van energiecoaches. We doen dit vanuit de middelen die we als gemeente ter beschikking hebben vanuit het Klimaatakkoord (CDOKE-middelen).

Daarnaast loopt de isolatiesubsidie door. Als er voldoende financiële ruimte is in de middelen die we van het Rijk hiervoor hebben gekregen, dan verruimen we de regeling in de loop van 2026.

In 2026 wordt het Soortenmanagement (SMP) afgerond. Met het SMP wordt het makkelijker om binnen de wettelijke kaders woningen te isoleren.

Energie

De problematiek van netcongestie wordt steeds groter. De verwachting is dat tot 2035 de capaciteit op het hoogspanningsnet van Tennet beperkt is en ook Enexis werkt de komende jaren nog aan uitbreiding van het middenspannings- en laagspanningsnet. Als gemeente proberen we dit te faciliteren. In 2026 wordt in Wilsum en Zalk gestart met de uitbreiding van het aantal trafo-huisjes. Voor de Maten wordt gewerkt aan een nieuw middenspanningsstation.

Ondanks deze inspanning is de verwachting dat het aantal bedrijven dat geen nieuwe of verzwaarde aansluiting kan krijgen groeit.

In 2026 start het vergunningstraject voor de realisatie van maximaal zeven windmolens in Kampen Zuid.

Circulair

In 2026 starten we, mits de subsidie van de provincie wordt toegekend, met lokale partners het Regiodealproject 'Samen sterk voor Inclusief en Circulair Werk'. Daarnaast voeren we onder meer het actieplan MVOI uit. Naast

het stimuleren van bedrijven zetten we in op het maken van circulaire duurzame keuzes bij de eigen gemeentelijke projecten.

Klimaatadaptatie

We voeren projecten uit om de waterberging te vergroten en de openbare ruimte te vergroenen. Het gaat onder meer om het Afkoppelplan IJsselmuiden en de herinrichting van het Zoddepark.

Programma bodem en ondergrond

In het kader van de kamerbrief Water en Bodem Sturend van november 2022, waarin gemeenten worden opgeroepen om beleid te maken op bodem en ondergrond stellen we in 2026 een Programma Bodem en Ondergrond op. De kosten voor het opstellen van het programma worden gedekt uit de ombuiging vanuit het budget Kampen Plasticvrij.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het afronden van de Wijkuitvoeringsplannen Warmtetransitie voor Het Onderdijs en De Maten.
2. Het opstellen van een Programma Bodem en Ondergrond.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7 Volksgezondheid en milieu						
Volksgezondheid en milieu						
Lasten	14.944	18.299	16.949	16.184	15.997	16.132
Baten	-13.461	-17.679	-15.701	-14.829	-14.619	-15.209
Saldo	1.483	620	1.247	1.355	1.378	923
Totale lasten	14.944	18.299	16.949	16.184	15.997	16.132
Totale baten	-13.461	-17.679	-15.701	-14.829	-14.619	-15.209
Totaal saldo	1.483	620	1.247	1.355	1.378	923

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	4.404	2.861				
Onttrekkingen aan reserves	-4.431	-3.257	-200	-150	-150	-50
Saldo	-27	-397	-200	-150	-150	-50
Totale toevoegingen	4.404	2.861				
Totale onttrekkingen	-4.431	-3.257	-200	-150	-150	-50
Totaal saldo	-27	-397	-200	-150	-150	-50

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

A. Missie

In de gemeente Kampen vinden we het belangrijk dat we ruimte bieden voor wonen en werken met kwaliteit, duurzaamheid en eigen behoefte als basis. We willen groeien in het goede. Om dit te bereiken focussen we ons op groei die bijdraagt aan welzijn en welbevinden.

B. Wat willen we bereiken?

- We zijn voorbereid op de invoering van de Omgevingswet;
- We voeren regie op goed groeien, waarbij we ons focussen op groei die bijdraagt aan welzijn en welbevinden van onze inwoners;
- We bieden een passende woning voor iedereen;
- We houden zoveel mogelijk erfgoed in stand en maken het toekomstbestendig;
- We zetten ons in voor een vitaal platteland.

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Reevedelta – voorbereidingskosten Reeve II fase 1

Om de vaststelling van een grondexploitatie door uw raad te kunnen voorbereiden, is een voorbereidingskrediet noodzakelijk. De voorbereidingskosten worden na vaststelling van een grondexploitatie met terugwerkende kracht ten laste gebracht van de betreffende grondexploitatie. Het betreft derhalve een voorfinanciering. Vooruitlopend op verdere besluitvorming van Reevedelta gaan we uit van een gefaseerde aanpak van Reevedelta. Daarbij gaan we ervan uit dat na Reeve I in een volgende fase de ontwikkeling van een deel van Reeve II fase 1 en één onderdeel van Reevedelta Oost worden opgepakt ('Hart van het Venekwartier'). Voor de grondexploitatie van het deel van het Venekwartier heeft uw raad in 2025 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. We verwachten nog in december van 2025 de raad het besluit tot activering van de grondexploitatie aan te kunnen bieden. Ondertussen wordt ook gewerkt aan de overige delen van Reevedelta Oost. Hiervoor kan het resterende voorbereidingskrediet Reevedelta Oost van 2025 worden ingezet. Daarmee is voor 2026 alleen aanvullend voorbereidingskrediet nodig voor Reeve II fase 1.

Reevedelta – bovenwijkse voorzieningen

Niet alle investeringen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van Reevedelta kunnen we (volledig) financieren uit de grondexploitaties. Dit zijn voorzieningen die (ook) voor de bestaande stad c.q. regio een belangrijke toegevoegde waarde hebben. In deze meerjarenbegroting voeren we een aantal bovenwijkse voorzieningen op die essentieel zijn. Het betreft:

- Fietstunnel Niersallee – eenvoudig;
- Afwaardering N764;
- HUB-éénzijdig (opschalen P+R en STOMP maatregelen) - inzet vanaf 2028;
- Geluidsschermen – inzet vanaf 2028.

Bij deze voorzieningen zijn we van de minimale varianten uitgegaan. De projecten HUB en geluidsschermen worden vanaf 2028 opgepakt. In het kader van de planning van de investeringsagenda Reevedelta in relatie tot het financieel vermogen van de gemeente, hebben we afgelopen periode nagedacht over het vinden van structurele dekking. Hiervoor zijn verschillende opties. Deze opties zijn in september 2025 opiniërend aan uw raad voorgelegd. De uitkomsten hiervan verwerken we in de begroting. De bovenwijkse voorzieningen die minder essentieel of niet urgent zijn, voeren we (vooralsnog) niet op en pakken we niet aan. Deze staan op de strategische investeringsagenda.

Oekraïnegelden – besteding gereserveerde gelden t.b.v. woningbouw

Uw raad heeft in september 2024 besloten vanuit de resterende Oekraïnegelden € 5,95 miljoen te reserveren voor de financiering van het programma versnelling woningbouw. U heeft in uw raadsvergadering van 3 juni 2025 een besluit genomen over de besteding van deze middelen. U heeft daarbij besloten €3,56 miljoen te onttrekken uit de bestemmingsreserve aanpak ontheemden en deze te storten in de bestemmingsreserve aanjagen woningbouw. Vanuit deze reserve aanjagen woningbouw heeft u besloten de volgende budgetten te reserveren met specifieke besteding in 2026 en verder:

1. Programmakosten Reevedelta 2026 (€ 0,48 miljoen): deze kosten zijn niet terug te verdienen op de grondexploitatie en niet via kostenverhaal;
2. Plancapaciteit woningbouw op korte termijn vergroten met inbreiding en verdichting. Dit doen we op de volgende manieren:
 - a. Realiseren van extra sociaal programma op binnenstedelijke locaties op korte termijn (€1,9 miljoen).
 - b. Versneld realiseren woonwagenaanpak Schansdijk (€ 249.000);
3. Organisatiekosten huisvesting statushouders 2026 – 2029 (€ 0,4 miljoen).

Bij het vaststellen van de Perspectiefnota 2026 heeft uw raad besloten het restant budget van € 1,9 miljoen vanuit de Oekraïnegelden vooralsnog niet specifiek te labelen aan versnelling woningbouw en deze beschikbaar te houden voor mogelijke andere doeleinden.

Versnelling woningbouw: kleinschalige in- en uitbreidingen woningbouw

In deze begroting stellen we voor middelen beschikbaar te stellen voor het verder ontwikkelen van enkele woningbouwprojecten waarvoor een grondexploitatie (GREX) of met initiatiefnemers een anterieure overeenkomst (AO) wordt gesloten.

Diverse binnenstedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen bij kernen zijn gestart of gaan starten en vragen om (aanvullende) planvoorbereidingsbudgetten dan wel voorbereidingskredieten vooruitlopend op nog te openen grondexploitaties. Het gaat om:

- Drostenerf IJsselmuiden (GREX) – aanvullend voorbereidingskrediet
- Flevowijk (AO) - planbegeleidingskosten
- Bovenhavenkwartier (AO) – planbegeleidingskosten
- Buckhorst (AO) - planbegeleidingskosten

In de woondeal met de Provincie Overijssel zijn afspraken gemaakt over het aantal te bouwen woningen in Kampen. Drostenerf, Bovenhavenkwartier en Flevowijk maken hier onderdeel van uit.

We stellen voor de planbegeleidingskosten voor de herstructurering Flevowijk te dekken vanuit eerder beschikbaar gestelde middelen voor de uitwerking/ programmamanagement gebiedsvisie Flevowijk.

Gezien het financieel perspectief reserveren we op voorhand geen middelen voor het sluitend krijgen van de ontwikkeling van de voorkeursrechtgebieden (Dorpsweg IJsselmuiden, De Blekerij IJsselmuiden en Hagenbroek). Deze projecten hebben we vooralsnog op de strategische investeringsagenda geplaatst. In december 2025 kan uw raad een voorstel verwachten over de nadere fasering en prioritering van de voorkeursrechtgebieden en andere potentiële woningbouwlocaties in de gemeente Kampen.

Programmakosten Reevedelta en programma woningbouw

- Reevedelta

Met de vaststelling van de Gebiedsvisie Reevedelta in 2024 en onze ambitie om met Reevedelta een groot deel van de toekomstige woningbouwopgave in te vullen, is het zaak om structureel de dekking voor de aansturing van het programma Reevedelta te borgen. De programmatische aansturing van Reevedelta borgt de integrale ontwikkeling van het gebied en de koppeling tussen woningbouw, mobiliteit & bereikbaarheid, voorzieningen en het bouwen aan vitale gemeenschappen.

De inzet betreft uitsluitend de ‘kop’ op het programma. Deze kosten zijn niet direct toerekenbaar aan de productie van bouwrijpe grond c.q. bovenwijkse investeringen. In het verleden zijn deze kosten doorbelast aan grondexploitaties c.q. bovenwijkse investeringen. Dit heeft echter geleid tot een forse stapeling van kosten. Het doorbelasten van deze kosten die we de komende jaren maken is niet houdbaar. Daarom stellen we voor om deze kosten ten laste te laten brengen van de algemene middelen in de begroting. We hebben kritisch gekeken naar een zo slank en efficiënt mogelijke programmaorganisatie waardoor we de kosten kunnen beperken tot

maximaal €480.000 per jaar. Voor 2026 wordt de dekking van de kosten gevonden in de gereserveerde Oekraïnegelden voor woningbouw waarover u eerder hebt kunnen lezen in deze begroting.

- *Programma Woningbouw (bestaande stad)*

De programmaorganisatie woningbouw is in 2023 opgericht en bevindt zich in de transitie van opstartfase naar stabilisatie. Het aantal projecten binnen het programma neemt op korte termijn af, omdat veel projecten met veelal kleinere woningaantallen zich in de afrondende fase bevinden (Zalk, Winsum, Oosterholt, Sonnebergkwartier, Onderdijks). De komende jaren komt bovendien het zwaartepunt van de woningbouwproductie steeds meer bij Reevedelta te liggen waar een separate programmaorganisatie voor is opgericht. De resterende projecten in het overige woningbouwprogramma hebben veelal een grotere omvang (de Bakkerij, Bovenhavenkwartier, Flevowijk) wat bijdraagt aan een efficiëntere programmasturing. Wel kunnen er nieuwe projecten bijkomen, in het bijzonder de ontwikkeling van de voorkeursrechtgebieden. Door te prioriteren in toekomstige woningbouwprojecten, niet alle voorkeursrechtgebieden met spoed op te pakken en na de opstartfase de programmaorganisatie stapsgewijs af te schalen, kunnen we de structurele programmakosten woningbouw bestaande stad terugbrengen in 2026 van € 350.000 naar € 235.000. Vanaf 2027 kan een verdere afschaling plaats vinden naar maximaal € 200.000 per jaar. Dit is verwerkt in deze begroting. Indien uw raad ervoor kiest om met prioriteit in te zetten op de voorkeursrechtgebieden, dan heeft dat gevolgen voor de programmakosten. Er is dan een minder snelle afbouw van de programmakosten mogelijk dan nu opgenomen in deze begroting.

Herziening overeenkomsten grondgebruik (huur- en/of opstalrecht)

Met betrekking tot de verhuur van grond willen we de huurprijs in een aantal gevallen herzien. Dit is mogelijk afhankelijk van de bepalingen met betrekking tot termijnen en prijzen in overeenkomsten. Het gevolg hiervan is dat partijen en/of organisaties die grond van de gemeente huren en/of een opstal- of erfpachtrecht hebben, te maken kunnen krijgen met hogere lasten. Een voorwaarde om de overeenkomsten te kunnen herzien, is dat hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is.

Wat zijn de jaargebonden prestaties?

1. Het afronden van de planvoorbereiding en afspraken met VOF partner over verdichting en versnelling Reeve I (vaststellen grondexploitatie Reeve II en/of Samenwerkingsovereenkomst met marktpartij).
2. Het starten van de planologische procedure en voorbelasten Hart van het Venekwartier (Reevedelta Oost).
3. Het starten van de planologische procedure verdichtingsplannen Flevowijk.
4. Het vaststellen van de Omgevingsplannen Bovenhavenkwartier en Woonwagens Schansdijk door de raad.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Lasten	7.549	11.392	9.718	8.558	8.277	8.216
Baten	-2.924	-7.368	-6.521	-5.818	-5.613	-5.613
Saldo	4.626	4.024	3.196	2.740	2.665	2.603
Totale lasten	7.549	11.392	9.718	8.558	8.277	8.216
Totale baten	-2.924	-7.368	-6.521	-5.818	-5.613	-5.613
Totaal saldo	4.626	4.024	3.196	2.740	2.665	2.603

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	6.926	11.063	8.931	28		
Onttrekkingen aan reserves	-6.158	-10.065	-839	-150	-150	
Saldo	769	998	8.091	-122	-150	
Totale toevoegingen	6.926	11.063	8.931	28		
Totale onttrekkingen	-6.158	-10.065	-839	-150	-150	
Totaal saldo	769	998	8.091	-122	-150	

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de diverse programma's.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de diverse programma's.

De gemeente Kampen ontvangt via het gemeentefonds de Algemene Uitkering van het Rijk. In de begroting 2026 baseren we ons op de uitkomsten van de mei-circulaire 2025 (op basis van lopende prijzen d.w.z. inclusief inflatiecorrectie). Zo is dat ook met onze toezichthouder afgestemd.

Hieronder lichten wij de belangrijkste wijzigingen toe.

Voortgang van gesprekken "ravijnjaar" 2026 en verder

Het Rijk wil de voorspelbaarheid van het gemeentefonds verbeteren en heeft in overleg met VNG o.a. het accres voor de jaren 2023-2025 grotendeels vastgezet. Hierdoor stopt de systematiek van 'samen de trap op, trap af'. Dit betekent dat los van wat het Rijk aan uitgaven heeft wij het vastgestelde bedrag in deze jaren ontvangen. In de berichtgeving is de situatie vanaf 2026 het "ravijnjaar" gaan heten. De gesprekken tussen Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben resultaat opgeleverd. Dat maakt dat de inkomsten voor de gemeente voor de jaren 2026 en 2027 deels gerepareerd zijn. Maar het zogeheten ravijnjaar is daarmee alleen maar verschoven naar 2028 e.v.

Overige baten en lasten

Onder de overige baten en lasten vallen onder andere de volgende ramingen:

- Stelpost voor onvoorzien € 200.000 (eenmalig);
- Voor 2025 is de structurele ruimte in de stelpost loon- en prijsontwikkeling geheel ingezet en resteert er de incidentele ruimte van afgerond € 400.000;
- (Raads)budget voor nader in te vullen (nieuw) beleid op basis van eigen voorstellen door de raad € 50.000 (eenmalig) beschikbaar);
- Saldo van de begroting van afgerond € 1.100.000 positief.

OZB

De aanslagoplegging onroerende- zaakbelastingen voor 2026 zal worden gebaseerd op de waarde per 1 januari 2025. Het daarvoor benodigde herwaarderingsproces loopt volop. Een indicatie voor de stijging van de waarde van woningen en de niet-woningen t.o.v. huidige waarde peildatum 01-01-2024 is op het moment van schrijven van deze paragraaf (september 2025) nog niet te geven. Wel zal de totale WOZ- waarde voor de woningen weer stijgen. Ook is het de verwachting dat de waarden van de niet-woningen licht zullen stijgen. Voor de hoogte van de opbrengst OZB is de waardeontwikkeling relatief onbelangrijk aangezien een waardestijging of -daling gecompenseerd wordt in de tarieven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Treasury

De rentelasten- en baten worden op treasury geraamd en vervolgens toegerekend aan de programma's/beleidssterreinen. Het verschil tussen de werkelijke rente, de toegerekende rente en de rentevergoeding aan voorzieningen welke geraamd zijn op netto contante waarde komt tot uiting in een positief of negatief dekkingsverschil. Voor 2025 is er sprake van een begroot renteresultaat van € 179.000. In de paragraaf Financiering staat het onderliggende schema rentetoerekening. Dividenden worden ook op dit taakveld geraamd, maar hoeven in de berekening van de renteomslag niet in mindering gebracht te worden op de rentelasten.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
9 Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	3.312	3.156	-1.939	984	4.487	11.936
Baten	-145.089	-155.347	-158.511	-163.984	-167.893	-176.883
Saldo	-141.778	-152.191	-160.450	-163.000	-163.406	-164.947
Totale lasten	3.312	3.156	-1.939	984	4.487	14.716
Totale baten	-145.089	-155.347	-158.511	-163.984	-167.893	-176.883
Totaal saldo	-141.778	-152.191	-160.450	-163.000	-163.406	-164.947

Overzicht reservemutaties per programma

Reservemutaties	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Toevoegingen aan reserves	476	607	604	331	154	154
Onttrekkingen aan reserves	-13.254	-1.030	-757	-543		
Saldo	-12.778	-423	-153	-212	154	154
Totale toevoegingen	476	607	604	331	154	154
Totale onttrekkingen	-13.254	-1.030	-757	-543		
Totaal saldo	-12.778	-423	-153	-212	154	154

Overhead

Inleiding

Naast de in de programma opgenomen kosten die betrekking hebben op het primaire proces worden de kosten van de Overhead begroot binnen Taakveld 0.4 Overhead. Deze splitsing moet bijdragen aan de interne sturing door de raad en een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

Om te kunnen vaststellen welke kosten gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van de overhead geïntroduceerd. Deze definitie luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces en is conform de BBV gedefinieerd en verwerkt in de programmabegroting. Naast de onderdelen afkomstig vanuit de BBV zijn onderstaande elementen nog toegevoegd.

- **Algemene huisvesting**
Het BBV schrijft voor om huisvesting toe te rekenen aan het taakveld/taakvelden waar het voor aangewend wordt. Omdat het verdelen van deze kosten, gezien de voorwaarden die daaraan gesteld worden, vanuit efficiency oogpunt buitengewoon onwenselijk is, is ervoor gekozen om deze kosten onder de overhead te laten vallen;
- **Automatisering**
In principe schrijft het BBV voor om de automatiseringskosten te splitsen en de diverse componenten toe te rekenen aan het taakveld waarmee het samenhangt.
Het onderdeel ICT is samen met Inkoop en Personeelszaken ondergebracht in het ONS.
De gemeente betaalt op basis van vastgestelde verdeelsleutels haar aandeel in de kosten van ONS. De nota die wij daarvoor krijgen is een totaalnota en geeft geen inzicht in de specifieke opbouw van het verschuldigde bedrag. Gekozen is voor eenvoud en dat betekent dat ook de Automatiseringskosten aan overhead worden toegerekend. (Zie Paragraaf Bedrijfsvoering voor een nadere toelichting op de onderdelen Dienstverlening en Informatieveiligheid);
- **Gemeentelijke voertuigen**
Alle gemeentelijke voertuigen die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan een specifiek taakveld (sport, begraafplaatsen etc.) maken onderdeel uit van de overhead.

Doorrekening Overhead

Zoals genoemd wordt alle overhead in de begroting begroot op taakveld 0.4 Overhead. Toerekening van overhead aan de andere taakvelden is niet meer toegestaan, met uitzondering van het gedeelte dat betrekking heeft op het grondbedrijf en/of investeringen. Voor overheidstaken die maximaal een kostendekkend tarief mogen hebben worden de overheadkosten niet verantwoord op het product, maar maken ze wel onderdeel uit van de tariefstelling.

Uitkomst

De totale overhead bedraagt voor 2026 € 26.412.297. Hiervan wordt € 1.435.744 verrekend met de overheadkosten voor het grondbedrijf (€ 997.518) en de investeringen (€ 438.226). Voor de versleuteling van de overhead wordt het bedrag aan overhead gedeeld door het totaal aantal directe uren van de aan de taakvelden toe te rekenen teams. Het overheadtarief bedraagt (afgerond) € 45 per uur. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote lasten belooft de overhead 11,68%.

Naast de rechtstreekse doorberekening aan het grondbedrijf en de investeringen mag er bij de kostendekkende taken van de gemeente ook extra comptabel rekening gehouden worden met de overhead.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
10 Overhead							
Overhead	Lasten	24.626	24.863	26.574	26.252	26.493	27.235
	Baten	-816	-252	-161	-161	-161	-161
	Saldo	23.809	24.611	26.412	26.091	26.332	27.074
Totale lasten		24.626	24.863	26.574	26.252	26.493	27.235
Totale baten		-816	-252	-161	-161	-161	-161
Totaal saldo		23.809	24.611	26.412	26.091	26.332	27.074

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelastingplicht vanaf 2016

Als gevolg van de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen zijn met ingang van 2016 publiekrechtelijke rechtspersonen Vennootschapsbelasting (vpb) plichtig indien en voor zover zij een onderneming drijven. Er is sprake van een onderneming wanneer cumulatief voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- Een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
- Die deelneemt aan het economische verkeer;
- Met het oogmerk om winst te behalen.

Op basis van een door de gemeente uitgevoerde analyse is geconcludeerd dat er voor de volgende activiteiten sprake is van vennootschapsplicht:

- Grondbedrijf (grondexploitaties incl. 50% aandeel VOF Reeve);
- Verkoop van (afval)grondstoffen;
- Reclameopbrengsten.

De vennootschapsplicht voor reclameopbrengsten staat nog ter discussie. In overleg met de Belastingdienst zijn daarom proefprocedures opgestart om te komen tot een bindende uitspraak. Tegen al opgelegde belastingaanslagen zal daarom bezwaar worden aangetekend totdat er een bindende uitspraak is.

Ontwikkelingen belastingtarief 2026

Het volgende tarief voor de vennootschapsbelasting is naar verwachting voor 2026 e.v. van toepassing:

- Belastbare winst tot € 200.000: 19% heffing
- Belastbare winst boven € 200.000: 25,8% heffing

Doorkijk heffing vennootschapsbelasting vanaf 2026

De vennootschapsbelasting voor de komende jaren is berekend aan de hand van de ramingen uit de herzieningen grondexploitaties per 1 januari 2025 en aannames voor inkomsten van afval en reclame. De verwachte heffing van vennootschapsbelasting voor komende jaren is als volgt (na verliesverrekening):

2026 € 201.997 te betalen
2027 € 0 te betalen
2028 € 0 te betalen
2029 € 0 te betalen
2030 € 0 te betalen

Bovengenoemde bedragen zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

Belastingrente

Over verschuldigde vennootschapsbelasting is belastingrente verschuldigd gerekend vanaf 1 juli volgend op het belastingjaar en doorlopend tot 6 weken na de datum van de aanslag. Conform de in het belastingplan 2024 voorgestelde systematiek wordt de rente vastgesteld op de ECB-basisrente vermeerderd met 5,5%. De verwachte rente voor 2026 bedraagt 9%.

Om belastingrente te voorkomen vragen we voor de komende jaren indien van toepassing tijdig een voorlopige aanslag aan.

Overzicht lasten en baten per programma

Totale lasten en baten		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
11	Vennootschapsbelasting						
Vennootschapsbelasting							
	Lasten	753	81	257	43		
	Baten						
	Saldo	753	81	257	43		
Totale lasten		753	81	257	43		
Totale baten							
Totaal saldo		753	81	257	43		

Reserves

Mutaties op de reserves per programma	2026	2027	2028	2029
Storting in reserve				
0. Bestuur en ondersteuning				
1. Veiligheid				
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	560	560	560	560
3. Economie	699	242	242	242
4. Onderwijs				
5. Sport, cultuur en recreatie				
6. Sociaal domein				
7. Volksgezondheid en milieu				
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.931	29		
9. Algemene dekkingsmiddelen	604	331	154	154
Totaal storting in reserve	10.793	1.162	957	957
Onttrekking aan reserve				
0. Bestuur en ondersteuning	-75	-175	-75	-75
1. Veiligheid	-153	-153	-153	-153
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-2	-2	-2	-2
3. Economie	-8.438	-242	-242	-242
4. Onderwijs				
5. Sport, cultuur en recreatie	-211	-57	-7	-7
6. Sociaal domein	-300	-300	-300	-100
7. Volksgezondheid en milieu	-200	-150	-150	-50
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-839	-150	-150	
9. Algemene dekkingsmiddelen	-757	-543		
Totaal onttrekking aan reserve	-10.975	-1.772	-1.079	-629
Totaal mutaties reserves	-183	-611	-123	327

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Samenvatting

Lokale heffingen zijn belastingen, bestemmingsbelastingen c.q. -rechten en vormen een belangrijke inkomstenbron van de gemeente. De begrote opbrengsten uit de lokale heffingen in 2026 bedragen afgerond € 35,8 miljoen.

Met het vaststellen van de belastingvisie heeft de gemeenteraad zich uitgesproken om de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing kostendekkend te maken. Daarmee worden de daadwerkelijke kosten in rekening gebracht en hoeven de kosten niet meer gedekt te worden uit algemene middelen. Deze keuze zorgt voor een verhoging van de riool- en afvalstoffenheffing 2026 en daarmee een verhoging van de woonlasten ten opzichte van vorig jaar.

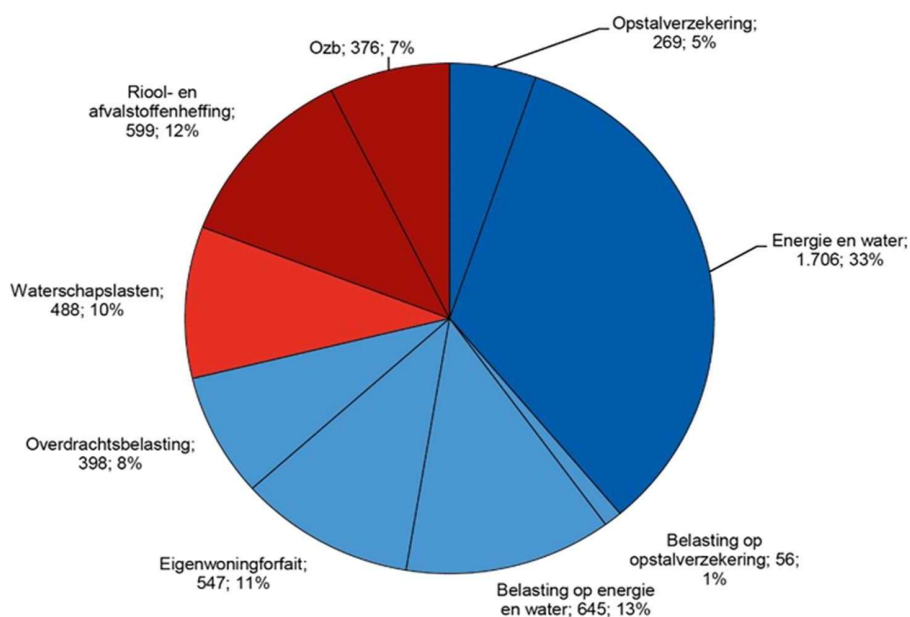
Ook voor de leges is in de belastingvisie afgesproken dat hier voor hoofdstuk 2 blijvend gestreefd wordt naar 100% kostendekkendheid. Het tarief voor de toeristenbelasting stijgt conform hetgeen in de perspectiefnota door de raad is besloten. Voor de hondenbelasting zijn de uitgaven die hiermee gemoeid zijn maatgevend voor het tarief, het tarief zal als gevolg hiervan voor het jaar 2026 naar beneden worden bijgesteld. De tarieven voor de reclamebelasting Haatland en Melmerpark blijven gelijk. Het tarief voor de reclamebelasting Binnenstad wordt op verzoek van het ondernemersfonds bovemtrendmatig verhoogd. De overige tarieven worden in 2026 trendmatig verhoogd. De trendmatige verhoging bedraagt 3,18%.

Voor de OZB wordt het tarief gecorrigeerd met de verwachte waardeontwikkeling. De opbrengst van de OZB wordt naast de trendmatige stijging, eenmalig verhoogd met in totaal € 1 miljoen. De verwachting is dat de gemiddelde woonlasten - OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing - voor een eigenaar van een 'gemiddeld' huishouden stijgen van ca € 785 naar € 847. Dat is een stijging van 8,19 %. Gezien het landelijk gemiddelde is dit nog steeds laag. Vanuit de (OZB) vergelijking van het landelijk gemiddelde over 2025 is de belastingdruk op bezitters van eigen woningen hoger dan het landelijk gemiddelde en is de lastendruk op eigenaren en gebruikers van niet-woningen lager dan het landelijk gemiddelde.

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron van de gemeente, die vooral door de burger wordt betaald. De aandacht voor de lokale lastendruk neemt al jaren toe. Wanneer de lokale lastendruk wordt uitgedrukt in een % van het gezinsinkomen blijkt de invloed relatief beperkt. Van de bijkomende woonlasten (de woonlasten naast de hypotheeklasten) zoals belastingen op water, energie, het eigen woningforfait en de overdrachtsbelasting maken gemeentelijke belastingen 19% uit. (bron Coelo: Atlas 2025, www.coelo.nl).

Figuur 8. Samenstelling bijkomende woonlasten in 2025 (in euro's en procenten)

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk en de kostendekkendheid van die heffingen waar daar wettelijk een grens aan is gesteld. Ook wordt weergegeven welk beleid de gemeente in het begrotingsjaar zal voeren ten aanzien van de lokale heffingen en de kwijtschelding hiervan. Hiermee is een integrale afweging mogelijk tussen enerzijds beleidsvoornemens en anderzijds inkomsten.

Overzicht van de lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft weer welke opbrengsten uit lokale heffingen totaal zijn geraamd als dekkingsmiddelen in de begroting. Ten opzichte van het jaar 2025 zullen deze inkomsten – behoudens bijzondere tariefmaatregelen – als gevolg van autonome ontwikkelingen en beleidswijzigingen in zijn algemeenheid met gemiddeld 3,18% stijgen.

Taakveld	Omschrijving	Begroot 2025	trendmatig	autonoom	Begroot 2026
0.61	Onroerende Zaak Belasting eigenaren woning	8.700	279	489	9.468
0.62	Onroerende Zaak Belasting eigenaren niet woning	3.742	119	378	4.239
0.62	Onroerende Zaak Belasting gebruikers niet woning	2.227	71	222	2.520
0.63	Parkeergelden, -boetes, -vergunningen en -onthefingen	1.986	62	292	2.340
0.64	Hondenbelasting	230			230
0.64	Precariobelasting	173	7	178	358
0.64	Reclamebelasting	136		-12	124
3.4	Toeristenbelasting	258	8	151	417
2.4	Economische havens en waterwegen	486	15	141	642
7.3	Afvalstoffenheffing	5.506	175	146	5.827
7.2	Rioleringsrechten	4.305	137	598	5.040
7.5	Begraafrechten en afkoopsommen*	1.145	36	20	1.201
3.3	Marktgeden	60		-5	55
divers	Leges Algemene dienstverlening (titel 1)	1.049	33	133	1.215
8.3	Leges fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen	1.394	41	664	2.099
	Totaal	31.397	983	3.395	35.775

Opbrengst van de lokale belastingen, heffingen en retributies

Een belasting is een gedwongen betaling aan de overheid, waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid tegenover staat en die op grond van, op basis van algemene regels wordt geheven. De opbrengsten van de meeste belastingen gaan in de regel naar de algemene middelen van de gemeente. Een aantal belastingen is met de vaststelling van de belastingvisie in 2024 (geheel of gedeeltelijk) als bestemmingsheffing aangemerkt. Met een asterix (*) is aangegeven welke belastingen dit betreft.

De gemeente Kampen heft de navolgende belastingen:

- onroerende-zaakbelastingen;
- parkeerbelastingen;
- hondenbelasting*;
- precariobelasting*
- reclamebelasting;
- Toeristenbelasting*.

Taakveld	Omschrijving	Begroot 2026
061	Onroerende Zaak Belasting eigenaren woning	9.468
062	Onroerende Zaak Belasting eigenaren niet woning	4.239
062	Onroerende Zaak Belasting gebruikers niet woning	2.520
063	Parkeergelden, -boetes, -vergunningen en -onthefingen	2.340
064	Hondenbelasting	230
064	Precariobelasting	358
064	Reclamebelasting	124
3.4	Toeristenbelasting	417

Onroerende zaakbelastingen

De WOZ- beschikkingen 2026 worden nagenoeg geheel gelijktijdig met de Combi- aanslag 2026 uitgevaardigd in februari 2026 en voldoet daarmee binnen de wettelijke termijn van 8 weken. De aanslagoplegging onroerende-zaakbelastingen voor 2026 zal worden gebaseerd op de waarde per 1 januari 2025. Het daarvoor benodigde herwaarderingsproces loopt volop. Het percentage voor de stijging van de waarde van woningen en de niet-woningen t.o.v. huidige waardepeildatum 01-01-2024 bedraagt 9 % voor woningen en 1,5 % voor niet-woningen. Voor de hoogte van de opbrengst OZB is de waardeontwikkeling relatief onbelangrijk aangezien een waardestijging of -daling gecompenseerd wordt in de tarieven. Bij de berekening van het tarief OZB is rekening gehouden met de algemene trendmatige verhoging en de uitgangspunten opgenomen in de perspectiefnota (eenmalige verhoging opbrengst met € 1.000.000 in begrotingsjaar 2026 waarvan 40% toerekenbaar aan woningen en 60% toerekenbaar aan niet-woningen). Per individuele situatie kan uiteraard wel sprake zijn van budgettaire effecten.

Parkeerbelasting

De trendmatige verhoging voor 2026 bedraagt 3,18%. In de perspectiefnota is aan aanvullende inkomsten € 300.000 opgenomen. Aan het college zijn een drietal opties voorgelegd hoe tot deze inkomsten te genereren. Dit leidt tot de volgende aanpassingen:

- Er wordt dan wel ene tariefsverhoging toegepast of progressief tarief ingevoerd;
- De maximum parkeerduur zal 3 uur zijn voor het gehele aangewezen gebied;
- De tarieven voor de parkeervergunningen worden verhoogd.

De voorkeursoptie zal worden verwerkt in het collegevoorstel lokale middelen. Met deze maatregelen wordt verwacht dat een meeropbrengst van € 300.000 kan worden gerealiseerd overeenkomstig de perspectiefnota.

Hondenbelasting

Voor de hondenbelasting worden de uitgaven (kosten) die worden gemaakt voor het hondenbeleid maatgevend voor het tarief.

Ook het aantal aangegeven honden is bepalend voor het tarief. Als gevolg van de intensieve voorlichtingscampagne en controle zijn er meer honden geregistreerd dan vooraf was verwacht. Als gevolg hiervan kan het tarief worden verlaagd van € 75,00 naar € 60,00. Hiermee worden de tarieven vastgesteld overeenkomstig de uitgangspunten van de belastingvisie.

Precariobelasting

De gemeente Kampen heft precariobelasting over onder andere terrassen, uitstallingen en reclameborden. De precariobelasting heeft o.a. het doel dat er verstandig en beperkt om te gaan met het gebruik van de openbare ruimte. De begrote opbrengsten worden trendmatig verhoogd. Dit betekent eveneens dat het tarief precariobelasting trendmatig zal worden verhoogd.

Precariobelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen. Wel is bij het vaststellen van de belastingvisie besloten om de precariobelasting voor terrassen in de binnenstad in te zetten als 'bestemmingsbelasting' voor de te realiseren voorzieningen in het kader van de ontwikkelstrategie voor de binnenstad.

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt geheven ten bate van ondernemersfondsen in de Binnenstad, op het Melmerpark en de bedrijventerreinen Haatland. De kosten van de heffing van de gemeente worden op de opbrengsten in mindering gebracht. De opbrengsten voor de reclamebelasting Melmerpark en Haatland blijven ongewijzigd. De opbrengst reclamebelasting binnenstad worden op verzoek van het bestuur van het ondernemersfonds bovengemiddeld verhoogd met 5%.

Toeristenbelasting

Per 1 januari 2019 wordt de toeristenbelasting opgelegd. De heffing wordt na afloop van het belastingjaar geheven. Voor 2026 wordt het tarief conform hetgeen door de raad is besloten bij de vaststelling van de perspectiefnota verhoogd van verhoogd van € 1,75 naar € 2,50.

Ontwikkeling van bestemmingsbelasting en retributies

De opbrengst van bestemmingsbelasting dient ter dekking of financiering van specifieke uitgaven waar de heffingsplichtigen profijt van kunnen hebben, zoals de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Er is daarbij een verband tussen heffing en profijt voor de groep van heffingsplichtigen, maar niet noodzakelijkerwijs voor eenieder binnen die groep en eveneens niet voor eenieder binnen die groep in gelijke mate.

Retributies (of rechten) zijn betalingen aan de overheid waar een individuele tegenprestatie van de overheid tegenover staat. Een retributie zijn bijvoorbeeld haven- en kadegelden, marktgelden, begraafrechten en leges. In tegenstelling tot belastingen is bij retributie sprake van een aanwijsbare tegenprestatie van overheidszijde. Wettelijk geldt voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten als het algemene uitgangspunt dat de tarieven op maximaal kostendekkend niveau worden doorberekend.

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.

Retributies worden geheven van belanghebbenden aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent die voor die belanghebbende een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges: vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

In de gemeente Kampen kennen we de volgende bestemmingsbelastingen en rechten:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- bruggelden;
- haven- en kadegelden;
- leges;
- lijkbezorgingsrechten;
- marktgelden.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing bedoeld ter dekking van de kosten die de gemeente Kampen maakt bij het ophalen, het storten en verwerken van huishoudelijk afval. Het uitgangspunt van de gemeente is op grond van de belastingvisie dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend is in 2026. Het streven was om deze kostendekkendheid binnen twee jaar te behalen. Daarvoor is in 2015 een stap genomen wat leidde tot een kostendekkendheid van 91% en 2026 is daarbij de tweede fase. Hierbij zijn de volgende maatregelen in acht genomen:

- er is sprake van maximale toerekening van kosten (conform belastingvisie);
- er is toegerekend naar 100% kostendekkendheid, dus geen onttrekking uit de voorziening (conform belastingvisie);
- in verband met het dempen van de tariefsverhoging in 2025 zal de stand van de voorziening eind 2025 naar verwachting € 232.000 bedragen;
- de toerekening van dividend Rova aan de afvalstoffenheffing is verwerkt in het tarief. Toerekening zal een tariefsverlaging betekenen van het vastrecht met € 3,50;
- Het tarief voor het vastrecht in 2026 komt uit op € 227,22. Een verhoging van € 12,90 ten opzichte van 2025. In de begroting 2025 was voor dit jaar rekening gehouden met een stijging van € 31,82. De stijging

valt € 18,92 lager uit. Dit wordt veroorzaakt door:

- langere levertijden van 2 elektrische huisvuilwagens waardoor de kapitaallasten daarvan in een later jaar gaan meetellen;
- er zijn minder uren toegerekend aan de afvalinzameling;
- per saldo is er een voordeel op de kosten omdat we werkzaamheden door Rova (het lopende Project registratie) weer zelf gaan uitvoeren vanaf 2026;
- De ledigingstarieven per soort container/ per inworp worden verhoogd met de standaard index van 3,18%;
- De kosten voor de aanvraag van een milieupas worden verlaagd naar € 14,90. In 2025 was dit € 23,46. Dit tarief is verlaagd met de kosten van € 8,56 die Rova in rekening bracht voor de diftarregistratie per huishouden;
- Het gemiddelde tarief in Kampen wordt in 2026: vastrecht € 223,72 + variabel tarief € 2,02 x gemiddeld aantal stortingen van 20 = € 40,40. Totaal € 264,12.

Berekening van kostendekkendheid afvalstoffenheffing	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	3.906
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	918
Netto kosten taakveld	2.988
Toe te rekenen kosten	944
Overhead incl. (omslag)rente	1.292
BTW	605
Totale kosten	5.828
Opbrengsten heffingen (minus kwijtscheldingen)	5.827
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

De jaarlijkse kosten van het beheer en onderhoud van het rioolstelsel worden gedekt uit de opbrengsten van de rioolheffing. Hiermee kunnen aanslagen worden opgelegd voor het transport van afvalwater, hemelwater en grondwaterbeheer voor "woningen en "niet-woningen".

Kampen kent een rioolheffing die bestaat uit twee delen:

- een vast bedrag voor "woningen" en
- een percentage van de WOZ-waarde voor een "niet-woning".

Voor de rioolheffing is het uitgangspunt dat deze in 2026 100% kostendekkend is. Als gevolg hiervan is voor 2026 een tariefsverhoging doorgevoerd van 3,18%, waarbij op grond van de belastingvisie wordt gerekend naar een kostendekkend tarief. Dit betekent dat het voorgestelde tarief voor de rioolheffing voor woningen wordt gesteld op € 188,88. Voor de niet-woningen bedraagt het percentage 0,0930% per WOZ-object. Bij de vaststelling van het tarief is rekening gehouden met de uitgangspunten van de belastingvisie en het Programma voor Klimaatadaptatie, riolering en water 2023-2027. Een en ander conform de informatienota aan de raad 65452-2024.

Berekening van kostendekkendheid rioolheffing	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	3.165
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	27
Netto kosten taakveld	3.138
Toe te rekenen kosten	770
Overhead incl. (omslag)rente	602
BTW	530
Totale kosten	5.040
Opbrengsten heffingen (minus kwijtscheldingen)	5.040
Dekkingspercentage	100%

Bruggelden

De gemeente Kampen heft rechten voor het van gemeentewege openen en geopend houden van de Stadsbrug (brug over de IJssel) ten behoeve van de doorvaart van vaartuigen voor zover dit betrekking heeft op het openen

en geopend houden van de brug buiten de reguliere openingstijden. De heffing mag niet meer dan kostendekkend zijn. Aan de wettelijke opbrengstlimiet wordt voldaan. Er wordt vrijwel geen gebruik gemaakt van diensten die onder deze verordening vallen, vandaar dat er geen kosten- en batenanalyse is.

Haven- en kadegelden

De gemeente Kampen heft rechten ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming van de voor de openbare dienst bestemde gemeentewateren of van andere voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen, die in beheer of onderhoud zijn bij gemeente. De heffing mag niet meer dan kostendekkend zijn. De kosten bedragen naast de kosten voor het taakveld en de overhead, de kosten voor Port of Zwolle van € 220.000. Op basis van de begrotingscijfers bedraagt de kostendekkendheid 100%. In deze berekening is naast een trendmatige verhoging van het tarief van 3,18% rekening gehouden met een boven trendmatige tariefsverhoging van 20% op grond van de door de raad vastgesteld perspectiefnota. Het exploitatieoverschot wordt gestort in de reserve groot onderhoud havens zodat de (toekomstige) kosten voor groot onderhoud uit de reserve gedekt kunnen worden.

Berekening van kostendekkendheid haven- en kadegelden	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	364
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	29
Netto kosten taakveld	335
Toe te rekenen kosten	220
Overhead incl. (omslag)rente	107
BTW	
Totale kosten	642
Opbrengsten heffingen	642
Dekkingspercentage	100%

Leges

De gemeente Kampen heft rechten ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. De heffing mag niet meer dan kostendekkend zijn. De kostendekkendheid wordt beoordeeld binnen de drie onderdelen van de tarieventabel (1. Algemene dienstverlening, 2. Dienstverlening fysieke leefomgeving en 3. Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn). De kostendekkendheid kan op verordeningsniveau worden bepaald, maar voorzichtigheidshalve kan dit ook per hoofdstuk worden berekend. Jaarlijks wordt de kostendekkendheid van de leges beoordeeld. Op grond hiervan zijn de tarieven voor 2026 vastgesteld. Deze voorzien in een kostendekkendheid die per onderdeel en hoofdstuk verschilt. Voor hoofdstuk 1 bedraagt de kostendekkendheid 96,6% en voor hoofdstuk 2 95,4%. Hoofdstuk 3 kent een kostendekkendheid van 50,1%. Over de gehele Verordening bedraagt de kostendekkendheid 95,1%.

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. De effecten van de Omgevingswet zijn nog altijd niet goed in te schatten. Mede als gevolg van andere maatschappelijke ontwikkelingen als stagnering in de woningbouw, stikstofcrisis etc. Dit betekent dat op termijn aanvullende maatregelen niet uitgesloten kunnen worden.

Bedragen x € 1.000	2026		
Leges	Titel 1	Titel 2	Titel 3
Baten	1.215	2.100	31
Lasten	1.258	2.199	61
Saldo	-43	-99	-30
Kostendekkendheid	97%	95%	51%

Lijkbezorgingsrechten

De gemeente Kampen heft rechten voor het gebruik van de begraafplaatsen voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De kostendekkendheid mag maximaal 100% zijn. Voor het jaar 2026 wordt voor de baten een indexatie van 3,6% doorgevoerd. Bij deze berekening is geen rekening gehouden met het groot onderhoud van de aula in 2026. De kosten van dit groot onderhoud bedragen € 150.000 en worden

in 2026 eenmalig ten laste van de exploitatie begraafplaatsen gebracht. Het gevolg is dat gedurende één jaar voor de begraafplaatsen hoger zijn en de kostendekkendheid uitkomt op 81%.

Berekening van kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	1.182
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	14
Netto kosten taakveld	1.168
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. (omslag)rente	309
BTW	
Totale kosten	1.477
Opbrengsten heffingen	1.201
Dekkingspercentage	81%

Marktgelden

De gemeente Kampen heft marktgeld van degenen die een of meer standplaatsen op de markt innemen. De heffing mag niet meer dan kostendekkend zijn. Aan de wettelijke opbrengstlimiet wordt voldaan in die zin dat de inkomsten niet hoger zijn dan de kosten. De opbrengstlimiet wordt niet overschreven als gevolg van ontwikkelingen die leiden tot het opschorten van tariefmaatregelen. Zodra over die ontwikkelingen duidelijkheid is zal de kostendekkendheid verder worden bepaald. Vooralsnog worden de opbrengsten met 3,18% verhoogd en wordt overeenkomstig het voorgestelde tarief met 3,18% verhoogd.

Berekening van kostendekkendheid marktgelden	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	68
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld	68
Toe te rekenen kosten	3
Overhead incl. (omslag)rente	
BTW	
Totale kosten	71
Opbrengsten heffingen	55
Dekkingspercentage	77%

Ontwikkeling van de woonlasten

Gezien de hierboven beschreven ontwikkelingen rond de hertaxaties in het kader van de Wet WOZ en het ophaalpatroon van afval per huishouden verschilt, is de ontwikkeling van de woonlasten moeilijk aan te geven.

Voor de hieronder opgenomen tabel is het effect van de herwaardering budgettair- neutraal verondersteld.

Op basis van:

- Een gemiddelde woningwaarde van € 361.000 in 2025 en € 393.000 in 2026. (WOZ waarde woning 2025 wpd 1-1-2024 bron: waarderingskamer.nl);
- Tegen een in 2025 vastgesteld tarief van 0.1010% en een voor 2026 voorgesteld tarief van 0.1004%;
- de lasten voor het aanbieden een container van 240 liter bedraagt € 12,16 per keer;
- de lasten voor het aanbieden van een lediging van 40 liter via de ondergrondse container bedraagt € 2,02 (milieupas) en
- de lasten voor het aanbieden een container van 240 liter bedraagt € 12,16 per keer;
- een tarief rioolheffing voor 2025 van € 188,88.

volgen de onderstaande gemiddelde woonlasten in 2026 ten opzichte van 2025:

Ontwikkeling van de woonlasten (in €)	2026	2025	Procentueel verschil 2026 t.o.v 2025
Eigenaar en gebruiker			
Onroerende Zaak Belasting eigenaar	€ 395	€ 364	7,85%
Difter: Vastrecht	€ 224	€ 214	
20 x gebruik milieupas 40 liter	€ 40	€ 39	
ledigingen gft-afval	€ 0	€ 0	
Afvalstoffenheffing	€ 264	€ 253	4,17%
Rioolheffing	€ 189	€ 160	15,34%
Woonlast "gemiddeld" huishouden eigenaar en gebruiker	€ 848	€ 777	8,37%
Huurder			
Difter: Vastrecht	€ 224	€ 214	
20 x gebruik milieupas 40 liter	€ 40	€ 39	
ledigingen gft-afval	€ 0	€ 0	
Afvalstoffenheffing	€ 264	€ 253	4,17%
Rioolheffing	€ 189	€ 160	15,34%
Woonlast "gemiddeld" huishouden gebruiker	€ 453	€ 413	8,83%

Gemeentelijke lastendruk in perspectief

Woonlasten is een relatief begrip. Voor de lokale heffingen is daarbij ook nog sprake van een directe relatie met het aangeboden voorzieningenniveau. Dat maakt dat onderlinge vergelijkingen altijd min of meer arbitrair zijn. Desalniettemin is de lastendruk in andere gemeenten op zijn minst een indicator of en zo ja tot welke omvang de "eigen gemeente" uit de pas loopt.

Voor de vergelijking van de lastendruk baseren wij ons op de gegevens van de laatst verschenen Atlas van de lokale lasten 2025 (uitgebracht door het Coelo). Die "Atlas" voor de lokale lasten geeft een duidelijke indicatie over onze lastendruk.

Vergelijking 2025 Landelijk / Kampen	Landelijk 2025	Kampen 2025	Afwijking gemiddeld
OZB percentage eigenaar woningen	0,0924	0,101	9%
OZB percentage tarief eigenaar + gebruiker niet woningen	0,5753	0,5014	-13%
Afvalstoffenheffing *	346	243	-30%
Rioolrechten	235	160	-32%
Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden eigen woning	1.052	865	-18%
Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden huurder	480	431	-10%
Gemiddelde woningwaarde	398.000	361.000	-9%
Hondenbelasting voor één hond **	26,21	75	186%

* Het Coelo hanteert voor de berekening van de verschuldigde afvalstoffenheffing een andere rekenregel voor de vergelijking dan in ons eigen berekeningsoverzicht; hierdoor kunnen geringe afwijkingen ontstaan.

** hondenbelasting wordt niet overal geheven. Wanneer de gemeenten zonder hondenbelasting buiten beschouwing worden gelaten ligt het gemiddelde op 78,21 euro

Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens in de gemeente Kampen kunnen onder in de Invorderingswet bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding van de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding moet wettelijk zijn gebaseerd op minimaal 90% van de bijstandsnorm. De gemeenten zijn vrij hier naar boven van af te wijken naar bijvoorbeeld 95% of 100%. In Kampen is door de Raad in de Invorderingsleidraad vastgelegd dat kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm (100% is het wettelijke maximum) waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Afhankelijk hiervan worden de rioolrechten en de afvalstoffenheffing geheel of gedeeltelijk kwijtgescholden.

In de begroting 2026 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van ongeveer € 272.500 kwijt te schelden aan lokale heffingen. Op het moment waarop deze paragraaf is samengesteld is het aantal verzoeken om

kwijtschelding (inclusief automatische kwijtschelding) in 2025 60 lager dan aan geheel 2024 met nog 4 maanden te gaan.

Het betreft naar verwachting ruwweg 900 individuele kwijtscheldingen.

Zo nodig zal hier bij de gelegenheid van de 1e bestuursrapportage 2026 op terug gekomen worden.

Dekking kwijtschelding

De dekking van de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding vindt in de gemeente Kampen plaats via de tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Samenvatting

Met het risicomanagement willen we het risicobewustzijn versterken en daarmee de financiële weerbaarheid van de gemeente vergroten. We hebben ter voorbereiding op de begroting 2026 risico inventarisatie gesprekken gevoerd en hiermee de risico's geactualiseerd. We zien dat ten opzichte van het vorige meetpunt (jaarrekening 2024) de weerstandratio is verbeterd van 2,4 naar 2,6. Dit komt door een stijging in het beschikbare weerstandsvermogen. Een weerstandratio van boven de 2 wordt als "uitstekend" gekwalificeerd.

In de risico's zien we een verhoging van het risico profiel bij het grondbedrijf door ontwikkelingen in diverse projecten richting uitvoering. Daarbij zien we dat het risicoprofiel voor de overige risico's op bedrijfsvoering, sociaal domein en fysieke leefomgeving nagenoeg gelijk is gebleven. Wel zien we een verschuiving door een opkomend risico van de stijgende rente op de kapitaalmarkt. In een aantal andere risico's zijn we kritischer geweest om overlapping in risico's te voorkomen of zijn bijgesteld omdat we meer grip op de beheersbaarheid hebben gekregen.

Inleiding

In deze paragraaf schetsen we een actueel beeld van de risico's die we als gemeente onderkennen. Daarbij gaan we als gebruikelijk ook in op de beheersmaatregelen die we (kunnen) treffen en in hoeverre we in staat zijn om de resterende risico's (als deze zich voordoen) incidenteel op te kunnen vangen met de aanwezige financiële weerstandscapaciteit. Deze weerstandscapaciteit wordt gevormd door alle middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit wordt uitgedrukt in een bedrag. Het belangrijkste onderdeel is de Algemene reserve.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente Kampen in staat is om de onderkende risico's financieel op te kunnen vangen. Dit wordt uitgedrukt in een kengetal: de weerstandratio. Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen doorlopen we in deze paragraaf achtereenvolgens de volgende stappen:

1. Het inventariseren van de risico's (risicoprofiel)
2. Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit
3. Het vaststellen van de beschikbare weerstandscapaciteit
4. Het vergelijken van benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Ook gaan we in deze paragraaf in op de financiële kengetallen. Deze geven een aanvullend inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

Inventarisatie van de risico's

In aanloop naar de begroting 2026 hebben we opnieuw een brede inventarisatie uitgevoerd van alle bekende risico's. Daarnaast hebben we enkele administratieve opschoningen doorgevoerd. In risicogesprekken met de vakinhoudelijk betrokken medewerkers hebben we in beeld gebracht welke mogelijke risico's er spelen, hoe groot de kans is dat ze zich voordoen en wat het geschatte financiële effect daarvan is. Daarbij hebben we enkele risico's met een overlap ontduddeld en zijn meer kritisch in de gesprekken geweest. Hierbij zijn we ingegaan of het een echt risicogebeurtenis is of dat dit al onderdeel van een proces of werkende beheermaatregel is.

Onderstaand lichten we de top 10 van de grootste risico's nader toe in volgorde van omvang van het risico (van hoog naar laag). De kleur van de risicoscore geeft de impact van het risico weer (kans x gevolg) en correspondeert met de kleur in de onderstaande risicomatrix. De risico's voor de grondexploitatie (nr. 7 en 8) zijn ook opgenomen in de paragraaf gemeentelijk grondbeleid.

Toelichting bij de top-10 risico's

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
1. De middelen van het Rijk zijn ontoereikend.	S	60 %	€ 2.500.000	20

Wat is het risico?

Het Rijk bepaalt hoe de uitkering in het gemeentefonds jaarlijks tot stand komt, gemeenten hebben hier weinig invloed op. In de PPN hebben we aangegeven hoe we omgaan met het ravijnjaar 2026. Dit risico treedt nu op en is deels ingevuld. De gemeente heeft geanticipeerd door de ambities deels aan te passen en gebruik te maken van een besparingsagenda. Het risico blijft aanwezig dat het gemeentefonds de komende jaren structureel ontoereikend blijft voor nieuwe plannen en ambities.

Wat zijn de gevolgen?

De gemeente heeft onvoldoende middelen om alle plannen en ambities te kunnen uitvoeren.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Er zijn voorstellen uitgewerkt in de vorm van een strategische investerings- en besparingsagenda. Deze kan gebruikt worden om invloed op het begrotingssaldo uit te oefenen. Dat leidt tot keuzes en ombuiging van bestaande uitgaven, het stopzetten of faseren van nieuwe plannen en/of het verhogen van gemeentelijke inkomsten. De gemeenteraad geeft bij de Perspectiefnota de richting van de keuzes aan en bij de begroting neemt ze voor het komende begrotingsjaar een besluit.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
2. Stijgende rente op de kapitaal markt.	I	50 %	€ 2.500.000	15

Wat is het risico?

De gemeente heeft veel bezittingen maar beperkt vrij besteedbaar geld. Dus voor nieuwe activiteiten die tot investeringen leiden moet de gemeente geld lenen. Binnen de voor gemeenten geldende wet- en regelgeving komen deze financieringen van financiële instellingen waar de rente gerelateerd is aan de kapitaalmarkt. Naast de rente ontwikkelingen leiden de gekozen ambities tot investeringen met meer financieringen die leiden tot bijbehorende hogere rentelasten. Een indicator waar je de omvang van de financiering kunt zien is de schuldquote en die is aan het oplopen. Een deel van deze lasten zit als kapitaallast in de begroting maar het andere deel is nog onzeker en wordt voorzien als risico.

Wat zijn de gevolgen?

De werkelijke financieringskosten stijgen harder dan begroot waardoor het rekeningresultaat verslechtert.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Er is een Treasury commissie die de rente ontwikkelingen en de financieringsbehoefte bespreekt. Door meer bewust te zijn van deze ontwikkelingen kan er bij herfinanciering of uitbreiding beter worden ingespeeld om passende financieringen aan te gaan. Daarnaast is het belangrijk om realistisch te plannen zodat er meer zekerheid komt over het werkelijk afronden van de investeringen want dat is ook het moment dat de financieringslasten beginnen.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
3. Kosten van onderhoud en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed vallen hoger uit.	S	70 %	€ 1.000.000	16

Wat is het risico?

Door de inflatie en aanvullende regelgeving op het gebied van verduurzaming vallen kosten van verduurzaming en onderhoud van gemeentelijk vastgoed hoger uit.

Wat zijn de gevolgen?

De werkelijke kosten van instandhouding en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed kunnen hoger uitvallen dan begroot.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Op dit moment wordt gewerkt aan accommodatiebeleid, assetmanagement en een actualisering van het Meerjaren Onderhoudsprogramma (MJOP). Na oplevering hiervan moet opnieuw het benodigde onderhoudsbudget worden bepaald. In de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed kunnen keuzes worden gemaakt in de fasering en het ambitieniveau. De monitoring vindt plaats in de bestuursrapportage. Aanpassingen kunnen onderdeel worden van de ombuigingsvoorstellen in de Perspectiefnota en of begroting.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
4. Stijgende kosten integraal huisvestingsplan duurzame schoolgebouwen.	S	40 %	€ 2.000.000	15

Wat is het risico?

Door schaarste op de grondstoffenmarkt en in de capaciteit van aannemers dreigt de situatie dat de bouwkosten sneller stijgen dan de normvergoeding die het Rijk via het Gemeentefonds beschikbaar stelt. Met opstelling van het IHP zijn de uitgangspunten opnieuw bepaald en zijn opnieuw afspraken gemaakt met schoolbesturen, waardoor de kosten naar verwachting beter beheersbaar zullen worden. De inschatting van de kans dat dit risico zich voordoet is bijgesteld van 25% naar 40% ten opzichte van de jaarrekening 2024.

Wat zijn de gevolgen?

De werkelijke kosten van de nieuwbouw van scholen en de aanpassing en verduurzaming van bestaande scholen kunnen door de genoemde schaarste en hogere normen voor verduurzaming aanzienlijk hoger uitvallen.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Met opstelling van het IHP zijn realistische bouwnormen bepaald en nieuwe afspraken gemaakt met schoolbesturen. Investerings in schoolgebouwen voor de komende jaren zijn in het financieel meerjarenperspectief verwerkt. Door strakkere sturing 'aan de voorkant' bij de aanbesteding kan het risico worden beperkt.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
5. Gevolgen wereldwijde (geo mondiaal) en economische ontwikkelingen.	S	25 %	€ 2.000.000	10

Wat is het risico?

Per saldo is de impact van de Coronacrisis en de Oekraïne-oorlog op de financiële huishouding van de gemeente tot nu toe beperkt gebleven. Er blijft echter sprake van grote wereldwijde economische onzekerheid. De inflatie lijkt inmiddels wel beter onder controle maar is nog steeds relatief hoog. Dit heeft ook invloed op de rentestand op de wereldwijde kapitaalmarkten. Vanwege de grote afhankelijkheid van de Nederlandse economie van de wereldhandel handhaven we het risiconiveau.

Wat zijn de gevolgen?

De gevolgen van een eventuele economische recessie laten zich op meerdere niveaus gevoelen in de financiële huishouding van de gemeente Kampen. Het raakt bijvoorbeeld de inkomsten uit OZB, leges en heffingen en het grondbedrijf, maar ook de kosten van armoederegelingen en bijstand zullen stijgen.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

De financiële uitgangspositie van de gemeente Kampen is robuust. Er is voldoende weerstandscapaciteit en er is op de begroting ook een buffer om sterke prijsstijgingen die gevolgen hebben voor budgetten op te kunnen vangen. Daarnaast biedt het Rijk bij gemeentefondscirculaires compensatie voor loon- en prijsstijgingen waar gemeenten mee te maken hebben, al is dat niet voldoende om de gevolgen van de inflatie volledig op te vangen. Daarom is het zaak om de indexering van uitgavenbudgetten te synchroniseren met de stijging van de inkomsten.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
6. Kosten jeugdzorg overschrijden de begroting.	S	50 %	€ 800.000	12

Wat is het risico?

Jeugdhulp is een open-einde regeling. De begroting wordt gebaseerd op trends, ontwikkelingen en prijsindexaties. Binnen deze begroting houden we rekening met het feit dat 20% van het budget naar 10% van unieke complexe casuïstiek gaat. Wanneer deze 10% stijgt vraagt dat meteen ook veel budget. Daarnaast is al 2 jaar op rij geen autonome groei/ volumeontwikkeling meegenomen omdat dit de trend is in gemeente Kampen.

Maar wel een regionale en nationale trend.

En er zijn verschillende beleidskeuzes gemaakt zoals het budgetneutraal inrichten van een lokaal team (gezinswerkers en extra schoolmaatschappelijk werk). Wat een (stijgend) effect kan hebben op het jeugdhulpbudget wanneer de businesscase niet wordt gehaald.

Wat zijn de gevolgen?

Het risico bestaat dat het beschikbare budget voor jeugdzorg wordt overschreden.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Met ingang van het actieprogramma zijn we 'strenger aan de poort' geworden en kijken we beter naar voorliggende voorzieningen. Daarnaast nemen we steeds maatregelen om de sociale basis te versterken waardoor naar verwachting minder (dure) maatwerkvoorzieningen nodig zijn. Daarnaast monitoren we het risico voortdurend en als de volumeontwikkeling daar aanleiding toe geeft, wordt de begroting daarop aangepast.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
7. Aanbestedingsrisico's en risico op forse prijsstijgingen in budgetten en ruimtelijke projecten.	I	30 %	€ 1.000.000	12

Wat is het risico?

Door aanhoudende schaarste en marktwerking bestaat nog steeds een risico dat werken na aanbesteding duurder blijken uit te vallen dan geraamd. De stijgende lonen en prijzen, de schaarste aan grondstoffen en materialen, worden door aannemers doorberekend in hun werken. Wel vertoont de inflatie vanaf 2023 een dalende lijn, maar is in Nederland nog steeds aan de hoge kant. Bovendien neemt het investeringsvolume van de gemeente Kampen toe. Het risico is in deze begroting daarom gehandhaafd op hetzelfde niveau.

Wat zijn de gevolgen?

Projectbudgetten worden overschreden of projecten kunnen niet conform planning worden uitgevoerd. Budgetten voor energie en brandstof zijn niet meer toereikend.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

De gemeente indexeert jaarlijks de budgetten maar kredieten worden niet automatisch geïndexeerd. Als investeringsbedragen hoger uitvallen dan geraamd, leidt dit uiteraard tot hogere kapitaallasten.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
8. Vertraging bouwproductie	I	25 %	€ 1.200.000	12

Wat is het risico?

De risico's in de grondexploitatie zijn bij deze begroting 2026 opnieuw getoetst. De uitkomst daarvan is toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Het risicoprofiel van de gemeentelijke grondexploitatie is ten opzichte van de jaarrekening 2024 verhoogd van € 12 mln. naar € 19 mln. De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat een aantal risico's in het kader van Reeve (verrekenbaarheid van de kosten van de Sluis in Reeve 2, nabetalingsrisico op gronden) vanaf 2026 kunnen gaan optreden. Ook heeft de gestegen omslagrente invloed op het risicoprofiel omdat de impact van vertraging op de resultaten van de grondexploitatie. Deze risico's komen ten laste van de reserve Bouwgrondexploitatie.

Een vertraging in de bouwproductie werkt in het algemeen kostenverhogend, omdat project- en programmakosten langer doorlopen dan gepland. In de gemeentebegroting is er rekening mee gehouden dat de programmakosten voor Programma versnelling woningbouw en Programma Reevedelta ten laste van de algemene middelen komen en een aflopend karakter kennen.

Wat zijn de gevolgen?

Indien vertraging op deze programma's optreedt, zullen de programmakosten alsnog op een hoger niveau uitkomen en een langere looptijd kennen. We schatten dit risico in op € 1,2 miljoen, zijnde de omvang van de afbouw van de programmakosten voor de komende vier jaar, met een kans van optreden van 25%.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Er is nog steeds sprake van schaarste op de woningmarkt. Het afzetrisico, en daarmee het risico op vertraging van de bouwgrondexploitaties, is naar verwachting van tijdelijke aard. Het financiële risico wordt opgevangen in onvoorzien, de reserve Bouwgrondexploitatie en de Algemene reserve. Daarnaast kunnen eventueel keuzes worden gemaakt in de programmering en de kwaliteit van de bouwproductie en van publieke voorzieningen. Vooruitlopend op nog vast te stellen grondexploitaties en toekomstige woningbouwontwikkeling is een bedrag van € 7,0 miljoen gereserveerd in de bestemmingsreserve Nieuwe investeringen en ambities.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
9. Stijgende vraag naar Wmo-voorzieningen.	S	50 %	€ 800.000	12

Wat is het risico?

Er blijft sprake van een trendmatige stijging in het aantal cliënten met een Wmo-voorziening. Dit is met name een gevolg van de 'dubbele vergrijzing' en door het langer thuis wonen van de doelgroepen. Door de huisvesting van statushouders en de algemene woning schaarste zijn er minder woningen beschikbaar en moeten meer bestaande woningen worden aangepast. Daarnaast heeft de aanhoudend hoge inflatie ook gevolgen voor de kosten per woningaanpassing. Wel zien we dat de stijging van het WMO-gebruik wat minder hard gaat dan verwacht. In de begroting 2026 handhaven we de inschatting van dit risico.

Wat zijn de gevolgen?

Het risico blijft bestaan dat deze ontwikkelingen zich ook in de nabije toekomst doorzetten en dat daarmee het beschikbare budget voor de uitvoering van de Wmo in de begroting wordt overschreden

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

Tijdens het zogenaamde keukentafelgesprek wordt ingezet op de mogelijkheden van eigen kracht/zelfredzaamheid van de inwoner. Vanaf 2026 komt er een algemene voorziening schoonmaak en wordt de hulp aan ouderen taakgericht bekostigd. We monitoren het risico voortdurend. Als de volumeontwikkeling daar aanleiding toe geeft, wordt de begroting daarop aangepast.

Omschrijving risico	I/S	kans	Financieel maximum	risicoscore
10. Inbraak op het ICT-netwerk	I	10 %	€ 2.500.000	6

Wat is het risico?

De gemeente wordt slachtoffer van een vorm van cybercrime, hacking en/of ransomware.

Wat zijn de gevolgen?

Het netwerk is niet meer benaderbaar. Data zijn ontoegankelijk of gaan verloren. Criminelen kunnen buitgemaakte persoonsgegevens te koop aanbieden en/of een losprijs van de gemeente eisen om het systeem weer toegankelijk te maken. Daarnaast kan de dienstverlening aan inwoners en bedrijven in gevaar komen.

Welke beheersmaatregelen kunnen we nemen?

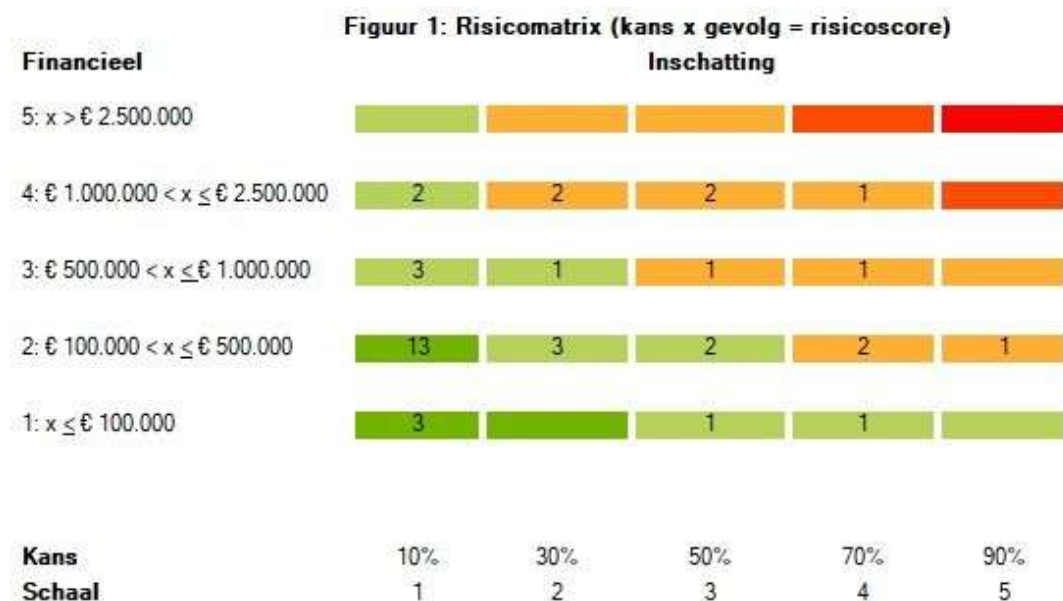
De gemeente investeert voortdurend in bewustwording van de eigen medewerkers om op een veilige manier met data en systemen om te gaan. We bereiden ons nu voor op de Europese richtlijn NIS2 (Network and Information Systems Directive) die in 2026 actief gaat worden. Dit heeft tot doel om de cyberbeveiliging te versterken en daarmee de gevolgen van dit risico verder te verkleinen. Bovendien nemen we zoveel mogelijk preventieve maatregelen om het risico op een aanval te verkleinen, waarvoor ook forse investeringen moeten worden gedaan.

Ook wordt jaarlijks door SSC Ons een Penetratietest (Pentest) uitgevoerd op ons netwerk. Hiermee worden alle computersystemen getoetst op kwetsbaarheden. Ethische hackers onderzoeken of ervan buitenaf ingebroken kan worden op onze systemen. Aan de hand van de uitkomsten van deze test worden de nodige maatregelen genomen om kwetsbaarheden die aan het licht komen op te lossen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Risicomatrix

In de onderstaande risicomatrix zijn de geactualiseerde risico's met financiële impact uitgezet naar de kans dat het risico zich voordoet vermenigvuldigd met het gevolg van de omvang in geschatte €. Een risico in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met de risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht.

In de risicomatrix bevinden zich geen risico's in het aandacht vragende "rode" gebied. Er zijn in de weging van het risicoprofiel twee risico's die elk meer dan 15% invloed op het risicoprofiel uitoefenen. Dit zijn de risico's; de middelen van het Rijk zijn ontoereikend en het risico van een stijgende rente op de kapitaalmarkt. Deze risico's zijn ook als eerste opgenomen in bovenstaande top-10 risico's.

Benodigde weerstandscapaciteit

Na de inventarisatie van alle risico's blijkt dat er op dit moment 39 actieve risico's met een financiële impact. Deze hebben een totaal geldgevolg van bijna € 29 miljoen. Dit betreft uiteraard een schatting. Risico's doen zich echter in de praktijk nooit allemaal tegelijk en in dezelfde omvang voor. Een risicosimulatie geeft inzicht in mogelijke scenario's waarin de geïnventariseerde risico's zich kunnen voordoen en het totale financiële gevolg daarvan.

De omvang van het risicoprofiel is voor de begroting 2026 met een zekerheidsmarge van 95 % bepaald op een bedrag van € 19,6 miljoen. Dat betekent dat in 95 % van de doorgerekende scenario's een weerstandsvermogen van € 19,6 miljoen voldoende is om de financiële gevolgen van alle mogelijke zich voordoende risico's op te kunnen vangen. Het risico profiel is in de begroting 2026 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de stand bij de jaarrekening 2024. Daarbij zijn alle bekende risico's van de gemeente Kampen meegenomen, inclusief de risico's in de lopende grondexploitaties.

Benodigde weerstandscapaciteit

bedragen x € 1 miljoen

risico's bouwgrondexploitaties	12,5
overige risico's	7,1
Totaal benodigd	19,6

Mutaties ten opzichte van de risicoparaagraaf in de jaarrekening 2024

De weerstandsratio van de gemeente is t.o.v. de jaarrekening 2024 verbeterd. Dit komt mede door risico's in de bouwgrondexploitaties die totaal zijn ingeschat op € 19,5 miljoen en er is voor gebiedsontwikkeling een bestemmingsreserve van € 7 miljoen beschikbaar waardoor er nog € 12,6 miljoen aan risico's resteren. De overige risico's waar de gemeente mee wordt geconfronteerd zijn qua risicobedrag van ruim € 7 miljoen ongeveer gelijk gebleven. Door het verwijderen van overlappende risico's (klimaat) is dit risico profiel lager. Daar staat tegenover dat het risico op hogere rentelasten door de hogere financieringsbehoefte en mogelijk stijgende rente van de kapitaalmarkt nu hoger wordt ingeschat.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Kampen bestaat uit het geheel aan middelen dat daadwerkelijk beschikbaar is om de risico's in financiële zin af te dekken.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

bedragen x € 1 miljoen	beschikbare		
	Jaarrekening reserves 2024	1-1-2026	weerstands- capaciteit
reserve bouwgrondexploitaties	6,4	6,4	6,4
algemene reserve	40,4	43,5	43,5
post onvoorzien	0,2	0,2	0,2
totaal	47,0	50,1	50,1

Relatie tussen de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van de berekening vormt de ratio weerstandsvermogen. Dat is de verhouding tussen de omvang van de risico's en de beschikbare reserves om die risico's op te vangen. De ratio geeft een indicatie of de gemeente voldoende in staat is om de aanwezige risico's incidenteel op te kunnen vangen.

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 50,1 miljoen}}{\text{€ 19,6 miljoen}} = 2,6$$

De weerstandsratio is 2,6 en hoger dan de stand in de jaarrekening 2024. Dit komt doordat de beschikbare weerstandscapaciteit t.o.v. de jaarrekening 2024 is toegenomen.

Om de ratio kwalitatief te kunnen beoordelen is een normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende

Met een weerstandsratio van 2,6 zijn de beschikbare reserves en onvoorzien per 1-1-2026 tezamen dus een factor 2,6 hoger dan de berekende omvang van alle risico's van de gemeente. Volgens de normtabel is dat "uitstekend".

Financiële kengetallen

In de wet is voorgeschreven welke kengetallen in de begroting opgenomen en berekend moeten worden. De kengetallen moeten enerzijds inzicht geven in de financiële positie van de gemeente en anderzijds in de ontwikkeling over de jaren heen.

In onderstaande kengetallen is een prognose opgenomen van de verwachte standen voor de komende begrotingsjaren. Daarbij is vooral naar de ontwikkelingen in de afgelopen jaren gekeken. Door de vele onzekerheden die er spelen is het een inschatting die globaal richting geeft aan de ontwikkeling over de jaren heen.

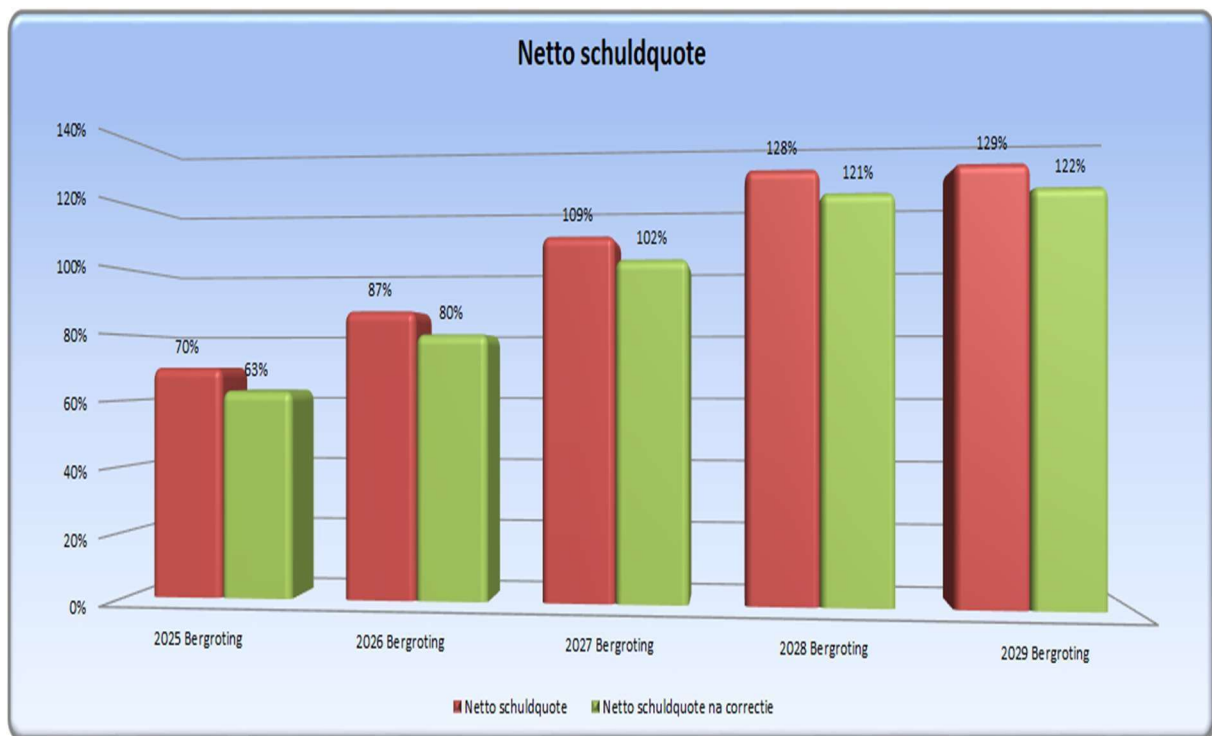
Voor de onderstaande kengetallen is geen (verplichte) landelijk te hanteren normering opgesteld, in het algemeen kunnen de volgende richtlijnen gehanteerd worden voor de beoordeling.

Kengetal	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote			
- zonder correctie	<90%	90-130%	> 130%
- zonder met correctie	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Tabel meerjarenbalans

ACTIVA	2025	2026	2027	2028	2029
VASTE ACTIVA					
immaterieel	19.229	18.966	18.703	18.440	18.177
materieel	404.375	445.011	484.653	514.397	517.617
financieel	17.976	17.976	17.976	17.976	17.976
VLOTTENDE ACTIVA					
voorraden	9.275	6.603	7.982	8.133	8.335
Uitzettingen < 1 jaar	45.627	45.627	45.627	45.627	45.627
liquide middelen	332	332	332	332	332
overlopende activa	12.323	12.323	12.323	12.323	12.323
	509.137	546.838	587.596	617.228	620.387
PASSIVA					
VASTE PASSIVA					
reserves	277.785	277.953	277.515	277.688	277.688
voorzieningen	10.228	10.013	9.736	9.458	9.458
vaste schulden > 1 jaar	158.611	196.359	237.832	267.569	270.728
VLOTTENDE PASSIVA					
netto vlottende schulden	16.248	16.248	16.248	16.248	16.248
overlopende passiva	46.265	46.265	46.265	46.265	46.265
	509.137	546.838	587.596	617.228	620.387

Netto schuldquote

Toelichting netto schuldquote

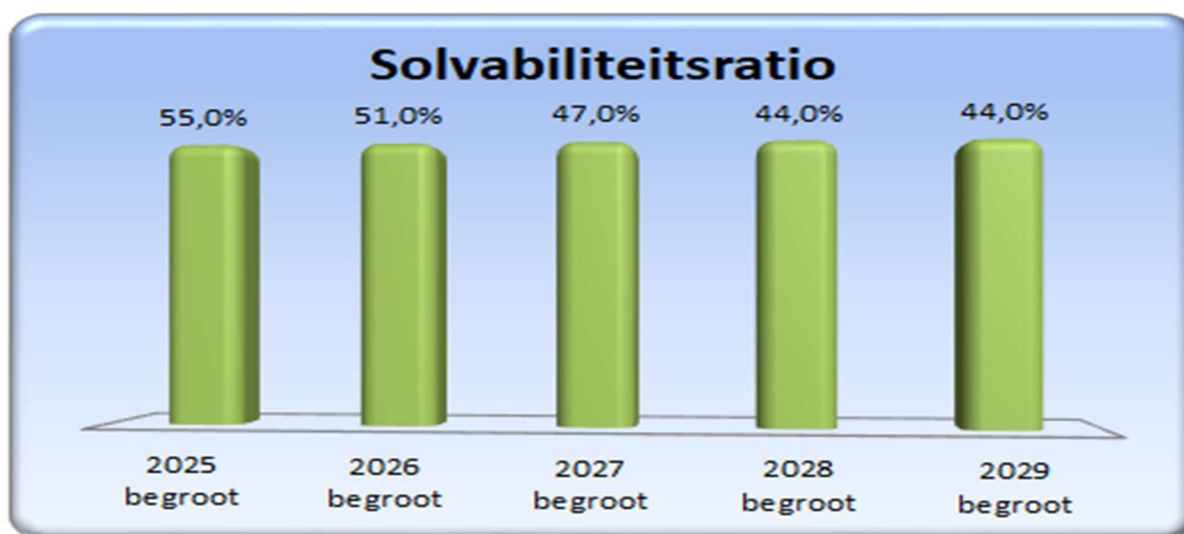
De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen weer. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Toelichting netto schuldquote na correctie

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote in bovenstaand overzicht exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op deze manier wordt het aandeel van de verstrekte leningen voor de schuldenlast zichtbaar gemaakt. Deze bedraagt zo'n 10%.

Normaal bevindt de netto schuldquote zich tussen de 0-100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 130% is er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers op te vangen. De begrote ontwikkelingen van de schuldquotes in de toekomstige jaren laat een stijgende lijn zien die samenhangt met het investeringsniveau.

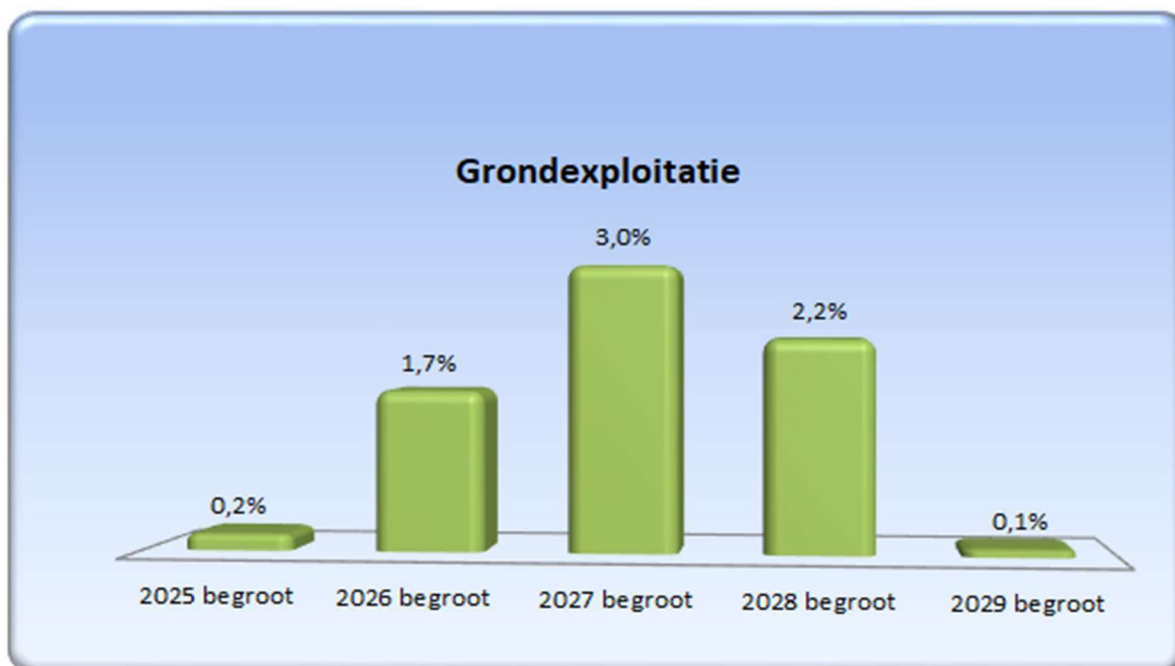
Solvabiliteit

Toelichting:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Algemeen wordt een solvabiliteit tussen de 25-40% als gezond ervaren. Vanaf het jaar 2024 is een verbetering te zien en zal er naar verwachting sprake zijn van een gezondere solvabiliteitsratio.

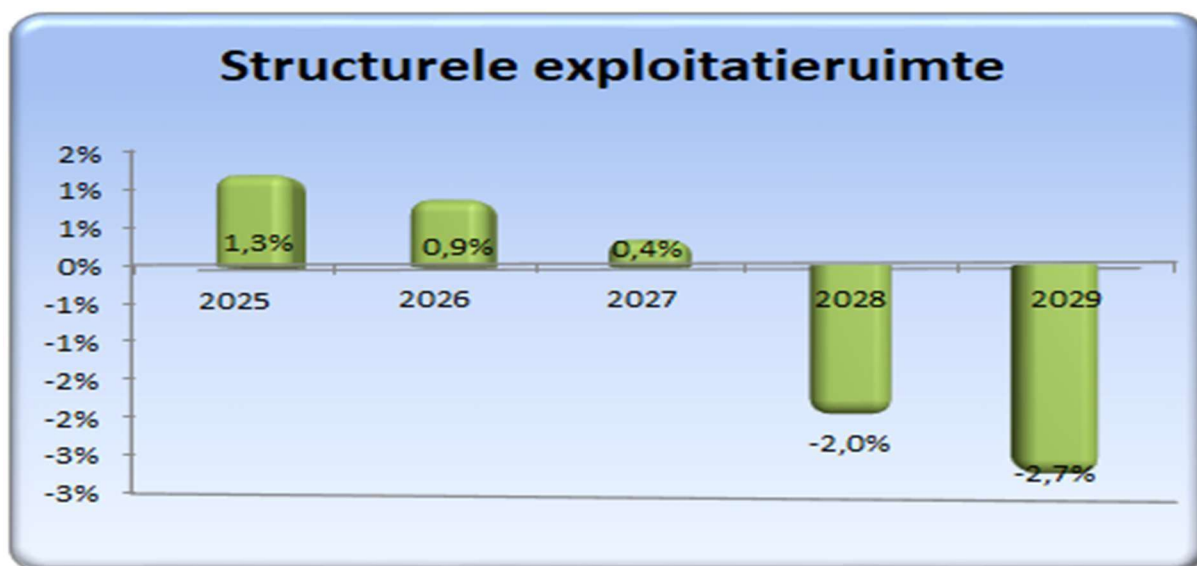
Kengetal grondexploitatie

Toelichting:

Dit financiële kengetal geeft in een percentage weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop en daarmee een bijdrage levert aan de verlaging/verhoging van de schuldquote. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de boekwaarde van de gronden een reële waarde vertegenwoordigt. Deze wordt jaarlijks door de accountant beoordeelt. Hoe hoger de ratio hoe groter het risico dat de waarde niet wordt terugverdiend bij verkoop.

Structurele exploitatieruimte

Toelichting:

Dit kengetal geeft een indicatie van hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten in vergelijking met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Woonlasten meerpersoonshuishouden

Toelichting:

Bij de berekende woonlasten meerpersoonshuishouden wordt de totale woonlast gedeeld door de landelijke gemiddelde woonlasten van het jaar ervoor. In de paragraaf Lokale heffingen wordt de woonlast voor het begrotingsjaar afgezet tegen de woonlast van het vorige begrotingsjaar. Het Coelo publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Samenvatting

Ook in 2026 voeren wij diverse onderhoudswerkzaamheden uit aan onze wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, binnenhavens, openbaar groen, speelplaatsen, riolering en diverse gemeentelijke gebouwen. Voor het regulier onderhoud van deze kapitaalgoederen is in 2026 in zijn algemeenheid voldoende budget beschikbaar. Voor het openbaar groen is het moeilijk met het budget de kwaliteit op peil te houden. Voor riolering was er in 2024 een overschrijding, maar voor 2026 is het begrote budget voldoende voor de geplande onderhoudswerkzaamheden.

Inleiding

Deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in de gemeentelijke kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die nodig zijn om gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Zij vergen investeringen en onderhoud.

Wij gaan in op onze belangrijkste kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, binnenhavens, openbaar groen, speelplaatsen, riolering en gebouwen. Wij geven van elk kapitaalgoed de omvang, het beleid, de wijze van onderhoud, de onderhoudsstaat, de kosten en een financiële beschouwing.

De hier gegeven onderhoudsbudgetten zijn de beschikbare financiële middelen om in te zetten voor het vervangen, onderhouden, renoveren en aanpassen van de kapitaalgoederen, exclusief interne uren (kosten eigen personeel), exclusief kapitaalslasten en exclusief vaste lasten als belastingen en verzekeringen.

Kapitaalgoederen

Wegen

Product	Onder wegen vallen alle wegen binnen en buiten de bebouwde kom. Totaal gaat het om 367 ha verharding.
Doel	Goed ingerichte en veilige wegen.
Beleid	Voor alle wegen hanteren wij onderhoudsniveau basis. Dat is een rapportcijfer 6 of 7 (Raad 26 mei 2005).
Uitvoering	Wij laten de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden, via aanbestedingen.
Budget 2026	Het beschikbare werkbudget in 2026 voor groot en klein onderhoud aan wegen is € 2,3 miljoen. Daarnaast zijn kredieten beschikbaar gesteld voor rehabilitaties (vervanging van een weg inclusief de fundering).
Vooruitblik 2026	Geplande wegwerkzaamheden in 2026 zijn onder andere groot onderhoud Oosterholtsesteeg, Van Lierweg, voetpad Waterkers, Hogeweg, Venedijk Zuid, Venedijk Noord, Oosterlandenweg, voetpad Kalmoessingel, Holtzendestraat, Burgemeester Visserweg, Drostenstraat en Veenstraat.
Kwaliteit	De technische staat van onze wegen laten wij periodiek objectief schouwen door een extern bureau. De beoordeling bij de laatste schouw in 2023 was een 6,6. De wegen voldoen aan onze basisnorm.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget voor wegen is toereikend om de wegen op basisniveau te houden.

Openbare verlichting

Product	Onder openbare verlichting vallen de verlichting van de gemeente (12.000 aansluitingen), armaturen van woningcorporatie delta Wonen (200 aansluitingen) en het aanlichten (illuminatie) van monumentale objecten (50 stuks).
Doel	Een goed ingerichte en veilige openbare ruimte.

Beleid	Het onderhoudsniveau is in de gehele gemeente basis (Raad 26 mei 2005), ofwel een rapportcijfer 6 of 7. In de komende jaren versnellen wij de vervanging van conventionele lampen door LED verlichting. Het is goed voor het milieu en het verlaagt de elektriciteitskosten. Sinds 2024 stellen wij hier jaarlijks € 50.000 euro extra budget voor beschikbaar.
Uitvoering	Basis voor de meerjarenplanning is de theoretische planning met een cyclus van 30 jaar voor armaturen en van 50 jaar voor lichtmasten. Met de uitkomst van inspecties, eigen waarnemingen in het veld, waarnemingen van het onderhoudsbedrijf en meldingen van burgers verfijnen wij de theoretische planning. Vervolgens wordt in afstemming met de planning van wegen, riolering en openbaar groen een planning voor openbare verlichting gemaakt. Wij laten de lichtmasten onderhouden door een extern bedrijf. Inkoop van nieuwe lichtmasten gaat met opdrachten (onderhands of aanbesteding).
Budget 2026	Het werkbudget voor onderhoud en vervanging van openbare verlichting in 2026, exclusief het aanlichten van monumentale objecten, is € 791.491. Dit budget wordt jaarlijks normatief verhoogd.
Vooruitblik 2026	Geplande onderhoudswerken in 2026 zijn: Dijkstraat, Julianastraat, Engelenbergstraat, Engelenbergplantsoen, Jacob Catsstraat, Van Gelderplantsoen, Tormantil, Tijn, Cellesbroeksweg, Scheerling, Ratelaar, Waterkers, Fluitekruid, Ereprijs, Veenstraat, Magnoliastraat, Hendrik Evinkstraat en Zuideinde West.
Kwaliteit	De kwaliteit van onze openbare verlichting voldoet aan onderhoudsniveau basis. Wij laten haar periodiek schouwen door een extern bureau. Bij de laatste schouw in 2023 was de kwaliteit een 6,4.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget is toereikend om de verlichting op basisniveau te houden.

Civiele kunstwerken

Product	Onder civiele kunstwerken vallen objecten als bruggen, damwanden, kademuuren, tunnels, steigers, en sluisdeuren. Totaal gaat het om ongeveer 260 objecten. In 2024 kwamen twee grote kunstwerken erbij in onderhoud: de Blokhuisluis met brug in dorp Reeve.
Doel	Een goed ingerichte, schone en veilige openbare ruimte.
Beleid	Voor alle objecten hanteren wij onderhoudsniveau basis (Raad 21 augustus 2008).
Uitvoering	Wij laten het onderhoudswerk aan onze kunstwerken uitvoeren door derden.
Budget 2026	In de begroting is het onderhoudsbudget voor civiele kunstwerken verdeeld over drie posten: Stadsbrug, overige civiele kunstwerken en recreatieve havens. In 2026 is het beschikbare werkbudget van de drie posten gezamenlijk € 789.715. Daarnaast wordt via een reserve gespaard voor jaren met hoge onderhoudskosten. Jaarlijks wordt € 508.000 in de reserve gestort.
Vooruitblik 2026	Wij hebben in 2026 de gebruikelijke onderhoudswerken zoals het schilderen van houten bruggen, het vervangen van planken, het aanbrengen van nieuwe slijtlagen en het verwijderen van graffiti. Mogelijk hebben wij in 2026 baggerwerkzaamheden in recreatieve havens.
Kwaliteit	De kunstwerken voldoen aan de eisen van niveau basis. Bij de laatste schouw in 2023 scoorde de technische staat van de civiele kunstwerken een 6,8.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget sluit aan op onze meerjarenplanning.

Binnenhavens

Product	Onder het product binnenhavens vallen de Haatlandhaven en de Zuiderzeehaven, de aanlegplaatsen voor de beroepsbinnenvaart, de vier aanlegsteigers aan het Berkpad, de elektriciteitskasten aan de IJsselkade en de scheepvaartbebording.
Doel	Een goed ingerichte, schone en veilige openbare ruimte.
Beleid	Voor alle objecten hanteren wij onderhoudsniveau basis (Raad 21 augustus 2008).
Uitvoering	Het onderhoudswerk aan de binnenhavens wordt uitgevoerd door derden.
Budget 2026	Het beschikbare werkbudget in 2026 is € 139.916. De begroting van binnenhavens is een gesloten huishouding. Via de reserve groot onderhoud wordt het verschil tussen de inkomsten (havengelden) en uitgaven vereffend.
Vooruitblik 2026	Voor 2026 hebben wij geen bijzondere onderhoudswerkzaamheden in de planning staan.
Kwaliteit	Binnenhavens laten wij niet kwalitatief schouwen. Wel worden de afzonderlijke onderdelen als palen, steigers en damwanden periodiek geïnspecteerd. De algemene onderhoudsstaat is redelijk. De diverse onderdelen voldoen aan de eisen van onderhoudsniveau basis.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget sluit aan op onze meerjarenplanning.

Openbaar groen

Product	Wij onderhouden 409 ha openbaar groen, waaronder 28.465 bomen, 620 banken, 250 ha ecologische bermten, 81 ha gazons en 78 ha beplantingen.
Doel	Een goed ingerichte, schone en veilige openbare ruimte.

Beleid	Ons groenbeleid is vastgelegd in de Groenstructuurvisie 2012 (Raad 4 oktober 2012). Het onderhoudsniveau voor het openbaar groen is basis (Raad 15 november 2012), met in de binnenstad een hoog niveau. Op het onderhouden van groen wordt vanaf 2023 taakstellend € 400.000 bezuinigd. Hier ligt een uitvoeringsplan aan ten grondslag (omvormingen). Parallel aan deze bezuinigingsoperatie is gestart met een traject om te komen tot meer biodiversiteit in de stad en een meer natuurlijke beheerwijze. Gefaseerd wordt overgeschakeld van een intensief naar een extensief maaibeheer voor de gazons in de wijken. In 2021 is de eerste fase hiervoor afgerond. In 2021 hebben wij het koersdocument Natuur voor Elkaar vastgesteld. Een hoofddoelstelling van dit koersdocument is dat meer ruimte wordt geboden aan de inbreng van inwoners en verenigingen bij ons groenbeleid, groenbeheer en groenonderhoud.
Uitvoering	Wij onderhouden het openbaar groen met eigen personeel, aangevuld met inhuurkrachten (aannemers, sociale werkvoorziening). Het onderhoud van het groen op de bedrijfsparken "Zuiderzeehaven" en "Rijksweg 50" regelen de ondernemers zelf tegen een vergoeding. Ook de bewoners van Zalk onderhouden het openbaar groen zelf.
Budget 2026	Het beschikbare werkbudget in 2026 is € 3.450.215, waarvan éénmalig € 250.000 voor de Essentaksterfte.
Vooruitblik 2026	De Raad stelde voor 10 jaar budget beschikbaar voor aanpak van bomen en heesters. Het eerste jaar was 2023. Hier gaan wij in 2026 mee verder. Nieuw in 2026 is een ombuigingsopdracht op groen van € 200.000. We kijken of wij dit kunnen realiseren met efficiënter werken en verdergaande omvormingen van het openbaar groen.
Kwaliteit	De score bij de laatste schouw in 2023 was een 6,4. Wij voldeden aan het basisniveau.
Confrontatie	Het wordt een uitdaging met de ombuiging van € 200.000 de kwaliteit van het openbaar groen op een basisniveau te houden.

Speelplaatsen

Product	Onder het product speelplaatsen vallen alle speelvoorzieningen. Het gaat om 203 locaties met totaal 1.100 toestellen. Onder het product vallen ook de bovenwijkse speelvoorzieningen. Dat zijn kunstgrasvelden, skatebanen en een rolstoel-toegankelijk speeltoestel.
Doel	Een goed ingerichte, schone en veilige speelruimte.
Beleid	Ons beleid is vastgelegd in de BOSS-visie (Raad 8 mei 2025). We kijken breder dan alleen naar de formele speelplaatsen. De gehele openbare ruimte is plaats voor Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen. Wij verminderen het aantal speeltoestellen. Daarvoor in de plaats komen meer speelaanleidingen. Ook maken wij de speelplaatsen creatiever en groener (minder verharding, meer gras en bomen).
Uitvoering	Eigen medewerkers inspecteren alle speelplaatsen driemaal per jaar op gebreken (visuele inspectie). Ieder voorjaar laten wij een externe firma alle speeltoestellen inspecteren op veiligheid (hoofdinginspectie). Ernstige gebreken pakken wij direct aan. Wij onderhouden de toestellen met eigen medewerkers. Gespecialiseerd werk laten wij doen door derden.
Budget 2026	Het werkbudget voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen in 2026 is € 546.328. Daarnaast is in 2026 éénmalig budget beschikbaar voor de omvorming van de speelruimte.
Vooruitblik 2026	In 2026 werken wij verder aan het maken van buurtkaarten. Hoe wordt de speelruimte in elke wijk? In het derde kwartaal 2026 beginnen wij met de uitvoering in IJsselmuiden.
Kwaliteit	Bij de laatste schouw in 2023 scoorde de technische staat van speeltoestellen een 6,8. Dat is een basisniveau.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget is voldoende om de onderhoudswerken uit te kunnen voeren. Voor spelen is het budget leidend. De inrichting van de speelruimte wordt zodanig, dat het aanwezige onderhoudsbudget toereikend is.

Riolering

Product	Onder het product riolering valt de riolering met bijbehorende voorzieningen als pompen en gemalen. Het omvat onder andere 296 km vrij verval riolering, 11 km infiltratieriolering, 15 ha wadi's, 185 km drukriolering, 114 km persleiding, 20.000 straatkolken en 24.000 huis- en bedrijfsaansluitingen.
Doel	Bijdragen aan een veilig en schoon milieu en goede volksgezondheid.
Beleid	Wij hebben ons beleid vastgelegd in het Programma Klimaatadaptatie, Riolering en Water (PKRW) 2023-2027, vastgesteld door de Raad op 13 juli 2023.
Uitvoering	Wij zorgen dat het rioolsysteem goed functioneert, over voldoende capaciteit beschikt en redelijkerwijs zo min mogelijk overlast bezorgt. Gedeelten van het werk laten wij doen door gespecialiseerde bedrijven. Bij de inrichting van het rioolstelsel houden wij rekening met de klimaatverandering. Wij hebben aandacht voor het scheiden van hemelwater en afvalwater, gecombineerd met klimaatadaptatie.
Budget 2026	Het beschikbare werkbudget voor riolering in 2026 is € 1.064.000.
Vooruitblik 2026	De werkzaamheden van het Afkoppelplan IJsselmuiden zijn in 2025 gestart en zullen in 2026 doorlopen. In de Drostestraat wordt naast het afkoppelen ook een gedeelte van het bestaande

	riool vervangen. Daarnaast hebben wij voor 2026 in het IBP opgenomen dat wij afkoppelen in de Bongerd/Groenestraat en de Cellesbroeksweg. Voor de wegen die in het IBP zijn opgenomen, vervangen wij daar waar nodig de kolken en/of huisaansluitingen.
Kwaliteit	Wij beheren ons rioolstelsel conform de wetgeving. Het stelsel voldoet aan de geldende richtlijnen.
Confrontatie	Het budget in 2024 onvoldoende voor de uitvoering van het PKRW. We hadden een overschrijding. Voor 2026 is het begrote budget voldoende voor de geplande onderhoudswerkzaamheden.

Gebouwen

Product	Onderhoud en gebruik van gemeentelijke gebouwen. Het gaat om ongeveer 120 panden.
Doel	Zorgen voor een goede en adequate huisvesting.
Beleid	Het beleid is vastgelegd in het vastgoedbeleidsplan "Kiezen voor Kracht" (College 9 mei 2023). Uitgangspunten zijn onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - beheer op basis van een duurzame meerjarenonderhoudsplanning (DMJOP), waarin de benodigde investeringen planmatig zijn vastgelegd; - een actieve verkoopstrategie, waarbij vrijkomende panden die niet meer nodig zijn voor maatschappelijke activiteiten, in principe worden afgestoten; - transparantie in kostprijzen.
Uitvoering	Het onderhoud aan onze gebouwen besteden wij uit aan derden.
Budget 2026	Het voor het beheer van de gemeentelijke gebouwen benodigde budget is vastgesteld op basis van het oude MJOP. In 2026 wordt het onderhoudsbudget bijgesteld op basis van een geactualiseerd DMJOP dat in 2025 wordt uitgevoerd. Het (klein) onderhoudsbudget voor 2026 wordt nu ingeschat op € 740.780 en het (groot) onderhoudsbudget € 680.127.
Vooruitblik 2026	Geplande grote onderhoudswerken in 2026 zijn onder andere diverse installatie-onderdelen bij de brandweerkazerne Kampen, Quintus, De Reeve en het Stedelijk museum. Verder vindt in 2026 plaats dakbedekkingswerk aan grote zaal Quintus en schilderwerk aan onder andere molen De Valk en de Koornmarktspoort.
Kwaliteit	De onderhoudsniveaus zijn: <ul style="list-style-type: none"> - hoog voor representatieve- en historische gebouwen (stadhuis, museum en poorten); - gemiddeld voor niet representatieve gebouwen als kantoren en sportgebouwen; - laag voor gebruiksgebouwen en op korte termijn af te stoten gebouwen (opslag- en stallingsgebouwen en dergelijke).
Confrontatie	De staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen voldoet aan het vastgestelde onderhoudsniveau.

Paragraaf 4 Financiering

Samenvatting

In 2026 gaan wij uit van een verwachte "ruimte onder de renterisiconorm" van € 38,4 miljoen. Dat betekent dat er ruimte is voor het aantrekken van leningen. Het verwachte renteresultaat op taakveld Treasury is € 0,2 miljoen. Dit is het gevolg van het aantrekken van nieuwe leningen en de stijging van het gemiddelde rentepercentage op de langlopende geldleningen.

Inleiding

Deze paragraaf gaat over hoe de gemeente omgaat met het financieren van zijn activiteiten en projecten en de wijze waarop het zijn liquiditeiten beheert. In de wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) zijn de kaders gesteld en verplicht het de overheden tot het transparant en inzichtelijk maken van het lokale treasurybeheer. In het kader van deze wet is in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een paragraaf "financiering" verplicht gesteld voor de begroting en de jaarrekening van de gemeente. Conform de in de wet voorgeschreven verplichte onderdelen behorende bij deze paragraaf worden behandeld:

- De beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.
- De financieringsbehoefte.
- De rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Kasgeldlimiet

Een van de uitgangspunten van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot 1 jaar) is in de Wet Fido een wettelijk toegestane norm (de kasgeldlimiet) opgenomen. Deze wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar te vermenigvuldigen met een in de Wet Fido vastgesteld percentage. Voor 2026 is dit percentage 8,5%. De kasgeldlimiet voor 2026 is hiermee bepaald op € 20,2 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan het in de Wet Fido vastgelegde percentage voor gemeenten van 20% van het begrotingstotaal.

Uit onderstaande tabel is af te leiden dat onze gemeente voor de komende jaren ruimschoots binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Voor 2026 wordt met kasgeldleningen gewerkt tot de maximale bovengrens van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029
Renteherzieningen				
Aflossingen	9,2	10,8	12,5	14,0
Renterisico	9,2	10,8	12,5	14,0
Renterisiconorm	47,1	44,0	45,5	47,6
Ruimte onder renterisiconorm	38,0	33,3	33,0	33,6
Overschrijding renterisiconorm	0,0	0,0	0,0	0,0
Begrotingstotaal	235,7	220,2	227,3	237,8
Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	47,1	44,0	45,5	47,6

Schatkistbankieren

Sinds de invoering van het schatkistbankieren in 2013 dienen alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) hun tegoeden aan te houden bij het Ministerie van Financiën in plaats van bij een bank. Doel van het schatkistbankieren is het verlagen van de EMU- schuld. Het huidige saldo uitstaand in de schatkist is € 49,7 miljoen.

Rentetoerekening

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven hoe wij de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslagpercentage dient op een éénduidige wijze berekend te worden door alle gemeenten, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. Hieronder is het schema opgenomen dat inzicht verschaft tussen de rentekosten en rentedekking.

Schema berekening omslagrente			
a	externe rentelasten over korte en lange financiering		5.748
b	externe rentebaten over korte en lange financiering		600
	saldo rentelasten en rentebaten		5.148
c1	rente die aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend		
c2	rente van projectfinanciering die aan het betreffende taak moet worden toegerekend	n.v.t.	
c3	rentebaas van door verstrekte leningen indien daar een specifieke lening is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
			0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		5.148
d1	rente over eigen vermogen		7.957
d2	rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		858
e	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		13.963
f	de aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		14.142
	Renteresultaat op het taakveld treasury		-179

*) De gemeente kent geen vorm van projectfinanciering, gemiddelde rentevoet van toepassing

Langlopende leningen

In onderstaande tabel staat het verwachte verloop van de langlopende vaste geldleningen waarbij tevens rekening is gehouden met herfinanciering en het aantrekken van leningen in 2026 e.v.

bedragen * € 1.000	Stand per 1-1	Aflossing	Aantrekking	Stand per 31-12
2026	161.754	9.151	40.000	192.603
2027	192.603	10.751	43.000	224.852
2028	224.852	12.471	38.000	250.381
2029	250.381	13.991	12.000	248.390

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Samenvatting

In 2026 staat de verdere versterking van de bedrijfsvoering centraal. Met de herindeling van de afdelingen Bedrijfsvoering en de doorontwikkeling van P&O geven we invulling aan een toekomstbestendige organisatie. De focus ligt op:

- het implementeren van de nieuwe indeling van de afdelingen Bedrijfsvoering (Financiële zaken, Organisatie & Ondersteuning, Dienstverlening & Informatie) en Bestuursadvisering;
- het versterken van de strategische personeelsfunctie en het ontwikkelen van een wendbare, lerende organisatie;
- het borgen van informatieveiligheid en interne beheersing in lijn met de nieuwe wet- en regelgeving;
- en het optimaliseren van processen, projectmatig werken en samenwerking met inwoners en partners.

Inleiding

De gemeente Kampen maakt een schaa sprong: de organisatie groeit, opgaven worden complexer en de maatschappelijke verwachtingen nemen toe. Om deze uitdagingen goed aan te kunnen, hebben we de bedrijfsvoering opnieuw ingericht en zetten we stappen in verdere professionalisering. Daarbij werken we vanuit een gezamenlijke visie op bedrijfsvoering waarin samenwerking, eenvoud, innovatie en eigenaarschap kernwaarden zijn.

In 2026 ligt de nadruk op de implementatie van de herindeling van de bedrijfsvoering, het versterken van strategische sturing en het benutten van data en digitalisering. De bedrijfsvoering ondersteunt niet alleen de uitvoering van gemeentelijke taken, maar helpt ook bij het realiseren van de strategische ambities van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

In 2025 is een voorstel voor de herindeling van de bedrijfsvoering vastgesteld. Per 1 januari 2026 wordt deze indeling volledig geïmplementeerd. Hiermee creëren we drie evenwichtige afdelingen binnen de bedrijfsvoering en versterken we de verbinding met Bestuursadvisering en Projecten. Dit draagt bij aan een betere samenwerking, kortere lijnen en meer focus op inhoudelijke opgaven.

Daarnaast werken we verder aan:

- Projectmatig werken: versterking van methodiek, realisatiegraad en ondersteuning;
- Data-gedreven werken: toepassing van HR-analytics, financiële dashboards en benchmarking;
- Innovatie: inzetten op digitalisering, kunstmatige intelligentie (AI) en procesoptimalisatie;
- Cultuur & samenwerking: stimuleren van eigenaarschap, partnerschap en leren in de praktijk.

Personeel

De doorontwikkeling van P&O staat in 2026 in het teken van de vijf ontwikkelsporen uit het traject met Hiemstra & De Vries: innovatie van dienstverlening, strategisch adviseren, standaardisatie & professionalisering, teamontwikkeling en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Belangrijke accenten voor 2026 zijn:

- Versterking van het P&O-team met functies op verzuim, leren & ontwikkelen, strategisch HR-advies en HR-analytics;
- Strategisch personeelsmanagement: actualiseren van het strategisch personeelsplan en koppeling aan de schaa sprong van de organisatie;
- Goed werkgeverschap én werknemerschap: aandacht voor duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en professionele ontwikkeling van medewerkers;
- Datagedreven HR: benutten van dashboards en analytics om sturing en besluitvorming te ondersteunen;
- Teamontwikkeling: verdere uitwerking van rolverdeling en samenwerking binnen P&O en met afdelingen, inclusief het borgen via de P&C-cyclus.

Informatieveiligheid

Een betrouwbare, beschikbare en correcte informatiehuishouding is essentieel voor de dienstverlening van gemeenten. We willen als organisatie een betrouwbare partner zijn die vertrouwelijk omgaat met (persoons)gegevens en die de privacy van haar inwoners respecteert. We gebruiken hiervoor veilige, betrouwbare toepassingen en zorgen voor iBewust gedrag.

De dreigingen in het digitale domein nemen overal toe, met mogelijk verstrekkende gevolgen voor de samenleving. Ook als gemeente krijgen we te maken met digitale criminaliteit zoals hacks, phishing, desinformatie en online aangejaagde verstoringen van de openbare orde. Het is dus van groot belang dat informatieveiligheid ook op de bestuurlijke agenda staat. De gemeente moet weerbaar zijn en haar 'basis op orde' hebben.

De VNG heeft de Agenda Digitale Veiligheid 2028 gelanceerd: 'Digitale veiligheid is de (gedrags)norm in onze gemeenten'. Hierbij werkt de VNG, samen met de gemeenten, de komende jaren verder aan de volgende hoofdthema's:

- Voorbereiding op digitale ontwrichting;
- Weerbare inwoners en ondernemers;
- Eigen huis op orde, robuuste informatiebeveiliging.

Voor deze hoofdthema's zijn nog de volgende onderliggende thema's van belang:

- Voorbereiding op Europese en nationale wet- en regelgeving;
- Leiderschap en professionalisering van digitale veiligheid bij de lokale overheid;
- Arbeidsmarktkrapte het hoofd bieden.

Naar verwachting wordt in 2026 - op z'n vroegst in het tweede kwartaal - de Cyberbeveiligingswet (Cbw) van kracht. Deze wet implementeert de Europese NIS2-richtlijn die beoogt de cyberveiligheid in de Europese Unie naar een hoger gemeenschappelijk niveau te brengen. Nadat de Cbw in werking is getreden is er een overgangperiode van 2 jaar om aan de wet te gaan voldoen.

Wij zijn al gestart met de voorbereidingen voor het implementeren van de Cbw. In 2026 werken we dit verder uit o.a. met gebruikmaking van de handreikingen en formats die de Informatiebeveiligingsdienst (onderdeel van de VNG) voor gemeenten ontwikkelt. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met SSC ONS en de partners.

In 2026 komt er opnieuw volop aandacht voor bewustwording en training van medewerkers, managers en bestuurders om iBewust gedrag te vergroten.

Privacy

We zien toe op een juist en correct gebruik van de persoonsgegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) om de privacy van onze inwoners te beschermen. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) en de Privacybeheerder ondersteunen en controleren de organisatie daarbij. Het verwerkingenregister wordt periodiek geactualiseerd en besproken met de proceseigenaren. Datalekken worden bijgehouden in het Datalekregister en voor verschillende (kritische) applicaties en processen worden DPIA's (Data Protection Impact Assessment) uitgevoerd. Het onderdeel privacy nemen we mee in de jaarlijkse kwaliteitscyclus op het gebied van informatiebeveiliging.

Administratieve Organisatie en Interne Controle

De ambitie is om de auditfunctie verder te professionaliseren tot een sterk instrument van het college en de concerndirectie om de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen te waarborgen.

Het afgelopen jaar lag de focus van het intern controleplan voornamelijk op interne audits gericht op de rechtmatigheid en de rechtmatigheidsverantwoording door een combinatie van gegevensgerichte en procesgerichte controles. In 2025 is ervoor gekozen om het intern controleplan uit te breiden met audits op aanvullende thema's zoals doorontwikkeling horizontaal toezicht, ondermijning en informatiebeveiliging. Daarnaast willen we bij de procescontroles ook aandacht geven aan doelmatigheidsaspecten. Denk daarbij aan elementen als doorlooptijden, foutpercentages en benchmarking. Doorlooptijden geven inzicht in de snelheid en efficiëntie van processen, terwijl foutpercentages een indicatie geven van de kwaliteit en betrouwbaarheid van de uitvoering. Benchmarking stelt ons in staat om prestaties te vergelijken met andere gemeenten of met interne normen, en zo verbeterpotentieel te signaleren. Deze verbreding van het VIC-plan draagt bij aan een integrale benadering van interne beheersing, waarbij zowel getrouwheid, rechtmatigheid als doelmatigheid worden meegenomen in de beoordeling van processen. Hiermee wordt niet alleen de controlfunctie versterkt, maar ook de basis gelegd voor continue verbetering van de dienstverlening aan inwoners en andere stakeholders.

Aanpassing goedkeuringstoleranties jaarrekening

Medio april 2025 is de langverwachte aanpassing van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) van kracht geworden. Dat betekent dat met ingang van het boekjaar 2025 de goedkeuringsgrenzen voor zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid van de jaarrekening gewijzigd zijn. De goedkeuringstoleranties voor de aanpassing van het Bado waren voor fouten 1 procent en voor onzekerheden 3 procent van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves. Voortaan wordt uitgegaan van één percentage voor het geheel van fouten en onzekerheden, namelijk van 2 procent van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves.

Controlagenda

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023 is ook een controlagenda geïntroduceerd. De kern daarvan is dat de organisatie systematisch werkt aan verbetering van de interne beheersing, om daarmee risico's te verminderen, onder andere op niet rechtmatig handelen. Het verbeteren van de grip op interne processen betreft een breed scala aan onderwerpen en daarom kiest het college, na eerdere afstemming met de gemeenteraad, voor een thematische aanpak. In 2025 is er voor gekozen om de onderstaande thema's op te nemen in de controlagenda:

- Verbeteringen IT-beheersing;
- Programma Verbetering Financiële Functie (vervolg);
- Aansluiting tussen de systemen leges en belastingen;
- Herinrichting proces uitgaande subsidies;
- Verbetering projectmatig werken.

Onderzoeksprogramma

Het jaarlijkse onderzoeksprogramma bestaat uit: peilingen onder het burgerpanel van de gemeente Kampen, een aantal landelijke benchmarks/monitors en onderzoeken uitgevoerd in het kader van art. 213a Gemeentewet (doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken). In de bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de uitkomsten en follow-up van de aanbevelingen van de uitgevoerde onderzoeken uit het onderzoeksprogramma. In deze rapportage is ook de follow-up naar aanleiding van aanbevelingen uit uitgevoerde onderzoeken door de Rekenkamer Kampen meegenomen.

Overzicht van thema's om mogelijk op te nemen in onderzoeksprogramma 2026

Inventarisatie onderzoek onderwerpen 2026	
Monitors	Veiligheidsmonitor
	Economisch inzicht Kampen (inclusief "Brede welvaart")
	Schouw openbare ruimte
	Cliëntervaringsonderzoeken Sociaal domein
Benchmarks	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
	ICT Benchmark Gemeenten
Peilingen onder burgerpanel	Nog in te vullen
Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken	Versnelling woningbouw
	Doorlichting vergunning verstrekking
	Onderwijshuisvesting (monitoren IHP)
	Beheer openbare ruimte (onderhoudsbudgetten)
	Projectmatig werken
	Heffing en invordering belasting

In het najaar wordt deze inventarisatie verder aangevuld en nader besproken zodat keuzes gemaakt worden welke onderzoeken daadwerkelijk in het onderzoeksprogramma 2026 worden opgenomen. Daarbij wordt ook afstemming gezocht met de Rekenkamer Kampen. Uiterlijk 30 november 2025 zal het definitieve onderzoeksprogramma 2026 door het college vastgesteld worden.

Door de uitvoering van de onderzoeken uit het onderzoeksprogramma worden de volgende doelen beoogd:

- We willen efficiënter en effectiever werken. Regelmatig onderzoek helpt ons om onze organisatie beter te sturen;
- We willen duidelijker zijn over wat we doen, zowel naar de raad als naar onze inwoners;
- We willen onze verantwoording aan het publiek verbeteren. We zien deze onderzoeken als een manier om te blijven leren en verbeteren.

Inkoop & aanbesteding

We zien het aantal (Europese) aanbestedingen licht groeien, door hogere marktprijzen ten opzichte van gelijkblijvende inkoopdrempels, door data en inkoopvolwassenheid meer inzicht/rechtmatigheid en door stijging van de gemeentelijke uitgaven/begroting.

Naast het begeleiden van Europese aanbestedingen en het geven van juridische inkoopadvies door ONS, is het samenwerkingsverband ook een platform om als partners onderling kennis te delen en samenwerking te zoeken.

In de interne organisatie van de gemeente Kampen zien we de resultaten van onze eigen inkoopadviseurs. Zij zijn actief bezig om de urgentie van doelmatig en rechtmatig inkopen doorleeft te krijgen in de ambtelijke organisatie van onze gemeente. Uit de meest recente spendanalyse blijkt dat de opdrachten waarvoor (ten onrechte) geen Europese aanbestedingsprocedure is uitgevoerd een zeer beperkte omvang heeft en ten aanzien van het jaar daarvoor met 2/3 is gedaald. Daarnaast is het een mooi succes dat er in het getoetste jaar geen nieuwe onrechtmatige dossiers zijn bijgekomen. Wij blijven actief investeren in het bewustzijn op inkoopgebied binnen onze organisatie.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Samenvatting

Het uitgangspunt voor deelname is dat de verbonden partij een bijdrage levert aan de gemeentelijke doelstelling en het openbaar belang. De verbonden partijen van de gemeente Kampen zijn werkzaam in de energiesector (nutsbedrijven), bancaire sector, afvalverwerking, vermogensbeheer, (versnelling)woningbouw en het sociaal domein. Samenwerking met andere gemeenten wordt vormgegeven in gemeenschappelijke regelingen met als doelstelling het behalen van efficiency-, financieel- of economisch voordeel.

In de loop van 2025 heeft de gemeenteraad de nieuwe nota Verbonden partijen vastgesteld. Als gevolg daarvan is per verbonden partij een bestuurlijk profiel en een financieel profiel vastgesteld. Dit leidt voor twee verbonden partijen, de VOF Reeve Kampen en het werkvoorzieningsschap Kampen en Dronten, ook tot aanvullende maatregelen om de sturing en beheersing te verbeteren.

Inleiding

Algemeen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen. Onder verbonden partijen vallen:

- ☐- (participaties in) deelnemingen;
- ☐- gemeenschappelijke regelingen;
- ☐- stichtingen en verenigingen.

In het geval er formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar er wel sprake is van een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht) én een bestuurlijk belang, dan kan deze organisatie gezien het maatschappelijk of algemeen belang opgenomen worden in deze paragraaf. Voor deze organisaties zal een aparte categorie 'organisaties met een bestuurlijk en een maatschappelijk of algemeen belang' worden opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Kampen investeert doelgericht in regionale samenwerking op het gebied van economische ontwikkeling, arbeidsmarkt, energietransitie en bereikbaarheid.

Overzicht verbonden partijen

Per 31 december 2024 zijn de volgende verbonden partijen bekend:

Participatie in deelnemingen

- Kampereiland Vastgoed N.V.
- Kampereiland N.V.
- Enexis Holding
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie
- Claim Staat Vennootschap
- Vitens
- Wadinko
- Rova
- Bank Nederlandse Gemeenten

Gemeenschappelijke regelingen

- Port of Zwolle
- Gastvrije Randmeren
- GGD IJsselland
- Veiligheidsregio IJsselland
- Regionale Sociale Recherche

- Werkvoorzieningschap Kampen en Dronten
- Archeologie Kampen Zwolle
- Ons
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland
- Omgevingsdienst IJsselland

Overige vennootschappen

- VOF Reeve-Kampen

In dit overzicht is in de loop van 2025 een aantal wijzigingen opgetreden. De deelnemingen Publiek Belang Elektriciteitsproductie en Claim Staat Vennootschap zijn in de loop van 2025 opgeheven. Ook de GR Archeologie Kampen Zwolle is ontbonden. Het Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland gaat onderdeel uitmaken van de GGD IJsselland. Deze verbonden partijen maken dus geen onderdeel meer uit van het overzicht.

Financieel en bestuurlijk profiel verbonden partijen

		Bestuurlijk profiel		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel profiel	Hoog			
	Gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> – Omgevingsdienst IJsselland – Veiligheidsregio IJsselland 	<ul style="list-style-type: none"> – Kampereiland Vastgoed NV – VOF Reeve Kampen – Ons – Werkvoorzieningsschap Kampen en Dronten 	
	Laag	<ul style="list-style-type: none"> – Vitens – Wadinko – ROVA – BNG – Gastvrije Randmeren – Regionale Sociale Recherche 	<ul style="list-style-type: none"> – Kampereiland NV – Port of Zwolle – Enexis Holding – IJsselland – GGD IJsselland 	

Toelichting

In 2025 heeft de gemeenteraad een nieuwe nota Verbonden Partijen vastgesteld. Sommige verbonden partijen brengen meer risico's met zich meer en/of vertegenwoordigen een groter belang voor de gemeente dan andere. De nieuwe nota Verbonden Partijen bevat een afwegingskader dat helpt om inzichtelijk te maken welke verbonden partijen meer aandacht in de sturing behoeven. Dit kader is in deze begroting voor de eerste keer toegepast. Het resultaat is in bovenstaand diagram inzichtelijk gemaakt.

Uit het diagram komen vier partijen naar voren die voor de gemeente een gemiddeld bestuurlijk en financieel profiel vertegenwoordigen. Dat zijn Kampereiland Vastgoed NV, De VOF Reeve Kampen, Ons en het Werkvoorzieningschap Kampen en Dronten.

- Voor Kampereiland Vastgoed NV vindt op dit moment een herijking plaats van de beleidsvisie. Als over enkele jaren het beheer opnieuw wordt aanbesteed is dat ook een geschikt moment om de governance opnieuw te herzien. Aangezien het Kampereiland op dit moment al de nodige bestuurlijke aandacht krijgt van zowel het college als de raad achten wij het op dit moment niet nodig om nog aanvullende maatregelen te nemen.
- Bij de VOF Reeve Kampen is het voornemen dat de raad twee keer per jaar wordt geïnformeerd over de stand van zaken van de grondexploitatie. Een eerste keer na de jaarlijkse herziening van de grex en een tweede keer tussentijds over actualiteiten in de uitvoering van de grex. Daarnaast implementeren wij een eerder advies om in de VOF bestuurlijk het onderscheid te maken tussen de rol van eigenaar en de rol van opdrachtgever. De eerste rol ziet toe op de continuïteit van de VOF als organisatie, terwijl de bestuurder die als opdrachtgever fungeert er vooral op toe ziet dat de VOF zijn inhoudelijke taken goed uitvoert.

- Bij Ons is Kampen op dit moment, zowel op management- als op bestuurlijk niveau stevig vertegenwoordigd. We zien hier momenteel geen aanleiding voor aanscherping van de sturing.
- Het Werkvoorzieningschap Kampen en Dronten voert dienstverlening uit voor de gemeente Kampen, op het gebied van beschut werk en arbeidsparticipatie die goed meetbaar is. Het voornemen is om de afspraken ook contractueel vast te leggen en de voortgang met de realisatie mede onderdeel te laten zijn van de gemeentelijke P&C-cyclus en in de voortgangsrapportages Sociaal Domein.

De rolscheiding, tussen eigenaar en opdrachtgever, zullen we verder betrekken bij de portefeuillevverdeling van een nieuw college.

Informatie per verbonden partij.

Volgens de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen van elke verbonden partij het (geschatte) resultaat en de stand van het eigen vermogen per begin en einde van het boekjaar te worden weergegeven. Bij het opstellen van de paragraaf kan het zijn dat nog niet alle financiële gegevens van de verbonden partij bekend zijn. Bij elke verbonden partij is ook het financieel en bestuurlijk profiel met een korte toelichting weergegeven.

Deelname in vennootschappen

Kampereiland Vastgoed N.V.	Kampen	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
In de statuten is het doel van Kampereiland Vastgoed NV vastgelegd, te weten:			
1. De vennootschap heeft ten doel de onroerende zaken met al de aanhorigheden, opstallen en wateren plaatselijk bekend Kampereiland en omstreken, welke in eigendom toebehoren aan de gemeente Kampen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 8216768, te beheren alsmede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.			
2. De vennootschap tracht dit doel te bereiken door:			
· de gronden voor eigen rekening in pacht uit te geven, te bezwaren met recht van erfpacht of opstal en in huur of gebruik af te staan;			
· al hetgeen te doen dat met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.			
Deelnemende partijen	Geen		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
Kampereiland Vastgoed NV wordt bestuurd door een directie onder toezicht van een raad van commissarissen. De directie wordt bij overeenkomst uitgeoefend door Eelerwoude BV. Het toezicht op het bestuur van de Vastgoed NV wordt uitgeoefend door de Raad van Commissarissen die worden benoemd door de aandeelhouder, de gemeente Kampen (het college van B&W).			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	45		
Aandelen Kampen	45		
Aandelen kapitaal	€ 45.000		
Leningen / garantiestellingen	N.v.t.		
Jaarlijks dividend	€ 1.527.000		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 103.553	€ 185.869	
Vreemd vermogen	€ 183	€ 345	
Resultaat			€ 83.541
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: midden	Totaal: midden
De gemeente Kampen ontvangt jaarlijks het saldo van Kampereiland Vastgoed NV. Belangrijke onderdelen van het saldo zijn de pachtinkomsten, de waterschapslasten en de onderhoudskosten. De pachtprizen zijn onzeker. Zij worden vastgesteld door de rijksoverheid. Zij zijn afhankelijk van de wereldmarktprijzen voor melk en grondstoffen en van de uitwerking van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid. Inflatie kan niet worden doorberekend in de pacht. De waterschapslasten zijn de laatste jaren vrij stabiel. De onderhoudskosten (onderhoud terreinen, civiele kunstwerken en erfbeplanting) zijn stijgend.			
Ontwikkelingen			

Marktontwikkeling melkveehouderij

Er komt veel op het landelijk gebied af. Het landelijk gebied is in transitie naar een vitaal gebied. De landbouw moet verduurzamen. Ook op het gebied van klimaat, energietransitie en rondom natuur en waterbeheer ligt een opgave om verbeteringen door te voeren.

Stikstofproblematiek

De opgave voor de stikstofreductiedoelen voor de landbouw is groot. De agrarisch ondernemers zullen versneld de transitie naar kringlooplandbouw (een manier van produceren en ondernemen die meer in evenwicht is met de natuur) moeten doormaken. De provincie Overijssel houdt vooralsnog vast aan haar aanpak de uitstoot van stikstof te beperken. Voor onder meer de gemeente Kampen is een gebiedstafel opgericht die werkt aan het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van stikstofruimte, maatregelen die snel kunnen worden uitgevoerd en het opstellen van een gebiedsagenda. Natuur- en stikstofopgaven worden in beeld gebracht en er wordt een maatregelenpakket opgesteld om de opgaven te realiseren. Voor de gronden van de Stadserven bespreekt een werkgroep van pachters de opgaven voor het Kampereiland met de provincie Overijssel en de Stadserven.

Pachtbeleid

Een landelijke ontwikkeling is dat veel grondeigenaren duurzaamheidseisen opnemen in het pachtcontract. Het pachtrecht en met name de Grondkamers die als taak hebben de overeenkomst te toetsen op onredelijk bezwarende bepalingen, zijn hier nog niet op ingesteld. Het is de verwachting dat de Rijksoverheid in het kader van de herziening van het pachtstelsel hiertoe mee mogelijkheden schept. Het kabinet is aan zet om de pachtprijs herziening vorm te geven.

Pachtprijzenbesluit

In juni 2023 is het nieuwe Pachtprijzenbesluit vastgesteld, met als gevolg dat de pachtprijzen in het Noordelijk Weidegebied waar Kampereiland onder valt, met 22% stijgen. Deze stijging heeft effect op het resultaat van de NV. De Stadserven raamt de stijging van het dividend voor 2024 op ca. € 350.000-.

Beleidsvisie de Stadserven

In mei 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met de beleidsvisie de Stadserven 2019-2028. Hierin worden de lange termijn-ontwikkelingen in beeld gebracht en worden de kernactiviteiten van de Stadserven geformuleerd. In juni 2023 stelde de aandeelhoudersvergadering een uitvoeringsplan 'light' vast. Het plan is een uitwerking van de beleidsvisie. Het bevat acties voor verbetering van de landbouwstructuur op het Kampereiland. Over het recht-van-opstal voor burgerwoningen op het Kampereiland wordt nog een besluit genomen.

Vitens	Utrecht	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
Vitens is ontstaan uit de fusie van Waterleiding Maatschappij Overijssel NV met NV Waterbedrijf Gelderland en NV Nuon Water. De deelneming van de gemeente is gelegen in het behartigen als aandeelhouder van het publieke belang van een betrouwbare en continue drinkwatervoorziening tegen de laagst mogelijke prijs.			
Deelnemende partijen	Diverse gemeenten en provincies		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap het publieke belang te behartigen, welke verband houdt met de distributie van drinkwater.			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	5.777.247		
Aandelen Kampen	50.961		
Aandelen kapitaal	€ 5.777.247		
Leningen / garantiestellingen	0		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 677.700	€ 713.600	
Vreemd vermogen	€ 1.559.700	€ 1.684.800	
Resultaat			€ 8.200
Profiel	Bestuurlijk: laag	Financieel: laag	Totaal: laag
Vitens heeft een laag risicoprofiel omdat de gemeente weinig lokale invloed kan uitoefenen en een laag aandeel heeft in deze deelneming. Formeel kan de gemeente het geïnvesteerde kapitaal verliezen, maar dit risico is erg laag. Aandachtspunt is dat al meerdere jaren geen dividend is uitgekeerd.			
Ontwikkelingen			
N.v.t.			

NV Bank Nederlandse Gemeenten Den Haag	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling		
BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		

Deelnemende partijen	De Staat, gemeenten, provincies en een waterschap.				
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging					
Vertegenwoordiger Algemene Vergadering van Aandeelhouders: B. van den Belt.					
Financieel belang					
Totaal aantal aandelen	(geplaatste) 55.690.720				
Aandelen Kampen	100.893				
Aandelen kapitaal	(geplaatst) € 139.226.800				
Leningen / garantiestellingen	N.v.t.				
Jaarlijks dividend	€ 140.000				
Financiële positie					
(x € 1.000)	01-01-2024		31-12-2024		2024
Eigen vermogen	€ 4.721.000.000		€ 4.777.000.000		
Vreemd vermogen	€ 110.819.000.000		€ 123.614.000.000		
Resultaat					€ 294.000.000
Profiel	Bestuurlijk:	laag	Financieel:	laag	Totaal: laag
De BNG heeft een laag profiel omdat ze weinig lokale invloed uitoefenen en we een laag aandeel hebben in deze deelneming.					
De BNG is een sterke financiële instelling.					
Ontwikkelingen					
Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.					

Port of Zwolle	-	Coöperatie	Economie
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
Het havenbedrijf Port of Zwolle heeft als doel het versterken van het vestigingsklimaat voor het havenbedrijfsleven, de industrie en logistieke bedrijven. In de samenwerking binnen Port of Zwolle creëren we voor de havenregio voldoende kritische massa om interessant te zijn voor de mainports. Port of Zwolle zet onze havenregio op de kaart en richt zich op verbetering van de dienstverlening aan ondernemers			
Deelnemende partijen	Zwolle, Meppel en Kampen		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
De gemeente Kampen wordt in de algemene ledenvergadering vertegenwoordigd door wethouder A.B. Wonink			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	3		
Aandelen Kampen	1		
Aandelen kapitaal	n.v.t.		
Leningen / garantiestellingen	n.v.t.		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 183		
Vreemd vermogen	€ 132		
Resultaat			
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: laag	Totaal: laag
Nu er sprake is van een duidelijke ambitie om via de POZ de regionale en lokale economie te stimuleren, neemt de bestuurlijke relevantie toe. De eerste stap in deze ontwikkeling is de voorbereiding van taakoverdracht per 2026, waarbij lokale uitvoeringstaken door de POZ worden overgenomen. Het uitgangspunt hierbij is dat dit budgetneutraal gebeurt. Hoewel de organisatie op dit moment kleinschalig en beheersbaar is, brengt verdere groei en samenvoeging van taken nieuwe aandachtspunten met zich mee. Wat in het klein goed functioneert, biedt geen garantie voor succes bij uitbreiding. Ambities kunnen leiden tot een behoefte aan aanvullende middelen en of om versterking van governance en risicobeheersing. Gezien de financiële omvang en dat de ontwikkelingen al een tijdje lopen is het eindoordeel op “laag” uitgekomen.			
Ontwikkelingen			

Eind 2015 werd er gestart met de oprichting van de entiteit en is de propositie vertaald in marketingcommunicatie instrumenten, onder andere de website. Port of Zwolle is in maart 2016 officieel ingeschreven als coöperatie. De 1e fase is uitvoering, marketing en acquisitie.

Het imago van Port of Zwolle is zodanig goed dat het havenbedrijf gesprekspartner is van en namens zeer veel ondernemers. PoZ heeft een prominente plek in het internationale netwerk van havens, politiek en overheden op alle niveaus. In 2021 is een nieuwe havenvisie en een bedrijfsplan afgerond. Het palet aan havendiensten is nu goed georganiseerd. De havens en het havenbedrijf hebben deze regio goed door de coronacrisis geholpen. Voor de direct betrokken gemeenten is PoZ een belangrijke uitvoerende en adviserende partner.

In het ambitiesdocument 'Sturen op de Toekomst' staat de doorontwikkeling van de Port of Zwolle (PoZ) omschreven. In het kader van deze doorontwikkeling vraagt de organisatie van PoZ om capaciteitsuitbreiding om de benodigde slagkracht, organisatiekracht en uitvoeringskracht te organiseren. Dit betekent daarmee een hogere bijdrage van de samenwerkingspartners, dus ook van onze gemeente.

De inzet en bestuurlijke afspraak is dat de doorontwikkeling en overdracht van taken budgetneutraal blijft.

Wadinko	Zwolle	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
Wadinko NV is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid - en daarmee de werkgelegenheid - wil bevorderen in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Wadinko heeft een dertigtal participaties in Kampen en in de wijde regio.			
De rol van Wadinko is:			
<ul style="list-style-type: none"> - evalueren van ca 100 proposities per jaar (op ondernemerschap, financiële positie en perspectief duurzaamheid); - participeren in 36 ondernemingen (in situaties van opvolging, snelle groei of incidentele problemen); - stimuleren groei bij bestaande participaties; - klankbord voor directies en - verkopen van participaties in een nieuwe aandeelhouder tegen een faire prijs. 			
Deelnemende partijen Provincie Overijssel, 20 Overijsselse gemeenten waaronder Kampen, twee Drentse gemeenten en twee Flevolandse gemeenten.			
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
Gemeente Kampen heeft aandelen.			
De wethouder economie vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder.			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	2389		
Aandelen Kampen	40		
Aandelen kapitaal	€ 238.900		
Leningen / garantiestellingen	n.v.t.		
Jaarlijks dividend	€ 20.000		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 74.147	€ 82.569	
Vreemd vermogen	€ 6.923	€ 8.542	
Resultaat			€ 12.923
Profiel	Bestuurlijk: laag	Financieel: laag	Totaal: laag
Zowel bestuurlijk als financieel kent Wadinko een laag risicoprofiel. Het politiek-bestuurlijk belang is relatief beperkt. De gemeente kan wel inzetten op meer focus op het Kamper bedrijfsleven. Op dit moment heeft Wadinko geen participaties uitstaan in de gemeente Kampen. Financieel gezien is het risico beperkt tot het aandelenbezit.			
Ontwikkelingen			
Participatiemaatschappij Wadinko werd op 10 januari 1992 opgericht en ging daadwerkelijk van start in 1994. Begin 1991 hadden de aandeelhouders van de toenmalige Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO) besloten rente en dividend uit Wavinko in te zetten voor het stimuleren van bedrijvigheid in het verzorgingsgebied (Overijssel, Zuidwest Drenthe, Noordoostpolder). De gemeente Kampen was één van de aandeelhouders. In verband hiermee is Wadinko een verbonden partij.			
Wadinko is een participatiemaatschappij die investeert in kansrijke en gezonde bedrijven in deze regio om hen ver te helpen om deze bedrijven toekomstbestendig te maken. Daarmee draagt Wadinko bij aan de bevordering van de regionale economische structuur.			

Vof Reeve Kampen	Burg Berghuisplein 1,8261 DD Kampen	Overige vennootschappen	Volkshuisvesting
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			

Realiseren van een nieuw dorp aan het Reevediep en het Drontermeer. BPD en de Gemeente handelen ter uitvoering van de "Samenwerkingsovereenkomst Reeve", ten behoeve van een gezamenlijke grondexploitatie in een VOF" d.d. 8 maart 2018, die ten doel heeft om voor rekening en risico van een vennootschap onder firma een Gebiedsontwikkeling te voeren teneinde de realisatie van woningbouw en bijbehorende commerciële en/of maatschappelijke voorzieningen mogelijk te maken. Partijen hebben met deze overeenkomst tot doel om binnen de kaders van de Grondexploitatie voor fase 1 van het Plangebied voor gezamenlijke rekening en risico een Gebiedsontwikkeling te voeren met betrekking tot in totaal 600 woningen en de N50 congreslocatie, middels onderlinge samenwerking in de vorm van een vennootschap onder firma.

Deelnemende partijen	BPD Ontwikkeling B.V. en de gemeente Kampen					
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging	Wethouder grondzaken, plaatsvervanger Wethouder financiën zijn vennoten namens de gemeente in de Vof Reeve-Kampen. In het vennotenoverleg worden de besluiten genomen die zijn voorbereid door de projectgroep en goedgekeurd door het DT, van de vof. Voorafgaand aan het vennotenoverleg heeft het college de vertegenwoordigende vennoot gemachtigd tot het nemen van de besluiten in het vennotenoverleg, middels een collegebesluit.					
Financieel belang						
Totaal aantal aandelen	n.v.t.					
Aandelen Kampen	n.v.t.					
Aandelen kapitaal	€ 50.000 vennootschapskapitaal/50%					
Leningen / garantiestellingen	€ 10.767.442					
Jaarlijks dividend	N.v.t.					
Financiële positie						
(x € 1.000)	01-01-2024		31-12-2024		2024	
Eigen vermogen	-€ 87		-€ 642			
Vreemd vermogen	€ 21.487		€ 22.388			
Resultaat					-€ 556	
Profiel	Bestuurlijk:	midden	Financieel:	midden	Totaal:	midden
De gemeente heeft een groot politiek bestuurlijk belang vanwege de prioritaire doelstelling versnelling woningbouw en gebiedsontwikkeling. De financiële risico's zijn vooral gelegen in de uitkomsten van de grondexploitatie die voor 50% aan de gemeente toevallen. Op deze uitkomsten wordt strak gestuurd. Op grond van de rechtsvorm is de gemeente echter hoofdelijk aansprakelijk. Daarom is het financieel risicoprofiel als gemiddeld beoordeeld.						
Ontwikkelingen						
Toelichting	Sinds de zomer van 2022 is het nieuwe dorp Reeve bewoond en groeit het gestaag. T/m 2029 worden de woningen gebouwd met een gemiddelde planning van 75 per jaar, waarbij thans gekeken wordt hoe deze jaarlijkse productie verhoogd kan worden naar ca. 150 woningen per jaar. Op basis van de originele plannen en afspraken krijgt Reeve 1 een gevarieerd woningbouwprogramma met ca 10,8 % bouwkavels voor sociale huur en goedkope koop en 16,7 % voor middeldure woningen. Op dit moment wordt voor een plandeel gewerkt aan een herverkaveling en herprogrammering. Deze verdichtingsopgave betekent dat de opdracht aan de VOF Reeve Kampen herzien zal worden. De gemeente en BPD dienen hiervoor aanvullende zakelijke afspraken te maken.					

Enexis Holding	's-Hertogenbosch	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
De vennootschap heeft ten doel:			
<ul style="list-style-type: none">• het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;• het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie;• het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;• het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.• De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.			
Deelnemende partijen	Diverse gemeenten en provincies		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap het publieke belang te behartigen, welke verband houdt met distributie en transport van energie.			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	149.682.196		
Aandelen Kampen	42.621		
Aandelen kapitaal	€ 149.682.196		
Leningen / garantiestellingen	€ 142.372		
Jaarlijks dividend	€ 20.000		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 4.241.000	€ 5.441.000	
Vreemd vermogen	€ 5.154.000	€ 4.907.000	
Resultaat			€ 1.300.000
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: laag	Totaal: laag

Vanwege het grote belang van een goede nutsvoorziening voor zowel inwoners, bedrijven, voorzieningen als voor het verwezenlijken van de ambities van de gemeente, gekoppeld aan een relatief lage invloed vanuit de gemeente, is het politiek-bestuurlijke profiel als gemiddeld beoordeeld. Financieel gezien is het risicoprofiel laag. Het gaat om een stabiele partij. Wel zullen de komende jaren aanzienlijke investeringen gedaan worden in het kader van o.a. de energietransitie. Dat heeft tot gevolg dat Enexis de uitkering van het dividend de komende jaren heeft gemaximeerd en dat meer vreemd vermogen wordt aangetrokken.

Ontwikkelingen

Vijf provinciale en 64 gemeentelijke aandeelhouders hebben in 2020 een converteerbare hybride lening aan Enexis Holding verstrekt. In totaal gaat het om € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Kampen hierin bedraagt € 142.372. Deze lening is op 30 november 2020 verstrekt. De aandeelhouders voorzien Enexis Holding hiermee van een belangrijke financiële impuls die nodig is voor het realiseren van de energietransitie.

Vanwege de omvangrijke investeringen die nodig zijn voor de energietransitie heeft de vergadering van aandeelhouders in het voorjaar van 2025 besloten om de dividenduitkering te maximaliseren. Dit leidt niet tot een lager dividend dan gebruikelijk, maar het surplus wordt gebruikt voor investeringen en om aanvullende leningen te verkrijgen voor investeringen.

Kampereiland N.V.	Kampen	Naamloze Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
In de statuten is het doel van Kampereiland N.V. vastgelegd, te weten:			
1. De vennootschap heeft ten doel de onroerende zaken met al de aanhorigheden, opstallen en wateren plaatselijk bekend Kampereiland en omstreken, welke in eigendom toebehoren aan de gemeente Kampen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 8216768, als ongedeeld erfgoed te behouden en te bewaren, zodanig dat een redelijk rendement wordt verkregen op de onroerende zaken, zorg wordt gedragen voor natuur en landschap en het pachtbeleid Kampereiland wordt gevoerd, en voorts het verkrijgen, vervreemden, beheren en exploiteren van andere onroerende zaken die in hoofdzaak een landschappelijke of recreatieve functie hebben.			
2. De vennootschap tracht dit doel te bereiken door:			
· uitvoering te geven aan de kaderstellende beleidsregels zoals deze thans door de gemeenteraad van de gemeente Kampen zijn vastgesteld dan wel zoals deze beleidsregels te eniger tijd zullen luiden;			
· de bedrijfsstructuur van de pachtbedrijven op Kampereiland en omstreken te verbeteren middels schaalvergroting en verbreding van de inkomstenbronnen van deze bedrijven;			
· activiteiten te ontplooiën of te stimuleren op het gebied van landbouw, natuur, landschap, recreatie en alle overige ontwikkeling met betrekking tot de in het eerste lid van dit artikel genoemde onroerende zaken;			
· de gronden voor eigen rekening in pacht uit te geven, te bezwaren met recht van erfpacht of opstal en in huur of gebruik af te staan;			
al hetgeen te doen dat met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.			
Deelnemende partijen	Geen		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
Kampereiland NV wordt bestuurd door een directie onder toezicht van een raad van commissarissen. De directie wordt bij overeenkomst uitgeoefend door Eelerwoude BV. Het toezicht op het bestuur van de Kampereiland NV wordt uitgeoefend door de Raad van Commissarissen die worden benoemd door de aandeelhouder, de gemeente Kampen (het college van B&W).			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	46		
Aandelen Kampen	46		
Aandelen kapitaal	€ 46.000		
Leningen / garantiestellingen	N.v.t.		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	-€ 206	-€ 48	
Vreemd vermogen	€ 1.935	€ 1.664	
Resultaat			-€ 94
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: laag	Totaal: laag
Kampereiland NV heeft activiteiten die vallen buiten het traditionele beheer. Hierbij valt te denken aan natuurbeheer, waterveiligheid en landbouwstructuurverbetering. De activiteiten geven de NV een verliesgevende exploitatie. De gemeente Kampen dekt deze verliezen jaarlijks met een kapitaalstorting, afkomstig uit het saldo van Kampereiland Vastgoed NV.			
Ontwikkelingen			
Beleidsvisie de Stadserven			
Voor verbetering van de landbouwstructuur op het Kampereiland, probeert Kampereiland NV de grondmobiliteit te vergroten. Zij wil melkveehouders met perspectief die willen groeien of verbreden, ruimte geven door melkveehouders die willen stoppen, te helpen. Dit is in de beleidsvisie de Stadserven 2019-2028 beschreven. De uitvoering van het landbouwstructuurbeleid kost geld. De gemeente draagt jaarlijks € 230.000,- bij.			

NV ROVA	Zwolle	Naamloze Vennootschap	Volksgezondheid en milieu
---------	--------	-----------------------	---------------------------

Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling					
Voor de gemeente Kampen verzorgt ROVA de inzameling van glas en kca, de (diftar-)registratie van de inzameling van restafval, gft, pmd en oud papier, de vermarkting en transport van afval- en grondstoffen en het contract met Recycling Kampen waar de gemeentelijke milieustraat sinds 1 januari 2014 is ondergebracht.					
Deelnemende partijen		NV ROVA heeft 23 deelnemende gemeenten			
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging					
De gemeente heeft aandelen in ROVA. De wethouder Gemeentewerken is de vertegenwoordiger in de aandeelhoudersvergaderingen en is gemandateerd om te stemmen.					
Financieel belang					
Totaal aantal aandelen		11681 / 7023 geplaatste aandelen A			
Aandelen Kampen		Aandelen A 322			
Aandelen kapitaal		€ 1325209			
Leningen / garantiestellingen		achtergesteld € 563.447			
Jaarlijks dividend		€ 80.500			
Financiële positie					
(x € 1.000)		01-01-2024		31-12-2024 2024	
Eigen vermogen		€ 43.020		€ 44.169	
Vreemd vermogen		€ 59.990		€ 63.717	
Resultaat		€ 4.820			
Profiel		Bestuurlijk: laag		Financieel: laag Totaal: laag	
ROVA NV sluit goed aan bij het gemeentelijk belang door de uitvoering van wettelijke taken op gebied van afvalverwerking. De gemeente heeft voldoende bestuurlijke invloed en de ROVA komt de afspraken goed na. Financieel is het belang beperkt tot het aandelenkapitaal en een achtergestelde lening. Het risico van deze lening is verwaarloosbaar.					
Ontwikkelingen					
Aan nieuwe deelnemers worden geen aandelen A uitgegeven. Wijzigingen in de dienstverlening worden vastgelegd in de dvo door middel van een dvo-wijzigingsformulier. De diftarregistratie wordt teruggehaald van Rova. Naar verwachting is dit project per 1 januari 2026 voltooid en in werking.					

Deelname verbonden partijen

Gastvrije Randmeren		Harderwijk	Coöperatie	Economie
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling				
De coöperatie Gastvrije Randmeren heeft tot doel:				
1. het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren;				
2. het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren;				
3. het bewaren en bevorderen van het natuur-en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren;				
4. het bevorderen van de watersportsector in het gebied van de Randmeren.				
Deelnemende partijen	De gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband van de gemeenten Gooise Meren, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere. De twee Waterschappen Vallei & Veluwe en Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat Midden-Nederland zijn adviseur van de coöperatie.			
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging				
Het dagelijks bestuur bestaat uit max. 5 leden (2 leden vanuit 10 gemeentes vml. GR, 1 lid van 6 gemeentes Gooi/Eemmeer en (op termijn) 2 leden vanuit watersportsector.				
Financieel belang				
Totaal aantal aandelen	44			
Aandelen Kampen	1			
Aandelen kapitaal	5000			
Leningen / garantiestellingen	n.v.t.			
Jaarlijks dividend	€			
Financiële positie				
(x € 1.000)		01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen		€ 12.949	€ 11.524	
Vreemd vermogen		€ 710	€ 1.090	
Resultaat				-€ 505
Profiel	Bestuurlijk:	laag	Financieel:	laag
De Coöperatie Gastvrije Randmeren heeft zowel politiek-bestuurlijk als financieel gezien een laag risicoprofiel. Het betreft een samenwerkingsverband waarin de gemeente deelneemt. Gezien de omvang van het eigen vermogen is het financiële risico zeer gering.				
Ontwikkelingen				

Gastvrije Randmeren wil de recreatieve ontwikkeling van het gebied de komende jaren een krachtige impuls geven. Dit start met het op orde brengen van de recreatieve basisinfrastructuur en voorzieningen. Die vormen de basis voor een kwalitatief hoogwaardig, groot en gevarieerd recreatiegebied waarin het goed toeven is en waarin veilig en gezond kan worden gerecreëerd.

Op 31 maart 2022 heeft een statutenwijziging plaats gevonden. Daarbij is er sprake van een wijziging in bestuursamenstelling en de Gastvrije Randmeren werkt met beleggingen.

Wethouder A.B. Woink is bestuurslid van de Gastvrije Randmeren vanaf september 2022.

GGD IJsselland	Zwolle	Gemeenschappelijk regeling	Volksgezondheid en milieu
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
Missie GGD IJsselland: voor een gezonde samenleving.			
De GGD zet zich in voor publieke gezondheid. Dat wil zeggen de gezondheid van alle inwoners in onze regio van jong tot oud. Ze maken mogelijk dat mensen individueel en als groep meer grip hebben op hun eigen gezonde leven en leefomgeving. Ze werken aan gelijke kansen op een gezond leven voor iedereen. Dit doen ze door beleid, advies, onderzoek en ondersteuning en een vangnet voor mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn.			
Deelnemende partijen	Gemeenten Zwolle, Deventer, Steenwijkerland, Kampen, Zwartewaterland, Hardenberg, Ommen, Raalte, Dalfsen, Olst-Wijhe en Staphorst		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
In totaal nemen 11 gemeenten deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD IJsselland. Elke gemeente heeft 1 stem.			
De gemeente Kampen heeft zeggenschap over de gemeenschappelijke regeling doordat een wethouder van de gemeente Kampen een plaats inneemt in het Algemeen Bestuur van de GGD.			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	11		
Aandelen Kampen	1		
Aandelen kapitaal	10,92%		
Leningen / garantiestellingen	n.v.t.		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 3.191	€ 4.110	
Vreemd vermogen	€ 4.290	€ 4.020	
Resultaat			€ 975
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: laag	Totaal: laag
Het bestuurlijk risicoprofiel is gemiddeld, vanwege het belang voor het realiseren van de bestuurlijke ambities op gezondheid. Het financiële profiel is laag, vanwege de goed ingerichte P&C cyclus en het financiële risico dat gedeeld wordt met de andere gemeenten in de regio.			
Ontwikkelingen			

Missie GGD IJsselland: voor een gezonde samenleving

Gezondheid wordt gezien als het vermogen van mensen om zich aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om te kunnen meedoen in de maatschappij.

De GGD zet zich in voor publieke gezondheid. Dat wil zeggen de gezondheid van alle inwoners in onze regio van jong tot oud. Ze maken mogelijk dat mensen individueel en als groep meer grip hebben op hun eigen gezonde leven en leefomgeving. Ze werken aan gelijke kansen op een gezond leven voor iedereen. Dit doen ze door beleid, advies, onderzoek en ondersteuning en een vangnet voor mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn.

We opereren in de publieke gezondheid op het snijvlak van zorg, markt en politiek en kiezen daarbinnen welke specifieke waarde we kunnen toevoegen. We werken voor én met de elf gemeenten in IJsselland en samen met diverse organisaties: voor een gezonde samenleving.

GGD IJsselland werkt voor ruim 545 duizend inwoners.

GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland en voert taken uit zoals deze in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen.

Na definitieve besluitvorming eind 2025 zal het RSJ met ingang van 2026 worden ondergebracht bij de GGD IJsselland, met als doel een robuuste uitvoering van de regionale jeugdhulptaken. Deze samenvoeging beoogt inhoudelijke synergie, versterking van de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening, en een efficiëntere bedrijfsvoering binnen een stabiele regionale organisatie.

Financiële ontwikkelingen.

Er zijn momenteel veel onzekerheden die het lastig maken om financiële gevolgen concreet te maken. Zo is nog onduidelijk wat de impact zal zijn van kabinetsbezuinigingen op specifieke uitkeringen voor seksuele gezondheidszorg en op middelen die naar gemeenten gaan. Ook is het niet duidelijk hoe de structurele bezuinigingen op publieke gezondheid, waaronder middelen voor pandemische paraatheid, worden doorgezet.

Gemeenten krijgen daarnaast te maken met kortingen op het gemeentefonds, terwijl hun kosten stijgen. Daarom hebben enkele gemeenten de GGD gevraagd om te onderzoeken of er bezuinigingen of efficiëntieverbeteringen mogelijk zijn. In opdracht van het dagelijks bestuur is een analyse gemaakt van het takenpakket en de bijbehorende financiële stromen, waarbij is gekeken naar mogelijke efficiëntievoordelen bij zowel wettelijke taken als aanvullende producten.

Ons (Shared Service Centrum Bedrijfsvoering)	Zwolle	Gemeenschappelijk regeling	Overhead
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
Het Shared Service Centrum (SSC) Ons levert aan de partners dienstverlening op het gebied van ICT, Inkoop & Contractmanagement en Personeels- & Salarisadministratie. De oprichters van het Shared Service Centrum (SSC), de gemeenten Kampen en Zwolle en de provincie Overijssel, hebben bij de oprichting van het SSC Ons de ambitie uitgesproken dat zij met behoud van eigen autonomie en identiteit willen focussen op hun kerntaken, dat wil zeggen de primaire dienstverlening en daarvoor bedrijfsvoeringstaken willen concentreren in het SSC Ons.			
Deelnemende partijen	Gemeente Kampen, gemeente Zwolle, provincie Overijssel, gemeente Dalfsen, gemeente Westerveld, gemeente Zwartewaterland en gemeente Ommen.		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
-			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	7		
Aandelen Kampen	1/7		
Aandelen kapitaal	N.v.t.		
Leningen / garantiestellingen	N.v.t.		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 4.136	€ 3.915	
Vreemd vermogen	€ 9.664	€ 14.555	
Resultaat			€ 1.698
Profiel	Bestuurlijk: midden	Financieel: midden	Totaal: midden

Het bestuurlijke profiel van Ons wordt op dit moment als “midden” gewogen. Deze inschatting is gebaseerd op meerdere factoren. In het afgelopen jaar hebben managementwisselingen geleid tot wat interne onrust binnen Ons. Daarnaast heeft Ons de ambitie om door te groeien van een uitvoeringsorganisatie naar een adviesorganisatie. Deze transitie vereist visie, aanvullende middelen en een stevige governance, zeker binnen een samenwerking van zes gemeenten en één provincie. Tot slot zorgen de bezuinigingen bij deelnemende gemeenten voor extra druk op de Ons organisatie. Deze combinatie van interne dynamiek, strategische ambitie en externe financiële druk rechtvaardigt een bestuurlijke weging in de categorie “midden”. We schatten het financieel profiel in als “midden”, vanwege de forse omvang van onze jaarlijkse bijdrage en de niet altijd geheel voorspelde positieve jaarrekening resultaten. Het eindprofiel wordt als ‘midden’ gewogen, vanwege de omvang van onze gemeentelijke bijdrage, de positieve jaarrekening resultaten en de geborgde governance. We schatten in dat er door de huidige aandacht voor de governance er voldoende borging is.

Ontwikkelingen

De gezamenlijke aspiratie op bedrijfsvoering, vastgesteld in 2025, geeft Ons en haar partners richting in een steeds complexere omgeving. De druk op de uitvoering groeit, terwijl de arbeidsmarkt en de financiële ruimte onder druk staan. Daarom staat slimmer werken centraal: versimpelen waar mogelijk, stoppen met wat niet meer bijdraagt en benutten van digitale technologie en samenwerking. Bedrijfsvoering is hierbij de aanjager. De gezamenlijke visie vormt het fundament: een duidelijke koers, gedeelde taal en ruimte voor maatwerk. Via de strategische samenwerkingsagenda, waaraan gewerkt wordt, krijgt deze aspiratie vorm, met focus op thema's waarop samenwerken meer oplevert dan alleen werken.

Personeel

De partners juist en tijdig bedienen heeft prioriteit bij Ons. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn altijd op tijd de salarissen betalen en de vragen goed en snel beantwoorden. De klantwaarderingcijfers in dit kader zijn goed. Ze werken met de partners samen aan meer uniformiteit en daarmee wordt de kwaliteit verhoogd. Daarnaast zetten we in op het gebruik van AI om de standaard algemene vragen te laten beantwoorden. En wordt in samenwerking met de partners verder uitvoering gegeven aan data-gestuurd werken. Ons is continue met alle partners in gesprek hoe er nog meer uniform gewerkt kan worden.

ICT

Ons blijft in 2026 verder inzetten op het borgen van de kwaliteit en betrouwbaarheid van haar dienstverlening aan de aangesloten partners. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in het ondersteunen van de partners bij het vernieuwen en moderniseren van hun ICT omgeving. Een belangrijk onderwerp voor 2026 is het verbeteren van het toegangsbeheer tot systemen en gegevens, zodat medewerkers op een veilige en efficiënte manier kunnen werken. Daarnaast wordt gewerkt aan het moderniseren en standaardiseren van de werkplek, met gebruiksvriendelijke en toekomstbestendige oplossingen. Door deze inzet draagt Ons bij aan een veilige, efficiënte en moderne digitale werkomgeving voor de gemeente Kampen.

Cybersecurity

SSC Ons waarborgt de betrouwbaarheid van informatie(systemen). Betrouwbaarheid betekent dat informatie beschikbaar en integer is en dat de vertrouwelijkheid is geregeld van informatie waar dat noodzakelijk is. Dit met als doel om zorg te dragen voor de kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening bij de partners.

Informatiebeveiliging vraagt continu aandacht. De dreigingen veranderen en daarmee zijn er altijd nieuwe maatregelen nodig. Ook komend jaar zal Ons maatregelen implementeren om de ICT van haar partners op een adequaat beveiligingsniveau te houden, waarbij logmanagement en monitoring voor 2026 twee belangrijke onderdelen zijn. Daarnaast zet Ons in op het voldoen aan de Cyberbeveiligingswet die in 2026 wordt vastgesteld.

Inkoop & Contractmanagement

Binnen Ons bouwen we met onze partners aan rechtmatig Europees aanbesteden, innovatiegerichte inkoop en verdere professionalisering van het beheer en management van contracten.

We investeren in accurate contractbeheerdata, awareness rondom inkoop bij onze gehele interne organisatie en inspireren onze partners om hetzelfde te doen. Hierdoor krijgen we samenwerkingskansen in beeld en zorgen we voor een goede forecasting en capaciteitsplanning.

Omgevingsdienst IJsselland	Zwolle	Gemeenschappelijk regeling	Volksgezondheid en milieu
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
De Omgevingsdienst IJsselland (ODIJ) is een samenwerkingsverband tussen elf gemeenten en de provincie Overijssel binnen een gemeenschappelijke regeling (GR). De ODIJ heeft ten doel om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving voor bedrijfsgebonden milieutaken in IJsselland kwalitatief beter en efficiënter uit te voeren, door de samenwerking van de IJssellandse gemeenten en de provincie in een afzonderlijke dienst. Daarnaast worden o.a. enkele specialistische milieu taken uitgevoerd op het gebied van geluid, bodem, externe veiligheid en lucht en wordt in dat kader ook geadviseerd.			
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle en de Provincie Overijssel		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
Gemeente Kampen heeft zeggenschap over de Omgevingsdienst IJsselland (ODIJ), doordat een wethouder van de gemeente Kampen een plaats inneemt in het Dagelijks,- en Algemeen Bestuur van de ODIJ. Stemverhouding: 1/12e			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	12		
Aandelen Kampen	1		
Aandelen kapitaal	9%		

Leningen / garantiestellingen	n.v.t.			
Jaarlijks dividend	€			
Financiële positie (x € 1.000)		01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 3		€ 507	
Vreemd vermogen	€ 3.513		€ 7.657	
Resultaat				€ 191

Profiel Bestuurlijk: laag Financieel: midden Totaal: laag

Bestuurlijk gezien kent de Omgevingsdienst IJsselland een laag risicoprofiel. Financieel gezien is dit profiel gemiddeld. Deze weging komt vooral vanuit het relatief beperkte weerstandsvermogen. Dit is een bewuste keuze van de partners in de Gemeenschappelijke regeling.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft aangegeven dat uiterlijk 1 april 2026 de omgevingsdiensten in Nederland robuust moeten zijn. Op 19 december 2024 stemde het Algemeen Bestuur ODJS in met de voorgestelde IJssellandse ontwikkelroute om in 2028 het robuustheidsniveau te bereiken. Op basis van de eerste voortgangsrapportage ODJS heeft I&W aangegeven dat zij nog geen oordeel kon geven over de robuustheid van de ODJS. In de 2e voortgangsrapportage van de ODJS is aangegeven dat het in december genomen besluit is verwerkt in de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 en dat een implementatieplan en een routekaart 2025-2030 is opgesteld. Samenvattend: de ODJS verwacht dat zij aan de robuustheidseisen gaat voldoen, maar dus niet volledig op 1 april 2026.

Regionale Sociale Recherche	Zwolle	Gemeenschappelijk regeling	Sociaal domein
-----------------------------	--------	----------------------------	----------------

Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling

Samenwerking op het terrein van het voorkomen en opsporen van fraude op het gebied van de inkomensregelingen, uitgevoerd door gemeenten. Door misbruik tegen te gaan komt geld daar waar het nodig is.

Deelnemende partijen 8 gemeenten: Dalfsen, Dronten, Hardenberg, Hattem, Kampen, Ommen, Zwartewaterland en Zwolle

Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging

Er is een bestuurlijk belang.

De gemeente Kampen wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder.

Financieel belang

Totaal aantal aandelen n.v.t.

Aandelen Kampen n.v.t.

Aandelen kapitaal n.v.t.

Leningen / garantiestellingen n.v.t.

Jaarlijks dividend €

Financiële positie (x € 1.000)		01-01-2024	31-12-2024	2024
-----------------------------------	--	------------	------------	------

Eigen vermogen

Vreemd vermogen

Resultaat

Profiel Bestuurlijk: laag Financieel: laag Totaal: laag

Zowel het financiële als het bestuurlijke risicoprofiel van de Sociale Recherche is laag. Het gaat om een kleine organisatie die voor de gemeente een beperkte taak uitvoert.

Gemeentelijk fraudebeleid en oneigenlijk gebruik blijven belangrijke thema's. In de P&C momenten (voortgangsrapportage) wordt hieraan aandacht gegeven.

Ontwikkelingen

Sinds enkele jaren werkt de Sociale Recherche ook voor enkele andere gemeenten die niet in de GR deelnemen, en voor DUO. Dit past ook binnen het beleidskader van het bestuur waarin aandacht is voor het verkrijgen van inkomsten.

Om zo efficiënt mogelijk te functioneren, probeert de SR zoveel mogelijk opbrengst te genereren en richt zij zich op methodieken die het meeste rendement hebben. Daarbij richt de SR zich op het voorkomen van fraudesoorten die de meeste financiële schade veroorzaken voor de samenleving.

De laatste jaren zijn er vanuit de SR voor de gemeente Kampen minder uren dan begroot ingezet. Sinds 2024 is er een afrekensystematiek die hier rekening mee houdt. Gemeenten bij wie minder uren zijn ingezet krijgen dan aan het einde van het jaar een bedrag terug. Gemeenten bij wie meer uren zijn ingezet dan begroot, betalen een extra bedrag.

Werkvoorzieningschap Kampen & Kampen Dronten	Gemeenschappelijk regeling	Sociaal Domein
---	----------------------------	----------------

Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling

De gemeente heeft de taak om te zorgen dat inwoners worden ondersteund om te participeren in de samenleving. Het liefste via regulier werk en anders via een andere prestatie. Het Werkvoorzieningschap Kampen & Dronten (de Gemeenschappelijke Regeling) heeft stichting Impact aangewezen als uitvoeringsorganisatie voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW).

Daarnaast voert Impact op verzoek van de gemeente in toenemende mate taken uit die voortvloeien uit de Participatiewet.

Deelnemende partijen	De gemeente Kampen is samen met de gemeente Dronten bestuurlijk verantwoordelijk en heeft via portefeuillehouders invloed en verantwoordelijkheid.					
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging						
Het bestuur van het werkvoorzieningschap heeft invloed op de gang van zaken bij de stichting Impact door de benoemings- en ontslagmogelijkheid van de bestuurder/directeur van de stichting Impact. Ook moet Impact belangrijke beslissingen eerst voorleggen aan het bestuur van de GR voor instemming.						
Daarnaast behoeven, op grond van de statuten van de stichting, verschillende financiële bestuursbesluiten van de stichting de goedkeuring van het bestuur van de GR.						
Financieel belang						
Totaal aantal aandelen	3					
Aandelen Kampen	2					
Aandelen kapitaal	N.v.t.					
Leningen / garantiestellingen	144					
Jaarlijks dividend	€					
Financiële positie						
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024			
Eigen vermogen	€ 260	€ 260				
Vreemd vermogen	€ 2.339	€ 2.977				
Resultaat						€
Profiel	Bestuurlijk:	midden	Financieel:	midden	Totaal:	midden
Het bestuurlijk risicoprofiel is gemiddeld, vanwege het belang voor het realiseren van de bestuurlijke ambities en de prestatieafspraken die er nu nog niet zijn. Het financiële profiel is gemiddeld, vanwege de hoge financiële aansprakelijkheid (aandeel Kampen in deze GR is 80%).						
Ontwikkelingen						
Ontwikkelingen binnen de verbonden partij:						
Vanuit het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid is aan gemeenten de opdracht gegeven om visie te ontwikkelen op de toekomstbestendigheid van het sociaal ontwikkelbedrijf.						
De infrastructuur van de huidige werkvoorziening, zal verder ingericht gaan worden naar een werkontwikkelbedrijf. Zonder dat de huidige werknemers hiervan nadeel ondervinden.						
Deze ontwikkeling betekent dat in de opgave een bredere doelgroep ondersteuning krijgt binnen de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Doel is om zoveel mogelijk arbeidspotentieel de mogelijkheid te bieden passend werk of in nieuw werk een betaalde baan te vinden.						
Het bestuur en management zullen besluiten wat nodig is om te voldoen aan deze opgave.						
Vanuit het ministerie is aangekondigd dat er zijn gelden beschikbaar worden gesteld om deze verandering door te gaan voeren.						
Tot 2035 zijn structurele gelden toegezegd aan deze sociaal ontwikkelbedrijven.						
Binnen de verbonden partijen is voor deze ontwikkeling belangrijk welke opdracht(en) aan wie wordt gegeven, welke resultaten behaald moeten worden en op welke wijze monitoring plaatsvindt.						

Veiligheidsregio IJsselland	Zwolle	Gemeenschappelijk regeling	Veiligheid
Openbaar belang / bijdrage aan gemeentelijke doelstelling			
De Veiligheidsregio behartigt de belangen van deelnemende gemeenten op het gebied van risicobeheersing, grootschalige brandweerzorg, bevolkingszorg, geneeskundige hulpverlening en beheersing en bestrijding van rampen en crises. Daartoe behoort in het bijzonder ook een doelmatige en slagvaardige hulpverlening en samenwerking als één organisatie bij rampen en crises mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.			
Deelnemende partijen	Gemeente Kampen, Zwolle, Deventer, Staphorst, Olst-Wijhe, Ommen, Hardenberg, Zwartewaterland, Steenwijkerland, Dalfsen, Raalte		
Bestuurlijk belang en vertegenwoordiging			
Gemeente Kampen heeft zeggenschap over de VR, doordat de burgemeester van Kampen een plaats inneemt in het Algemeen Bestuur van de VR.			
Stemverhouding: 1/11e			
Financieel belang			
Totaal aantal aandelen	11		
Aandelen Kampen	1		
Aandelen kapitaal	8,22%		
Leningen / garantiestellingen	n.v.t.		
Jaarlijks dividend	€		
Financiële positie			
(x € 1.000)	01-01-2024	31-12-2024	2024
Eigen vermogen	€ 1.618	€ 1.633	
Vreemd vermogen	€ 43.499	€ 41.245	

Resultaat	€ 633				
Profiel	Bestuurlijk:	laag	Financieel:	midden	Totaal: laag
De Veiligheidsregio IJsselland sluit goed aan bij het gemeentelijk belang door de uitvoering van wettelijke taken op gebied van brandweer- en bevolkingszorg. De gemeente heeft voldoende bestuurlijke invloed en de VRIJ komt de afspraken goed na. Financieel is het belang beperkt tot het deel van de deelnemersbijdrage.					
Ontwikkelingen					
Nieuw voor oud					
Financieel uitgangspunt is dat voor nieuw beleid geen extra middelen gevraagd worden. Hierbij wordt het principe 'nieuw voor oud' gehanteerd. Een aantal ontwikkelingen leidt echter mogelijk tot kosten die niet uit de begroting gefinancierd kunnen worden. Mocht dit het geval zijn, dan zullen keuzes hierover aan het bestuur worden voorgelegd.					
Weerbaarheid en veerkracht					
De veiligheidsregio zet diverse stappen op het thema maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht. Zij focussen zich hierbij enerzijds op de eigen bedrijfscontinuïteit. Anderzijds gaat aandacht uit naar het aanmoedigen, faciliteren en inspireren van gemeente. Daarbij ligt de focus op het regionaal samenwerken: welke regionale behoefte is er, waar kan gezamenlijk in opgetrokken worden en welke rol kan de veiligheidsregio hierin nemen. Ook hebben zij goede lijnen richting de landelijke organisaties en verbindingen met regionale partners.					
Verduurzaming					
De veiligheidsregio zet de komende periode in op het (verder) verduurzamen van de bedrijfsvoering. Hiermee wil de organisatie de uitstoot van CO2 verlagen. De afgelopen periode zijn hierin namelijk al goede stappen gezet. Daarbij gaat aandacht uit naar verschillende facetten. Te denken valt aan het gebruiken van duurzame brandstof voor de voertuigen. Maar ook wordt het duurzaamheidsaspect meegenomen in de eventuele verbouwingen van kazernes, die de regio huurt van de gemeenten.					

Paragraaf 7 Gemeentelijk grondbeleid

Samenvatting

Het grondbeleid van de gemeente Kampen is erop gericht om in samenwerking met andere partijen de ruimtelijke doelen van de gemeente te realiseren. Op dit moment zijn er verschillende ontwikkeling- of herontwikkelingslocaties onder handen of in voorraad. De kosten, opbrengsten en risico's van de grondexploitaties worden jaarlijks herzien. Deze herziening heeft per 1 januari 2025 plaatsgevonden. Om een zo actueel mogelijk beeld van de stand van de reserve bouwgrondexploitatie en het benodigde weerstandsvermogen te hebben, hebben wij voor de begroting 2026 de grondexploitaties globaal beoordeeld en de risicoanalyses geactualiseerd. De grondprijzen bij gronduitgifte zijn een belangrijk onderdeel voor de grondexploitaties en worden getoetst op marktconformiteit.

Op het moment van schrijven van deze paragraaf verwachten we per 1 januari 2026 nog 10 lopende grondexploitaties te hebben (tabel 1). De gemeente Kampen heeft naast de lopende grondexploitaties ook op diverse locaties grond in eigendom. In totaal is dit circa 226 hectare. In de komende jaren zijn nog in ontwikkeling: bedrijfsterreinen (1,9 hectare), bijzondere doeleinden (0,23 hectare), glastuinbouw (15,2 hectare) hiervoor is een koopovereenkomst gesloten dan wel overeenstemming bereikt, woningbouw (circa 3.000 woningen in de periode 2023 tot en met 2032), kantoren, groen en nutsbedrijven en overige gronden.

Ten opzichte van het gepresenteerde beeld in de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening 2024 is de financiële positie van het grondbedrijf licht verslechterd, zie tabel 5 verderop in deze paragraaf. Dit heeft te maken met de aanpassing van omslagrente van 2,2% naar 3,1%. Hierdoor neemt het vertragsrisico van de voorraad gronden toe. Deze is namelijk gebaseerd op 3 jaar rente over de balanswaardering van de voorraad gronden. Op basis van de risicoanalyse van zowel de grondexploitaties als de voorraad-gronden schatten wij in dat we voor onze eigen grondposities en grondexploitaties in 2026 een weerstandsvermogen nodig hebben van € 19,5 miljoen voor de komende jaren. (zie onderdeel Reserve bouwgrondexploitatie en meerjarenperspectief) Hierbij houden we ook rekening met risico's in grondexploitaties die we samen met derde partijen uitvoeren, zoals de VOF Reeve. De stand van Reserve Bouwgrondexploitatie Grondbedrijf is de komende jaren niet voldoende om deze risico's op te kunnen vangen (zie tabel 5). De algemene reserve van de gemeente Kampen is in tweede instantie ook beschikbaar om risico's in de bouwgrondexploitaties op te vangen.

In het hierboven genoemde benodigde weerstandsvermogen wordt ook deels rekening gehouden met de risico's van de toekomstige woningbouwontwikkeling. Dat wil zeggen voor die ontwikkelingen waarvan we verwachten dat die de komende jaren van start zullen gaan. Hierbij moet u denken aan de projecten Venekwartier Reeve 2, Drostenerf en Broekswetering (Zenegroen). Zoals bekend heeft de gemeente Kampen naast deze projecten voor de toekomst nog meer ambities en worden op termijn als onderdeel van de nog vast te stellen grondexploitaties ook voor deze ontwikkelingen risicoprofielen opgesteld. Vanuit de algemene reserve is daarom bij de programmabegroting 2024 voor de verdere woningbouwontwikkeling een bedrag van € 7 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve nieuwe investeringen en ambities.

Inleiding

De paragraaf Gemeentelijk grondbeleid is een verplichting die volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Vanwege de complexiteit rondom grondbeleid en grondexploitaties heeft de Commissie BBV in 2016 de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" opgesteld. Eind 2023 is een geactualiseerde notitie verschenen vanwege de invoering van de omgevingswet. In deze notitie worden richtlijnen gegeven voor een juiste toepassing van het BBV. Het gemeentelijk grondbeleid wordt uitgevoerd met inachtneming van de financiële kaders uit het BBV en de financiële verordening ex. Art 212 van de Gemeentewet.

In deze paragraaf geven wij een actueel inzicht in de verwachte ontwikkelingen van de woningbouw en bedrijvenlocaties. De grondexploitaties waren hiervoor herzien per 1-1-2025 (tabel 1) en vastgesteld bij de besluitvorming in de raad van 3 juni 2025. Tevens zijn de actuele ontwikkelingen van de lopende grondexploitaties van de afgelopen maanden beoordeeld en dit heeft vooralsnog niet geleid tot mutaties. Ook geven wij een actueel inzicht in de risico's van deze grondexploitatieportefeuille. Op basis hiervan is het benodigde weerstandsvermogen bepaald (tabel 4).

De beleidsmatige grondslag voor het gemeentelijke grondbeleid is onder meer vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2024 en de jaarlijks te actualiseren Nota Grondprijzen.

De voorliggende paragraaf grondbeleid bevat de volgende onderdelen:

- Grondbeleid algemeen
- Stand van zaken ontwikkellocaties
- Financiële stand van zaken lopende grondexploitaties en samenhangende begrotingsonderdelen

Grondbeleid algemeen

In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op:

- Beleidsuitgangspunten;
- Uitvoering grondbeleid;
- Financieel beheer;
- Gronduitgifte conform de nota grondprijzen.
-

Beleidsuitgangspunten

Het ruimtelijk beleid draagt bij aan de realisatie van maatschappelijke doelen, voor bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, wonen, natuur en milieu. Het gemeentelijk grondbeleid is hiervoor een instrument.

Kort samengevat komt het grondbeleid op het volgende neer:

- **Het grondbeleid van de gemeente Kampen is maatwerk.** Dit wordt ook wel situationeel grondbeleid genoemd. Per project maken we een expliciete keuze voor de rol en het grondbeleidsinstrumentarium dat we willen hanteren, voor de wijze waarop we de grondexploitatie willen (laten) voeren en voor de samenwerkingsvorm die daarbij het meest geschikt is. We kiezen, binnen de mogelijkheden die er in Kampen zijn, waar noodzakelijk en verantwoord voor een regisserende of actieve rol. In andere gevallen kunnen we ook kiezen voor een faciliterende en uitnodigende rol.
- **Risico's worden beperkt en beheerst.** Ongeacht welke samenwerkingsvorm wordt gekozen, willen we de risico's die uit onze keuze naar voren komen zoveel mogelijk beperken en beheersen via risicomangement.

Uitvoering van grondbeleid in Kampen

De gemeente is grondeigenaar.

Als grondeigenaar willen we - binnen de mogelijkheden die er in Kampen zijn - partijen uitnodigen om met goede initiatieven te komen die bijdragen aan het realiseren van de gestelde ruimtelijke doelen. Al naar gelang een locatie of ontwikkeling een hogere prioriteit heeft, wordt er meer ambtelijke energie ingezet (geld, tijd en capaciteit) in het actief uitnodigen en stimuleren.

De rol van de gemeente kan hierbij meer regisserend of actief zijn. De keuze voor de in te nemen rol wordt mede bepaald door:

- Interesse van de markt om een gewenste ontwikkeling op te pakken;
- De prioriteit van de gewenste ontwikkeling vanwege maatschappelijke belangen van de opgave of de strategische ligging van de locatie;

Een keuze voor een actieve rol wordt uiteraard afgezet tegenover de benodigde financiële ruimte, de verdienmogelijkheden en de risico's die de gemeente Kampen wil en kan nemen. Voor complexe en/of omvangrijke projecten met een hoog risicoprofiel is een partnerschap met marktpartijen denkbaar. De raad beslist over de rol en het deelnemen in een eventueel samenwerkingsverband.

De gemeente is geen grondeigenaar.

Als we geen grondeigenaar zijn, faciliteren we alleen die initiatieven van derden die passen binnen de gemeentelijke beleidskaders. Verschillende woningbouwprojecten zijn initiatieven van derden.

Financieel beheer

Op dit moment hebben we verschillende ontwikkeling- of herontwikkelingslocaties onderhanden of in voorraad. Om inzicht te hebben in de risico's en onzekerheden die dit met zich meebrengt, worden de grondexploitaties eenmaal per jaar herzien. Op basis van de gekwantificeerde risico's wordt het benodigde weerstandsvermogen van het grondbedrijf bepaald. Het managen van de risico's vormt gedurende de hele planperiode een vast onderdeel in de realisatie en beheersing van de gebiedsontwikkelingen.

Gronduitgifte conform nota grondprijzen

De hoogte van de grondprijzen bij gronduitgifte zijn een belangrijk onderdeel voor de grondexploitaties. Deze grondprijzen worden jaarlijks door ons getoetst op hun marktconformiteit en vastgesteld in de nota grondprijzen. De nota grondprijzen is een openbare beleidsnota die jaarlijks wordt vastgesteld. Deze beleidsnota is gebaseerd op de door de raad vastgestelde kaders uit de Nota Grondbeleid 2024. Het gronduitgiftebeleid en de bijbehorende marktconforme verkoopvoorwaarden vormen een belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijke beleid en de actualisatie van de grondexploitaties.

Stand van zaken ontwikkellocaties (stand medio 2025)

In de komende jaren zijn de volgende locaties in ontwikkeling:

Bedrijfsterreinen

- De uitgifte voor wat betreft bedrijfsterreinen concentreert zich op de Zuiderzeehaven. Er is nog 1,9 hectare te koop.
- Op het agro-gerelateerde bedrijventerrein in de Koekoek is nog 4,3 hectare te koop.

Bijzondere doeleinden

- In het Stationskwartier is nog circa 0,23 hectare grond voor bijzondere doeleinden te koop c.q. uit te geven.

Glastuinbouw

- In de Koekoek is circa 15 hectare glastuinbouw in de grondexploitatie opgenomen. Voor deze hectares is een koopovereenkomst gesloten dan wel overeenstemming bereikt. De overdracht van de gronden zal op termijn plaats vinden. Voor één kavel is dit mede afhankelijk van de ontstane netcongestie.

Woningbouw

- De uitgifte voor bouwterreinen voor woningbouw wordt de komende jaren voorzien in Reevedelta (Reeve 1 en 2 en Venekwartier), Zalk, Stationskwartier, Broekswetering (Zenegroen), Flevowijk, diverse inbreidingslocaties in IJsselmuiden en de Bakkerij.
- Voor Reeve 1 zijn er plannen voor herverkaveling en herprogrammering. Het toevoegen van circa 250 woningen op de huidige programmering van 600 woningen, met een zwaartepunt op betaalbare woningen. In de VOF wordt de financiële impact van deze planwijziging de komende maanden in beeld gebracht en met elkaar afspraken gemaakt over de verdeling van kosten en risico's. Dit gaat zijn weerslag krijgen in de herziening van de grondexploitatie voor 2025 en zal een aanvulling/ aanpassing van de bestaande Samenwerkingsovereenkomst noodzakelijk maken. Inzet daarbij is dat de verdichting een positief dan wel neutrale impact heeft op de resultaten van de VOF.

Groen en nutsbedrijven

- Binnen de diverse plannen vindt gronduitgifte plaats voor nutsvoorzieningen en openbaar groen.

Overige

- In de Koekoek is nog circa 1,3 hectare weidegrond uit te geven.

Financiële stand van zaken lopende grondexploitaties en relevante begrotingsonderdelen

Het team vastgoed beheert naast de grondexploitaties ook de voorraadgronden die (nog) geen onderdeel uitmaken van een gebiedsontwikkeling/grondexploitatie. Financiële mutaties in de grondexploitaties en de voorraadgronden zijn van invloed op de verliesvoorziening grondexploitaties en de reserve bouwgrondexploitatie.

Achtereenvolgens wordt in deze paragraaf ingegaan op:

- Financiële stand van zaken lopende grondexploitaties (incl. boekwaarde, winstneming en verliesvoorziening)
- Materiële vaste activa en voorraad grond-hulpstoffen
- Immateriële vaste activa
- Faciliterend grondbeleid
- Strategisch aankoopbudget
- Reserve bouwgrondexploitatie Grondbedrijf en meerjarenperspectief

Financiële stand van zaken lopende grondexploitaties

Voor ruimtelijke ontwikkelingen dient de financiële haalbaarheid te worden aangetoond. De omgevingsplannen worden daartoe financieel vertaald in grondexploitaties. Een grondexploitatie is een hulpmiddel bij de besluitvorming. Met een grondexploitatie kan men:

- De haalbaarheid (of juist de onhaalbaarheid) van een project aantonen;
- Aangeven hoe de financiële dekking wordt verzorgd;
- Een keuze tussen alternatieven onderbouwen;
- Afwegingen maken hoe een plangebied ingevuld zal worden, zoals de verhouding tussen de diverse opbrengstcategorïeën: woningen in de sociale sector, woningen in de marktsector, kantoren etc.;
- Deze tijdens de uitvoeringsfase van de projecten als financieel sturingsmiddel laten dienen. Een risicoparagraaf maakt onderdeel uit van de grondexploitatie.

In 2026 verwachten we nog 10 lopende grondexploitaties te hebben. In de onderstaande tabel zijn deze grondexploitaties weergegeven. De onderstaande bedragen zijn gebaseerd op de per 1-1-2025 geactualiseerde grondexploitaties die in de raadsvergadering van 3 juni 2025 zijn vastgesteld.

Tabel 1: Overzicht bouwgronden in exploitatie

Verloop bouwgronden in exploitatie					Einde jaar		Contante waarde		Verschil		
nr	Omschrijving	Loopijd tot en met	Boekwaarde per 31-12-2024	Hogte maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht resultaat per grondexploitatie obv herzieningen 2024	Verwacht resultaat per grondexploitatie obv herzieningen 2025	Verwacht resultaat per grondexploitatie obv herzieningen 2024	Verwacht resultaat per grondexploitatie obv herzieningen 2025	Verbetering	Verslechtering
13	Het Onderdijs fase 3	2025	-1.445.401	1.445.401	0	1.715.672	1.932.270			216.598	
17	Belweg	2025	18.761	112.496	131.257	6.727	7.477			750	
20	Sonnenbergkwartier	2027	346.548	1.498.194	249.472	-1.630.623	-1.595.270	-1.506.445	-1.503.298	3.187	
26	Witsum - Thijlocatie 2e fase	2025	-870.268	870.268	0	788.323	779.215				-9.108
29	Zak	2027	4.618.533	2.119.140	2.284.485	-4.409.827	-4.453.188	-4.155.484	-4.196.344		-40.860
33	Zuideinde West 2e fase	2025	-341.027	526.366	185.359	373.137	392.310			19.173	
50	Bedrijventerrein NEO	2025	-1.193.837	1.193.837	0	20.255.650	20.254.097				-1.553
55	Zuiderzandhaven	2025	2.140.985	226.766	2.367.751	1.364.883	1.363.801			8.918	
56	Koekoek	2029	7.188.578	2.719.176	4.416.446	-5.677.063	-5.491.308	-5.041.068	-4.973.647	67.421	
59	Spoorlanden	2025	2.255.733	101.074	0	-2.262.428	-2.356.807	-2.218.067	-2.310.595		-92.528
65	Oosterholt Noord	2025	-336.700	336.700	0	0	0				
74	Station Gemeentelijk	2027	-883.475	1.137.149	253.674	2.132.700	2.113.200				-19.500
80	Stationskwartier Gezamenlijk	2027	-1.851.036	3.669.829	1.818.793	1.283.500	1.283.500				
87	Hanzewijk	2025	7.955.984	2.430.811	1.236.812	-9.033.732	-9.149.983	-8.512.687	-8.794.676		-281.989
	Totaal		17.603.378	18.387.227	12.944.049	4.866.919	5.079.315	-21.433.751	-21.778.520	316.047	-445.538
	Saldo										-129.491

NB: Op basis van de nieuwe BBV notitie dienen negatieve grondexploitaties op eindwaarde gepresenteerd te worden. Voorheen presenteerden wij de negatieve grondexploitaties alleen op basis van contante waarde. De waardering op basis van contante waarde betreft namelijk de hoogte van de te vormen verliesvoorziening. Voor positieve grondexploitaties valt de verbetering of verslechtering op basis van de eindwaarde als resultaat in de jaarrekening. Voor negatieve grondexploitaties valt de verbetering of verslechtering op basis van de contante waarde als resultaat in de jaarrekening.

Toelichting op tabel 1:

Boekwaarde per 31-12-2024

In de kolom 'Boekwaarde per 31-12-2024' staan de actuele boekwaarden van de verschillende grondexploitaties vermeld. Indien een grondexploitatie een negatieve boekwaarde heeft dan zijn er voor die grondexploitatie tot 31-12-2024 meer opbrengsten gerealiseerd dan kosten.

Verwachte resultaten

In bovenstaande tabel hebben we in de kolommen met het verwachte resultaat per grondexploitatie de uitkomsten van de herzieningen in 2024 afgezet tegen de uitkomsten van de herzieningen in 2025. Hiermee worden de afzonderlijke verbeteringen of verslechtingen per grondexploitatie in beeld gebracht naar aanleiding van de herzieningen van 2025.

Verbetering/ verslechtering

De afzonderlijke verbeteringen en verslechtingen zijn al in de raadsvergadering van 3 juni 2025 behandeld vandaar dat we ze hier nog even op hoofdlijnen benoemen. In Onderdijs was er een verbetering door lagere kosten voor bouwrijp maken. Hanzewijk moest verlengd worden waardoor rente en interne uren zorgen het nadeel.

Negatieve grondexploitaties (voorzieningen)

Zoals hiervoor beschreven treffen we voor de negatieve grondexploitaties op basis van de contante waarde een verliesvoorziening. (zie tabel 1, kolommen 'Contante waarde /verwacht resultaat')

De voorzieningen van de negatieve grondexploitaties zijn per 31-12-2024 op basis van NCW met € 345.000 toegenomen.

Ontwikkeling winstneming positieve grondexploitaties

Voor de positieve grondexploitaties uit tabel 1 geldt dat de geprognosticeerde winstneming veelal onderdeel uitmaakt van de uitkomst van de herziening zoals gepresenteerd in tabel 1. Onderstaande tabel laat de nog te realiseren winsten met ingang van 2025 zien.

Het geraamde positieve resultaat bij de grondexploitaties betreft de te verwachten winstnemingen op basis van de POC methode (Percentage Of Completion). Bij de grondcomplexen dient er op grond van BBV regelgeving winst te worden genomen naar rato van de voortgang van kosten en opbrengsten voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd. Er bestaat voldoende zekerheid om winst te nemen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; en
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; en
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Tabel 2: Ontwikkeling winstneming positieve grondexploitaties

Ontwikkeling winstneming van de positieve grondexploitaties voor 2025 en verder						
nr	Omschrijving	Looptijd tot en met	Totale winstneming over de gehele looptijd per grondexploitatie obv herzieningen 2024	Totale winstneming over de gehele looptijd per grondexploitatie obv herzieningen 2025	Hogere winst obv herziening 2025	Lagere winst obv herziening 2025
13	Het Onderdijk fase 3	2026	1.715.672	1.932.270	216.598	
26	Wilsun - Thijsslocatie 2e fase	2026	788.323	779.215		-9.108
33	Zuideinde West 2e fase	2026	373.137	392.310	19.173	
50	Bedrijventerrein N50	2025	20.255.650	20.254.097		-1.553
55	Zuiderzeehaven	2025	1.344.531	1.383.801	19.270	
74	Station Gemeentelijk	2026	2.132.700	2.113.200		-19.500
80	Stationskwartier Gezamenlijk	2025	1.283.500	1.283.500		
	Totaal		27.893.513	28.118.393	255.041	-30.161
	Saldo				224.880	

Toelichting op tabel 2

Totale winstneming over de gehele looptijd

In de kolommen 'totale winstneming over de gehele looptijd per grondexploitaties' zijn per grondexploitatie alle winsten die in het verleden al gerealiseerd zijn en de nog te realiseren winsten opgenomen. Door de totale winstnemingen naar aanleiding van de herzieningen van 2024 te vergelijken met die van de herzieningen van 2025 worden de verschillen zichtbaar naar aanleidingen van de herzieningen 2025.

Hogere winst/ Lagere winst

De afzonderlijke verschillen zijn al in de raadsvergadering van 3 juni 2025 behandeld maar ook nog in hoofdlijnen toegelicht bij de toelichting op tabel 1 van deze paragraaf.

Nog te realiseren winst

In de laatste kolom van tabel 3 zijn de nog te realiseren winsten voor 2025 en verder opgenomen. Deze positieve resultaten zorgen op termijn voor een aanvulling van de reserve bouwgrondexploitatie en zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.

Ontwikkeling grondexploitatie Reeve 1 (VOF Reeve)

Sinds de zomer van 2022 is het nieuwe dorp Reeve bewoond en groeit het gestaag. Tot en met 2029 worden de woningen gebouwd met een gemiddelde planning van 75 per jaar, waarbij thans gekeken wordt hoe deze jaarlijkse productie verhoogd kan worden naar ca. 150 woningen per jaar. Op basis van de originele plannen en afspraken krijgt Reeve 1 een gevarieerd woningbouwprogram met ca 10,8 % bouwkwavels voor sociale huur en goedkope koop en 16,7 % voor middeldure woningen. Op dit moment wordt voor een plandeel gewerkt aan een herverkaveling en herprogrammering. Deze verdichtingsopgave betekent dat de opdracht aan de VOF Reeve Kampen herzien zal worden. De gemeente en BPD dienen hiervoor aanvullende zakelijke afspraken te maken.

Beheersmaatregelen lopende grondexploitaties

Om de geprognosticeerde saldi van de actuele grondexploitaties en mogelijke winstneming te realiseren zal de gemeente in de periode van 2025 tot en met 2032 circa 3.000 woningen realiseren en circa 1,9 hectare bedrijventerrein in ontwikkeling nemen. De woningbouw ontwikkelingen vinden veelal plaats in samenwerking met marktpartijen. Soms in een vorm van samenwerking en soms door gronduitgifte. Ter beheersing van de kansen en risico's worden jaarlijks de risico's geïnventariseerd van de lopende projecten en de voorraad gronden en van beheersmaatregelen voorzien. De risico's worden meegenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

Materiële vaste activa en voorraad grond- en hulpstoffen

De gemeente Kampen heeft naast de bouwgronden in exploitatie ook op diverse locaties grond in eigendom. Deze gronden zijn deels aan te merken als potentiële bouwgronden (materiële vaste activa) en deels als voorraad grond- en hulpstoffen (strategische voorraad). Zolang deze gronden niet zijn opgenomen in nieuwe planontwikkelingen moeten deze worden getaxeerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. In totaal is dit circa 226 hectare.

Immateriële vaste activa

De gemeente Kampen maakt ook voorbereidingskosten voor toekomstige grondexploitaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de voorbereidingskosten voor Reevedelta Oost en Reeve 2. Deze kosten worden tot het moment van de start van deze grondexploitaties geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Zodra de grondexploitaties in productie gaan worden de kosten die onder immateriële vaste activa zijn geactiveerd, ingebracht als boekwaarde van de betreffende grondexploitaties.

Faciliterend grondbeleid

Indien er sprake is van een faciliterende grondexploitatie zoals het geval is bij de Bakkerij dan worden de betreffende voorbereidingskosten door middel van een anterieure overeenkomst in rekening gebracht bij de ontwikkelende partij.

Strategisch aankoopbudget: € 3 mln. in 2026

In de nota grondbeleid, vastgesteld door uw raad in september 2024, heeft u het instrument 'strategisch aankoopbudget' in het leven geroepen. In de nota grondbeleid staat vermeld dat de raad jaarlijks in de Programmabegroting de hoogte van het aankoopbudget vaststelt. Bij de begroting van 2025 heeft de raad het college gemandateerd om tot € 5 miljoen strategisch te kunnen aankopen. In 2025 hebben we twee grondaankopen hiermee gerealiseerd ter waarde van € 2 miljoen. Voor meerdere locaties binnen onze gemeente, hebben we het Voorkeursrecht van toepassing verklaard. Om tijdig in te kunnen springen op strategische kansen die zich blijven voordoen op de grondmarkt, vragen we uw raad in deze programmabegroting het resterende mandaat van € 3 miljoen te verlengen naar 2026.

Reserve bouwgrondexploitatie en Meerjarenperspectief

De reserve bouwgrondexploitatie is ingesteld om risico's en tegenvallers in de grondexploitaties en grondposities van het grondbedrijf op te vangen. De omvang van de reserve is de beschikbare weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor we geen sluitende beheersmaatregelen hebben getroffen, maar die wel van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het grondbedrijf. Anders gezegd het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin het grondbedrijf in staat is zelf middelen vrij te maken om tegenvallers op te vangen, zonder dat wij het beleid hoeven aan te passen. De weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbare deel van de Reserve Bouwgrondexploitatie Grondbedrijf na alle stortingen en onttrekkingen op basis van raadsbesluiten. Indien de reserve bouwgrondexploitatie niet toereikend is dan kunnen de risico's ook worden opgevangen uit de algemene reserve van de gemeente. Een positief verschil tussen de reservepositie en de benodigde weerstandscapaciteit is de vrije ruimte en kan worden ingezet voor toekomstige gebiedsontwikkelingen.

We kwantificeren de risico's jaarlijks conform de nota grondbeleid 2024. Op basis van de risicoanalyses, hebben we het benodigde weerstandsvermogen berekend, zie onderstaande tabel:

Tabel 3: Benodigd weerstandsvermogen

eendstandsvermogen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Benodigd conform risicoanalyses voor lopende grondexploitaties	€ 5.000	€ 5.100	€ 2.000	€ 800	€ 500	€ 500	€ -
Benodigd conform risicoanalyse VOF Reeve	€ 2.900	€ 2.900	€ 2.810	€ 2.320	€ 2.030	€ -	€ -
Benodigd voor toekomstige grondexploitaties	€ -	€ 300	€ 1.400	€ 2.000	€ 2.200	€ 1.800	€ 1.300
Benodigd voor de claim op Reeve 2 bijdrage in sluis en bruggen	€ -	€ -	€ 8.198	€ 8.198	€ 8.198	€ 8.198	€ 8.198
Nabetalingsrisico gronden Reeve 2	€ 2.147	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798
Benodigd voor vertragsrisico voorraad gronden	€ 2.423	€ 2.482	€ 3.511	€ 3.511	€ 3.511	€ 3.511	€ 3.511
Totaal benodigd weerstandsvermogen	€ 12.470	€ 12.588	€ 19.514	€ 18.424	€ 18.234	€ 15.804	€ 14.804

Toelichting op tabel 3

- Voor de lopende grondexploitaties zijn we voor de risicobepaling uitgegaan van de geactualiseerde risicoanalyses bij de herzieningen van de grondexploitaties per 1-1-2025. Deze risicoanalyses zijn gebaseerd op algemene risico's en op specifieke project gerelateerde risico's. Algemene risico's zijn o.a. rente, inflatie en tijd, bij project specifieke risico's gaat het bijvoorbeeld om milieuschade of planschade. De algemene en specifieke risico's voor de lopende grondexploitaties komen voor 2026 uit op € 2,0 miljoen en hebben de komende jaren een aflopend karakter.
- Voor de VOF Reeve voor de resterende looptijd van de grondexploitatie, een bedrag van € 2,9 miljoen, aflopend naar € 2,0 in 2028, opgenomen.
- Voor de toekomstige grondexploitaties is ook een risico inschatting gemaakt. Bij toekomstige grondexploitaties hebben we het over die ontwikkelingen waarvan we verwachten dat die de komende jaren van start zullen gaan. Hierbij moet u denken aan de projecten Venekwartier, Reeve 2, Drostenerf en Broeksweteing (Zenegroen).
- Jaarlijks laat de gemeente haar voorraad gronden taxeren. Voor de jaarrekening 2024 zijn deze gronden door een externe adviseur getaxeerd. Ondanks de actuele taxatie blijft er uiteraard nog onzekerheid qua fasering en uitvoering. Dit risico is met ingang van 2026 bepaald op € 3,5 miljoen, c.q. 3 jaar rente over de boekwaarde van de materiële vaste activa en de immateriële vaste activa. Dit risico kan in de toekomst toenemen door bijvoorbeeld toename van de voorraad gronden. In 2024 is door de gemeente op diverse gronden een voorkeursrecht gevestigd die tot aankoop van gronden zou kunnen leiden.
- Als gevolg van een nabetalingsrisico voor gronden in Reeve 2 is er een risico opgenomen van € 1,8 miljoen. De nabetaling van de gronden Reeve 2 wordt veroorzaakt doordat er percelen van Reeve 2 in het exploitatiegebied Reeve 1 liggen, maar pas bebouwd mogen worden in de volgende fase Reeve 2. De percelen zijn echter nodig om Reeve 1 te kunnen bereiken. In de grondexploitatie Reeve 1 zijn deze gronden budgettair neutraal opgenomen met een nabetaling vanuit de nog op te starten grondexploitatie Reeve 2. Mocht de grondexploitatie Reeve 2 niet doorgaan of fors vertragen is er dus een risico dat deze nabetaling niet plaats vindt.
- De financiering van de sluis in Reeve wordt voor € 8,2 miljoen ten laste gebracht van de reserve bouwgrondexploitatie grondbedrijf en in 2026 als mogelijk risico opgenomen. Wij verwachten dat dit bedrag in 2026, opgehoogd met rente, kan terugvloeien naar de reserve vanuit de gebiedsontwikkeling Reeve 2. Mocht dit niet het geval zijn dan is daarvoor met ingang van het jaar 2026 een risico opgenomen van € 8,2 miljoen.

Ten opzichte van de stand in de jaarrekening 2024 is het meerjarenbeeld van het benodigde weerstandsvermogen negatief veranderd. Dit is het gevolg van de toename van het vertragsrisico van de voorraad gronden als gevolg van de gestegen omslagrente.

Algemene risico's

Er zijn ook een aantal algemene risico's voor de toekomstige woningbouwontwikkeling. Hiervoor zijn enkele algemene risico's opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor de volledigheid hebben we deze risico's hieronder ook toegelicht.

1. Vertraging bouwproductie

Een vertraging in de bouwproductie werkt in het algemeen kostenverhogend, omdat project- en programmakosten langer doorlopen dan gepland. In de gemeentebegroting is er rekening mee gehouden dat de programmakosten voor Programma versnelling woningbouw en Programma Reevedelta een aflopend karakter kennen. Indien vertraging op deze programma's optreedt, zullen de programmakosten alsnog op een hoger niveau uitkomen en een langere looptijd kennen. We schatten dit risico in op € 1,2 mln., zijnde de omvang van de afbouw van de programmakosten voor de komende vier jaar, met een kans van optreden van 25%.

2. Aanbestedingsrisico's en hoge inflatie

Daarnaast is in het risicoprofiel van de gemeente rekening gehouden met aanbestedingsrisico's en het risico op hoge inflatie. Dit risico heeft gedeeltelijk ook betrekking op de woningbouwprojecten. Ten opzichte van eerdere jaren is de inflatie vanaf 2024 fors gedaald en in de projecten met een grondexploitatie wordt daar ook rekening mee gehouden. We schatten het nu in op maximaal € 1 miljoen met een kans van optreden van 30%.

Bestemmingsreserve nieuwe investeringen en ambities

Zoals bekend heeft de gemeente Kampen voor de toekomst nog meer ambities op het gebied van woningbouwontwikkeling en worden op termijn als onderdeel van de nog vast te stellen grondexploitatie ook voor deze ontwikkelingen risicoprofielen opgesteld. Bij de vaststelling van de programmabegroting 2024 is daarom een bedrag van € 7,0 miljoen gereserveerd in de bestemmingsreserve Nieuwe investeringen en ambities.

Meerjarenperspectief reserve bouwgrond

Het meerjarenperspectief van de reserve bouwgrond is ten opzichte van de jaarrekening 2024 licht verbeterd, zie tabel 4. Dit heeft te maken met de hogere rentevergoeding over de stand van de voorzieningen door de stijging van de omslagrente van 2,2% naar 3,1%

Tabel 4 Meerjarenperspectief reserve bouwgrond

Jaar	Programmabegroting 2026: Stand Reserve 31-12 (x € 1.000)	Jaarrekening 2024: Stand Reserve 31-12 (x € 1.000)	Vershil
2024	7.181	7.181	0
2025	6.372	6.372	0
2026	14.960	14.785	175
2027	14.371	14.138	234
2028	14.300	14.022	278
2029	14.380	14.057	323
2030	14.305	13.982	323
2031	14.180	13.857	323
2032	14.105	13.782	323
2033	14.030	13.707	323

Meerjarenperspectief Reserve Bouwgrondexploitatie versus benodigde weerstandscapaciteit

In tabel 5 geven we inzicht in de verwachte stand van de reserve bouwgrondexploitatie in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit. Deze benodigde weerstandscapaciteit is dus exclusief de algemene risico's met betrekking tot de toekomstige woningbouwontwikkelingen zoals in Reevedelta. Deze algemene risico's worden namelijk afgedekt door de algemene reserve en niet door de reserve bouwgrondexploitatie.

Tabel 5 Verschil stand reserve met benodigd weerstandsvermogen

Jaar	Stand Reserve 31-12 (x € 1.000)	Benodigd weerstandscapaciteit 31-12 (x € 1.000)	Vershil (x € 1.000)
2024	7.181	12.470	5.288-
2025	6.372	12.588	6.217-
2026	14.960	19.514	4.554-
2027	14.371	18.424	4.053-
2028	14.300	18.234	3.933-
2029	14.380	15.804	1.424-
2030	14.305	14.804	499-
2031	14.180	15.504	1.324-
2032	14.105	15.504	1.399-
2033	14.030	15.404	1.374-

Voor 2026 wordt een dekkingstekort verwacht van **€ 4,5 miljoen**. Een belangrijke oorzaak van het dekkingstekort zit in de benoemde risico's voor de Sluis Reeve (€ 8,0 miljoen) en het nabetalingsrisico Reeve 2 (€ 1,8 miljoen). Mocht de ontwikkeling van Reeve 2 volgens planning gerealiseerd gaan worden, dan vervalt per 2026 circa € 10 miljoen aan risico's. In dat geval is de stand van de reserve voldoende om de risico's op te kunnen vangen.

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met een afdracht aan de algemene dienst van een € 0,5 miljoen per jaar voor de jaren 2025 tot en met 2027. Dit is de uitwerking van een bezuinigingsvoorstel uit het verleden.

De komende jaren is het geprognosticeerde verschil tussen de reserve bouwgrondexploitatie en de benodigde weerstandscapaciteit negatief. Dit betekent dat de reserve bouwgrondexploitatie onvoldoende middelen heeft om de potentiële risico's op te kunnen vangen. Met het oog op de ontwikkeling bij Reeve 2 waardoor in 2026 mogelijk € 10 miljoen aan risico's vervalt en de wetenschap dat niet alle risico's zich in een keer in volle omvang zullen voordoen accepteren wij op dit moment dit negatieve beeld. De algemene reserve van de gemeente dient zo nodig als achtervang voor een mogelijk tekort in de reserve bouwgrondexploitatie.

Paragraaf 8 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Vanaf toen is de openbaarmaking op basis van een Woo-verzoek in werking getreden. De Woo regelt verder de verplichting tot het actief openbaar maken van documenten.

Deze verplichting tot actieve openbaarmaking wordt gefaseerd ingevoerd. Vanaf 2024 zijn de eerste Woo-categorieën verplicht gesteld en in 2026 volgen naar verwachting de volgende categorieën.

In 2024 en 2025 hebben we uitvoering gegeven aan het project 'Implementatie Woo'. Doelstelling van dit project is het implementeren van de actieve openbaarmaking van de Woo binnen de gemeente Kampen, zodanig dat we voldoen aan de wettelijke verplichtingen, we invulling geven aan onze ambities t.a.v. transparantie en openbaarheid en we uitvoering geven aan ons informatiebeleid; digitaal, efficiënt en veilig.

In 2026 zullen de processen voor actieve openbaarmaking verder worden voorbereid in samenwerking met de betrokken afdelingen, zodat we blijven aansluiten op de landelijke implementatielijnen en -termijnen.

I Beleidsindicatoren / kengetallen

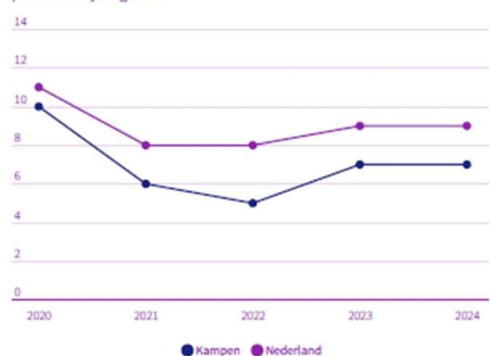

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

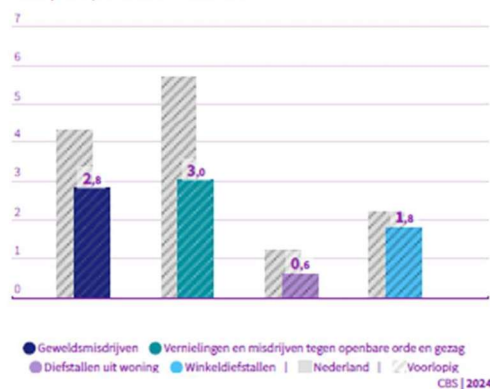
Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Misdrijven Kampen, per 1.000 inwoners

Economie

Func tiemenging

51,6%
Kampen

54,2%
Nederland

Meerdere bronnen | 2023

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

159,3
Kampen

181,8
Nederland

LISA | 2023

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

5,7
Kampen

6,7
Nederland

DUO/Ingrado | 2024

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

17
Kampen

28
Nederland

DUO/Ingrado | 2024

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

2,2% *
Kampen

2,3% *
Nederland

DUO/Ingrado | 2024 | *Voorlopig

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

52,0%
Kampen

42,5%
Nederland

Gezondheidsmonitor | 2024

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

704,2
Kampen

836,6
Nederland

Meerdere bronnen | 2023

Volksgesondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Kampen

54

Nederland

148

CBS | 2023

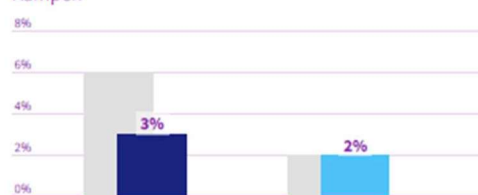
Jongeren met een delict voor de rechter

1%
Kampen

1%
Nederland

CBS | 2023

Achterstand onder jeugd Kampen

● Kinderen in uitkeringsgezin ● Werkloze jongeren ■ Nederland

CBS | 2023

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

36,8%
Kampen

32,5%
Nederland

berekening | 2022

Netto arbeidsparticipatie

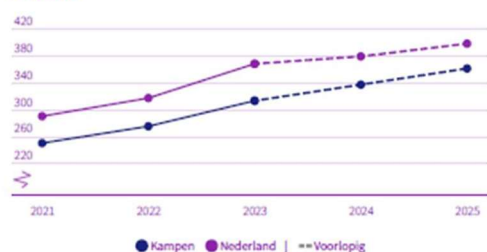
76,7%
Kampen

73,2%
Nederland

CBS | 2024

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde x €1.000

● Kampen ● Nederland ■ Voorlopig

CBS | 2021 - 2025

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Kampen

229,5

Nederland

343,6

CBS | 2024

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

8,1
Kampen

8,4
Nederland

BAG/ABF | 2024

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

151,4
Kampen

203,1
Nederland

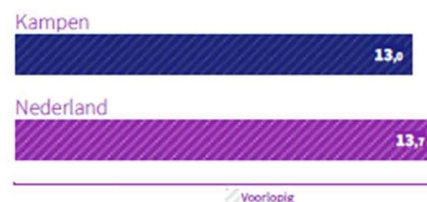
CBS | 2024

Demografische druk

CBS - ABF | 2025

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | 2024

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 837
Kampen

€ 957
Nederland

COELO | 2025

Jongeren met jeugdbescherming

1,1% *
Kampen

1,0% *
Nederland

CBS | 2024 | *Voorlopig

**Gemeentelijke woonlasten
meerpersoonshuishouden**

€ 865
Kampen

€ 1.050
Nederland

COELO | 2025

Jongeren met jeugdreclassering

0,2% *
Kampen

0,4% *
Nederland

CBS | 2024 | *Voorlopig

Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners

560
Kampen

720
Nederland

CBS GMSD Wmo | 2024

Formatie

Aantal Fte (toegestane formatie) per 1.000 inwoners		
Aantal Fte (toegestane formatie)		500,07
Aantal inwoners		56.947
Aantal per 1000 inwoners		8,8

Bezetting

Aantal Fte (werkelijke formatie) per 1.000 inwoners		
Aantal Fte (werkelijke formatie)		548,59
Aantal inwoners		56.947
Aantal per 1000 inwoners		9,6

Apparaatskosten		
Kosten per inwoner:		
Apparaatskosten		€ 53.655.667,00
Aantal inwoners		56.947
Aantal per inwoners		€ 942

II Overzicht lasten en baten per taakveld

Structurele lasten en baten			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
00	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur						
	Lasten		3.879	3.751	3.731	3.731	3.731
	Baten						
	Saldo		3.879	3.751	3.731	3.731	3.731
0.2	Burgerzaken						
	Lasten		1.756	1.789	1.821	1.796	1.796
	Baten		-1.120	-1.200	-1.275	-1.230	-1.230
	Saldo		635	589	546	566	566
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden						
	Lasten		8.279	7.218	7.587	7.765	7.952
	Baten		-949	-1.071	-646	-661	-691
	Saldo		7.331	6.147	6.942	7.104	7.261
01	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer						
	Lasten		4.223	4.414	4.427	4.419	4.415
	Baten		-400	-462	-462	-462	-462
	Saldo		3.823	3.952	3.965	3.958	3.953
1.2	Openbare orde en veiligheid						
	Lasten		2.011	1.828	1.775	1.768	1.768
	Baten		-79	-79	-79	-79	-79
	Saldo		1.931	1.749	1.696	1.688	1.688
02	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer						
	Lasten		12.317	11.480	12.031	12.268	12.893
	Baten		-1.335	-578	-578	-583	-583
	Saldo		10.982	10.902	11.453	11.685	12.310
2.2	Parkeren						
	Lasten		1.231	1.198	1.258	1.416	1.411
	Baten						
	Saldo		1.231	1.198	1.258	1.416	1.411
2.3	Recreatieve havens						
	Lasten		93	46	46	45	45
	Baten		-22	-22	-22	-22	-22
	Saldo		71	24	24	24	23
2.4	Economische havens en waterwegen						
	Lasten		481	479	465	467	467
	Baten		-514	-659	-643	-643	-643
	Saldo		-33	-180	-178	-175	-176
2.5	Openbaar vervoer						
	Lasten		5	5	5	5	5
	Baten						
	Saldo		5	5	5	5	5
03	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling						
	Lasten		936	655	688	450	408
	Baten			-82	-82	-82	-82
	Saldo		936	573	606	368	326
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
	Lasten		812	163	161	158	155
	Baten		-415	-247			
	Saldo		397	-84	161	158	155
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen						
	Lasten		135	107	107	107	107
	Baten		-60	-60	-60	-60	-60
	Saldo		76	47	47	47	47
3.4	Economische promotie						

		Lasten	2.084	1.902	2.398	1.598	1.578
		Baten	-421	-429	-429	-429	-429
		Saldo	1.664	1.473	1.969	1.169	1.149
04	Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs						
		Lasten	264	265	264	264	263
		Baten					
		Saldo	264	265	264	264	263
4.2	Onderwijshuisvesting						
		Lasten	6.160	6.492	7.452	8.438	8.783
		Baten	-552	-564	-564	-564	-564
		Saldo	5.607	5.928	6.887	7.874	8.219
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken						
		Lasten	5.360	4.917	4.216	4.223	4.033
		Baten	-2.347	-1.614	-1.614	-1.614	-1.614
		Saldo	3.014	3.303	2.602	2.608	2.419
05	Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering						
		Lasten	790	947	623	598	598
		Baten	-363	-323			
		Saldo	428	623	623	598	598
5.2	Sportaccommodaties						
		Lasten	6.466	6.699	6.388	6.764	6.927
		Baten	-3.110	-2.541	-2.541	-2.766	-2.766
		Saldo	3.356	4.158	3.847	3.998	4.162
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie						
		Lasten	5.846	6.170	5.791	6.093	5.660
		Baten	-691	-704	-704	-704	-704
		Saldo	5.155	5.465	5.086	5.388	4.955
5.4	Musea						
		Lasten	3.894	3.645	3.290	3.512	3.474
		Baten	-120	-213	-259	-482	-482
		Saldo	3.774	3.432	3.031	3.029	2.991
5.5	Cultureel erfgoed						
		Lasten	1.188	896	870	840	789
		Baten	-39	-39	-39	-39	-39
		Saldo	1.149	857	831	801	750
5.6	Media						
		Lasten	2.104	2.169	2.006	2.006	2.006
		Baten	-287	-293	-293	-293	-293
		Saldo	1.817	1.876	1.713	1.713	1.713
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie						
		Lasten	8.696	8.533	8.405	8.342	8.320
		Baten	-316	-167	-167	-167	-167
		Saldo	8.379	8.366	8.239	8.175	8.153
06	Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie						
		Lasten	18.907	17.374	10.113	9.007	8.952
		Baten	-10.960	-9.166	-1.158	-958	-903
		Saldo	7.947	8.208	8.955	8.050	8.049
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen						
		Lasten	3.281	1.090	994	799	799
		Baten					
		Saldo	3.281	1.090	994	799	799
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO						
		Lasten	58	1.679	1.679	1.679	1.679
		Baten					
		Saldo	58	1.679	1.679	1.679	1.679
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd						
		Lasten	861	2.157	1.942	1.942	1.942
		Baten					
		Saldo	861	2.157	1.942	1.942	1.942
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal						
		Lasten	214				

		Baten	-214				
		Saldo					
	6.3	Inkomensregelingen					
		Lasten	26.913	26.417	26.206	26.236	26.282
		Baten	-19.895	-20.464	-20.464	-20.464	-20.464
		Saldo	7.018	5.953	5.742	5.772	5.818
6.4	WSW en beschut werk						
		Lasten	7.971	7.597	7.798	7.742	7.687
		Baten	-259	-259	-259	-259	-259
		Saldo	7.713	7.338	7.539	7.484	7.428
6.5	Arbeidsparticipatie						
		Lasten	1.462	1.890	1.875	1.875	1.875
		Baten	-200				
		Saldo	1.262	1.890	1.875	1.875	1.875
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)						
		Lasten	2.524	1.109	1.109	1.109	1.109
		Baten					
		Saldo	2.524	1.109	1.109	1.109	1.109
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)						
		Lasten	1.086	1.365	1.460	1.555	1.703
		Baten					
		Saldo	1.086	1.365	1.460	1.555	1.703
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)						
		Lasten	5.276	5.668	5.668	5.668	5.668
		Baten					
		Saldo	5.276	5.668	5.668	5.668	5.668
6.712	Begeleiding (WMO)						
		Lasten	6	6	6	6	6
		Baten					
		Saldo	6	6	6	6	6
6.713	Dagbesteding (WMO)						
		Lasten	1.050	1.157	1.157	1.157	1.157
		Baten					
		Saldo	1.050	1.157	1.157	1.157	1.157
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)						
		Lasten	101	110	110	110	110
		Baten					
		Saldo	101	110	110	110	110
6.71B	Begeleiding (WMO)						
		Lasten	5.031	5.546	5.546	5.546	5.546
		Baten					
		Saldo	5.031	5.546	5.546	5.546	5.546
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)						
		Lasten					
		Baten	-427	-427	-427	-427	-427
		Saldo	-427	-427	-427	-427	-427
6.72A	Jeugdhulp begeleiding						
		Lasten	2.141	2.731	2.731	2.731	2.731
		Baten	-25				
		Saldo	2.116	2.731	2.731	2.731	2.731
6.72B	Jeugdhulp behandeling						
		Lasten	3.865	3.844	3.844	3.844	3.844
		Baten					
		Saldo	3.865	3.844	3.844	3.844	3.844
6.72 C	Jeugdhulp dagbesteding						
		Lasten	23	23	23	23	23
		Baten					
		Saldo	23	23	23	23	23
6.73 A	Pleegzorg						
		Lasten	1.039	1.087	1.087	1.087	1.087
		Baten					
		Saldo	1.039	1.087	1.087	1.087	1.087
6.74 B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf						
		Lasten	1.406	1.471	1.471	1.471	1.471

	Baten					
	Saldo	1.406	1.471	1.471	1.471	1.471
6.74C Gesloten plaatsing						
	Lasten	848	887	887	887	887
	Baten					
	Saldo	848	887	887	887	887
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal						
	Lasten	6.470	6.685	6.723	6.681	6.928
	Baten					
	Saldo	6.470	6.685	6.723	6.681	6.928
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal						
	Lasten	3.388	3.545	3.545	3.545	3.545
	Baten					
	Saldo	3.388	3.545	3.545	3.545	3.545
6.792 PGB Jeugd						
	Lasten	189	226	226	226	226
	Baten					
	Saldo	189	226	226	226	226
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)						
	Lasten	610	482	466	466	466
	Baten	-145				
	Saldo	465	482	466	466	466
6.81A Beschermd wonen (WMO)						
	Lasten	759	520	520	520	520
	Baten	-2.207	-2.405			
	Saldo	-1.449	-1.885	520	520	520
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)						
	Lasten	100	106	106	106	106
	Baten					
	Saldo	100	106	106	106	106
6.821 Jeugdbescherming						
	Lasten	1.440	1.506	1.506	1.506	1.506
	Baten					
	Saldo	1.440	1.506	1.506	1.506	1.506
6.82A Jeugdbescherming						
	Lasten					
	Baten					
	Saldo					
6.82B Jeugdreclassering						
	Lasten	184	193	193	193	193
	Baten					
	Saldo	184	193	193	193	193
6.91 Coördinatie en beleid WMO						
	Lasten	141	1.349	1.349	1.349	1.349
	Baten					
	Saldo	141	1.349	1.349	1.349	1.349
07 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid						
	Lasten	3.282	3.517	3.285	3.283	3.283
	Baten	-470	-232			
	Saldo	2.812	3.285	3.285	3.283	3.283
7.2 Riolering						
	Lasten	3.078	3.202	3.207	3.225	3.295
	Baten	-5.337	-5.236	-5.095	-5.018	-5.294
	Saldo	-2.259	-2.034	-1.888	-1.793	-1.999
7.3 Afval						
	Lasten	3.826	3.744	3.812	3.711	3.845
	Baten	-7.196	-7.066	-7.086	-6.956	-7.274
	Saldo	-3.371	-3.322	-3.275	-3.245	-3.429
7.4 Milieubeheer						
	Lasten	6.839	4.910	4.297	4.188	4.129
	Baten	-3.360	-1.743	-1.223	-1.220	-1.220
	Saldo	3.480	3.167	3.074	2.968	2.909
7.5 Begraafplaatsen en crematoria						

	Lasten	1.274	1.575	1.584	1.589	1.580
	Baten	-1.316	-1.424	-1.424	-1.424	-1.420
	Saldo	-42	151	159	165	159
08	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
8.1	Ruimte en leefomgeving					
	Lasten	3.413	2.358	1.654	1.548	1.541
	Baten	-201	-47	-47	-47	-47
	Saldo	3.212	2.311	1.608	1.501	1.494
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)					
	Lasten	3.503	3.929	3.760	3.668	3.465
	Baten	-4.810	-4.165	-3.612	-3.406	-3.406
	Saldo	-1.307	-236	149	262	59
8.3	Wonen en bouwen					
	Lasten	4.476	3.430	3.143	3.061	3.209
	Baten	-2.356	-2.309	-2.159	-2.159	-2.159
	Saldo	2.120	1.121	984	902	1.050
09	Algemene dekkingsmiddelen					
0.5	Treasury					
	Lasten	-2.514	-5.697	-7.205	-8.190	-7.770
	Baten	-184.578	-3.429	-3.126	-2.936	-2.740
	Saldo	-187.092	-9.126	-10.331	-11.126	-10.511
0.61	OZB woningen					
	Lasten	1.076	953	853	853	853
	Baten	-8.799	-9.567	-9.655	-9.743	-9.743
	Saldo	-7.723	-8.614	-8.802	-8.890	-8.890
0.62	OZB niet-woningen					
	Lasten					
	Baten	-6.209	-6.759	-6.759	-6.759	-6.759
	Saldo	-6.209	-6.759	-6.759	-6.759	-6.759
0.63	Parkeerbelasting					
	Lasten	1	1	1	1	1
	Baten	-1.998	-2.368	-2.368	-2.368	-2.368
	Saldo	-1.997	-2.367	-2.367	-2.367	-2.367
0.64	Belastingen overig					
	Lasten	168	173	173	173	173
	Baten	-757	-2.006	-4.886	-7.153	-9.474
	Saldo	-589	-1.833	-4.713	-6.980	-9.301
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
	Lasten					
	Baten	-134.913	-135.569	-139.495	-140.734	-146.270
	Saldo	-134.913	-135.569	-139.495	-140.734	-146.270
0.8	Overige baten en lasten					
	Lasten	1.813	2.345	8.051	16.607	25.019
	Baten		334	1.564	1.410	80
	Saldo	1.813	2.679	9.614	19.688	25.099
10	Overhead					
0.4	Overhead					
	Lasten	24.863	26.574	26.252	26.493	27.235
	Baten	-252	-161	-161	-161	-161
	Saldo	24.611	26.412	26.091	26.332	27.074
11	Vennootschapsbelasting					
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)					
	Lasten	81	257	43		
	Baten					
	Saldo	81	257	43		
12	Reserves					
0.10	Mutaties reserves					
	Lasten	20.580	10.793	1.162	957	957
	Baten	-26.609	-10.975	-1.772	-1.079	-629
	Saldo	-6.029	-183	-611	-123	327
13	Resultaat baten en lasten (alleen voor Jaarstukken)					
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					
	Lasten					

	Baten Saldo				
Lasten	252.113	235.653	220.219	227.307	237.798
Baten	-436.633	-236.789	-220.070	-222.742	-231.848
Totaal structureel	-184.519	-1.139	148	4.565	5.945

III Overzicht structureel en eenmalig per programma

Structurele lasten en baten			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
00	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur						
	Lasten		3.702	3.731	3.731	3.731	3.731
	Baten						
	Saldo		3.702	3.731	3.731	3.731	3.731
0.2	Burgerzaken						
	Lasten		1.612	1.789	1.796	1.796	1.796
	Baten		-1.189	1.200	-1.230	-1.230	-1.230
	Saldo		423	589	566	566	566
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden						
	Lasten		1.900	7.168	7.580	7.715	7.902
	Baten		-523	646	-646	-661	-691
	Saldo		1.377	6.522	6.934	7.054	7.211
01	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer						
	Lasten		4.252	4.431	4.427	4.419	4.415
	Baten		-421	462	-462	-462	-462
	Saldo		3.831	3.970	3.965	3.958	3.953
1.2	Openbare orde en veiligheid						
	Lasten		1.924	1.778	1.775	1.768	1.768
	Baten		-79	79	-79	-79	-79
	Saldo		1.845	1.699	1.696	1.688	1.688
02	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer						
	Lasten		11.528	11.587	12.094	12.210	12.893
	Baten		-567	578	-578	-583	-583
	Saldo		10.962	11.009	11.516	11.627	12.310
2.2	Parkeren						
	Lasten		876	1.093	1.198	1.416	1.411
	Baten						
	Saldo		876	1.093	1.198	1.416	1.411
2.3	Recreatieve havens						
	Lasten		45	46	46	45	45
	Baten		-22	22	-22	-22	-22
	Saldo		23	24	24	24	23
2.4	Economische havens en waterwegen						
	Lasten		439	463	465	467	467
	Baten		-514	643	-643	-643	-643
	Saldo		-76	-180	-178	-175	-176
2.5	Openbaar vervoer						
	Lasten		5	5	5	5	5
	Baten						
	Saldo		5	5	5	5	5
03	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling						
	Lasten		614	635	672	450	408
	Baten		-132	82	-82	-82	-82
	Saldo		482	553	590	368	326
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
	Lasten		207	163	161	158	155
	Baten						
	Saldo		207	163	161	158	155
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen						
	Lasten		103	107	107	107	107
	Baten		-60	60	-60	-60	-60
	Saldo		43	47	47	47	47
3.4	Economische promotie						

		Lasten	1.798	1.701	1.728	1.578	1.578
		Baten	-271	429	-429	-429	-429
		Saldo	1.528	1.272	1.299	1.149	1.149
04	Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs						
		Lasten	264	265	264	264	263
		Baten					
		Saldo	264	265	264	264	263
4.2	Onderwijshuisvesting						
		Lasten	6.449	6.492	7.027	8.438	8.783
		Baten	-552	564	-564	-564	-564
		Saldo	5.897	5.928	6.462	7.874	8.219
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken						
		Lasten	3.789	4.010	4.016	4.023	4.033
		Baten	-1.614	1.614	-1.614	-1.614	-1.614
		Saldo	2.174	2.395	2.402	2.408	2.419
05	Sport, cultuur en recreatie						
	5.1 Sportbeleid en activering						
		Lasten	417	623	623	598	598
		Baten					
		Saldo	417	623	623	598	598
	5.2 Sportaccommodaties						
		Lasten	6.087	6.027	6.385	6.713	6.807
		Baten	-2.497	2.541	-2.541	-2.766	-2.766
		Saldo	3.590	3.486	3.844	3.948	4.042
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie						
		Lasten	5.347	5.631	5.721	5.937	5.912
		Baten	-691	704	-704	-704	-704
		Saldo	4.655	4.926	5.016	5.232	5.207
	5.4 Musea						
		Lasten	3.348	3.305	3.287	3.512	3.474
		Baten	-115	206	-259	-482	-482
		Saldo	3.234	3.099	3.028	3.029	2.991
	5.5 Cultureel erfgoed						
		Lasten	975	796	795	790	789
		Baten	-39	39	-39	-39	-39
		Saldo	936	757	756	751	750
	5.6 Media						
		Lasten	2.224	2.006	2.006	2.006	2.006
		Baten	-287	293	-293	-293	-293
		Saldo	1.937	1.713	1.713	1.713	1.713
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie						
		Lasten	7.223	8.273	8.380	8.319	8.300
		Baten	-166	167	-167	-167	-167
		Saldo	7.057	8.106	8.214	8.152	8.133
06	Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie						
		Lasten	8.679	9.734	9.753	8.852	8.852
		Baten	-903	903	-903	-903	-903
		Saldo	7.776	8.831	8.850	7.950	7.949
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen						
		Lasten	3.180	994	994	799	799
		Baten					
		Saldo	3.180	994	994	799	799
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO						
		Lasten	58	1.679	1.679	1.679	1.679
		Baten					
		Saldo	58	1.679	1.679	1.679	1.679
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd						
		Lasten	845	2.157	1.942	1.942	1.942
		Baten					
		Saldo	845	2.157	1.942	1.942	1.942
6.3	Inkomensregelingen						
		Lasten	26.670	26.417	26.206	26.236	26.282

		Baten	-19.923	20.464	-20.464	-20.464	-20.464
		Saldo	6.747	5.953	5.742	5.772	5.818
	6.4 WSW en beschut werk						
		Lasten	8.101	7.597	7.798	7.742	7.687
		Baten	-259	259	-259	-259	-259
		Saldo	7.843	7.338	7.539	7.484	7.428
6.5	Arbeidsparticipatie						
		Lasten	1.244	1.875	1.875	1.875	1.875
		Baten					
		Saldo	1.244	1.875	1.875	1.875	1.875
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)						
		Lasten	2.474	1.109	1.109	1.109	1.109
		Baten					
		Saldo	2.474	1.109	1.109	1.109	1.109
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)						
		Lasten	1.139	1.365	1.460	1.555	1.703
		Baten					
		Saldo	1.139	1.365	1.460	1.555	1.703
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)						
		Lasten	5.276	5.668	5.668	5.668	5.668
		Baten					
		Saldo	5.276	5.668	5.668	5.668	5.668
6.712	Begeleiding (WMO)						
		Lasten	6	6	6	6	6
		Baten					
		Saldo	6	6	6	6	6
6.713	Dagbesteding (WMO)						
		Lasten	1.050	1.157	1.157	1.157	1.157
		Baten					
		Saldo	1.050	1.157	1.157	1.157	1.157
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)						
		Lasten	101	110	110	110	110
		Baten					
		Saldo	101	110	110	110	110
6.71B	Begeleiding (WMO)						
		Lasten	5.031	5.546	5.546	5.546	5.546
		Baten					
		Saldo	5.031	5.546	5.546	5.546	5.546
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)						
		Lasten					
		Baten	-427	427	-427	-427	-427
		Saldo	-427	-427	-427	-427	-427
6.72A	Jeugdhulp begeleiding						
		Lasten	2.111	2.731	2.731	2.731	2.731
		Baten					
		Saldo	2.111	2.731	2.731	2.731	2.731
6.72B	Jeugdhulp behandeling						
		Lasten	3.857	3.844	3.844	3.844	3.844
		Baten					
		Saldo	3.857	3.844	3.844	3.844	3.844
6.72 C	Jeugdhulp dagbesteding						
		Lasten	23	23	23	23	23
		Baten					
		Saldo	23	23	23	23	23
6.73 A	Pleegzorg						
		Lasten	1.039	1.087	1.087	1.087	1.087
		Baten					
		Saldo	1.039	1.087	1.087	1.087	1.087
6.74 A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf						
		Lasten					
		Baten					
		Saldo					
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf						
		Lasten	1.406	1.471	1.471	1.471	1.471

	Baten					
	Saldo	1.406	1.471	1.471	1.471	1.471
6.74C Gesloten plaatsing						
	Lasten	848	887	887	887	887
	Baten					
	Saldo	848	887	887	887	887
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal						
	Lasten	6.970	6.685	6.723	6.681	6.928
	Baten					
	Saldo	6.970	6.685	6.723	6.681	6.928
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal						
	Lasten	3.388	3.545	3.545	3.545	3.545
	Baten					
	Saldo	3.388	3.545	3.545	3.545	3.545
6.792 PGB Jeugd						
	Lasten	189	226	226	226	226
	Baten					
	Saldo	189	226	226	226	226
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)						
	Lasten	465	466	466	466	466
	Baten					
	Saldo	465	466	466	466	466
6.81A Beschermd wonen (WMO)						
	Lasten	647	520	520	520	520
	Baten					
	Saldo	647	520	520	520	520
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)						
	Lasten	100	106	106	106	106
	Baten					
	Saldo	100	106	106	106	106
6.821 Jeugdbescherming						
	Lasten	1.440	1.506	1.506	1.506	1.506
	Baten					
	Saldo	1.440	1.506	1.506	1.506	1.506
6.82A Jeugdbescherming						
	Lasten					
	Baten					
	Saldo					
6.82B Jeugdreclassering						
	Lasten	184	193	193	193	193
	Baten					
	Saldo	184	193	193	193	193
6.91 Coördinatie en beleid WMO						
	Lasten		1.349	1.349	1.349	1.349
	Baten					
	Saldo		1.349	1.349	1.349	1.349
07 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid						
	Lasten	2.976	3.285	3.285	3.283	3.283
	Baten					
	Saldo	2.976	3.285	3.285	3.283	3.283
7.2 Riolering						
	Lasten	3.066	3.225	3.194	3.212	3.229
	Baten	-5.173	5.223	-5.202	-5.240	-5.228
	Saldo	-2.107	-1.998	-2.008	-2.028	-1.999
7.3 Afval						
	Lasten	3.845	3.935	4.029	3.928	3.883
	Baten	-7.442	7.206	-7.286	-7.313	-7.313
	Saldo	-3.596	-3.271	-3.258	-3.385	-3.429
7.4 Milieubeheer						
	Lasten	2.925	4.030	4.092	4.128	4.129
	Baten	-4	1.220	-1.220	-1.220	-1.220
	Saldo	2.922	2.810	2.872	2.908	2.909
7.5 Begraafplaatsen en crematoria						

	Lasten	1.220	1.586	1.588	1.586	1.580
	Baten	-1.306	1.424	-1.424	-1.424	-1.420
	Saldo	-86	161	163	161	159
08	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
8.1	Ruimte en leefomgeving					
	Lasten	1.644	1.313	1.529	1.523	1.516
	Baten	-47	47	-47	-47	-47
	Saldo	1.597	1.266	1.483	1.476	1.469
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)					
	Lasten	2.729	3.163	3.163	3.163	3.163
	Baten	-3.252	3.252	-3.252	-3.252	-3.252
	Saldo	-523	-89	-89	-89	-89
8.3	Wonen en bouwen					
	Lasten	2.354	3.415	3.413	3.411	3.409
	Baten	-1.818	2.159	-2.159	-2.159	-2.159
	Saldo	536	1.256	1.254	1.252	1.250
09	Algemene dekkingsmiddelen					
0.5	Treasury					
	Lasten	-318	-6.236	-7.317	-7.959	-7.924
	Baten	-2.525	2.463	-2.451	-2.438	-2.438
	Saldo	-2.843	-8.700	-9.769	-10.397	-10.363
0.61	OZB woningen					
	Lasten	1.009	853	853	853	853
	Baten	-8.799	9.567	-9.655	-9.743	-9.743
	Saldo	-7.790	-8.714	-8.802	-8.890	-8.890
0.62	OZB niet-woningen					
	Lasten					
	Baten	-5.969	6.759	-6.759	-6.759	-6.759
	Saldo	-5.969	-6.759	-6.759	-6.759	-6.759
0.63	Parkeerbelasting					
	Lasten	1	1	1	1	1
	Baten	-1.998	2.368	-2.368	-2.368	-2.368
	Saldo	-1.997	-2.367	-2.367	-2.367	-2.367
0.64	Belastingen overig					
	Lasten	165	173	173	173	173
	Baten	-983	2.006	-4.886	-7.153	-9.474
	Saldo	-818	-1.833	-4.713	-6.980	-9.301
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
	Lasten					
	Baten	-131.930	135.569	-139.495	-140.734	-146.270
	Saldo	-131.930	-135.569	-139.495	-140.734	-146.270
0.8	Overige baten en lasten					
	Lasten	2.088	1.931	7.721	16.333	25.019
	Baten		830	1.564	1.410	80
	Saldo	2.088	2.761	9.284	17.742	25.099
10	Overhead					
0.4	Overhead					
	Lasten	24.630	26.259	26.160	26.401	27.235
	Baten	-160	161	-161	-161	-161
	Saldo	24.470	26.097	25.999	26.240	27.074
12	Reserves					
0.10	Mutaties reserves					
	Lasten	888	802	802	802	802
	Baten	-301	454	-454	-454	-454
	Saldo	586	348	348	348	348
Lasten		200.871	209.913	216.957	226.215	237.296
Baten		-202.958	211.925	-217.721	-221.989	-231.190
Totaal structureel		-2.085	-2.013	-767	4.227	6.103

Enmalige lasten en baten			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
00	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur						
	Lasten		177	20			
	Baten						
	Saldo		177	20			
0.2	Burgerzaken						
	Lasten		144		25		
	Baten		68		-45		
	Saldo		212		-20		
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden						
	Lasten		6.379	50	7		
	Baten		-426	-425		50	50
	Saldo		5.953	-375	7	50	50
01	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer						
	Lasten		-29	-17			
	Baten		21				
	Saldo		-8	-17			
1.2	Openbare orde en veiligheid						
	Lasten		87	50			
	Baten						
	Saldo		87	50			
02	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer						
	Lasten		788	-108	-63		
	Baten		-768			58	
	Saldo		20	-108	-63	58	
2.2	Parkeren						
	Lasten		355	105	60		
	Baten						
	Saldo		355	105	60		
2.3	Recreatieve havens						
	Lasten		48				
	Baten						
	Saldo		48				
2.4	Economische havens en waterwegen						
	Lasten		43	16			
	Baten			-16			
	Saldo		43				
03	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling						
	Lasten		322	20	16		
	Baten		132				
	Saldo		454	20	16		
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
	Lasten		604				
	Baten		-415	-247			
	Saldo		189	-247			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen						
	Lasten		33				
	Baten						
	Saldo		33				
3.4	Economische promotie						
	Lasten		286	201	670		
	Baten		-150			20	
	Saldo		136	201	670	20	
04	Onderwijs						
4.2	Onderwijshuisvesting						
	Lasten		-289		425		
	Baten						
	Saldo		-289		425		

4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
	Lasten	1.572	907	200		
	Baten	-732			200	
	Saldo	839	907	200	200	
05	Sport, cultuur en recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering					
	Lasten	373	323			
	Baten	-363	-323			
	Saldo	11				
5.2	Sportaccommodaties					
	Lasten	378	672	3		
	Baten	-613			51	120
	Saldo	-234	672	3	51	120
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					
	Lasten	500	539	70		
	Baten				156	-252
	Saldo	500	539	70	156	-252
5.4	Musea					
	Lasten	546	340	3		
	Baten	-5	-7			
	Saldo	541	333	3		
5.5	Cultureel erfgoed					
	Lasten	213	100	75		
	Baten				50	
	Saldo	213	100	75	50	
5.6	Media					
	Lasten	-121	163			
	Baten					
	Saldo	-121	163			
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
	Lasten	1.473	260	25		
	Baten	-150			23	20
	Saldo	1.323	260	25	23	20
06	Sociaal domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie					
	Lasten	10.229	7.640	360	-55	
	Baten	-10.057	-8.263	-255	155	100
	Saldo	171	-623	105	100	100
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen					
	Lasten	101	96			
	Baten					
	Saldo	101	96			
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd					
	Lasten	16				
	Baten					
	Saldo	16				
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal					
	Lasten	214				
	Baten	-214				
	Saldo					
6.3	Inkomensregelingen					
	Lasten	243				
	Baten	28				
	Saldo	271				
6.4	WSW en beschut werk					
	Lasten	-130				
	Baten					
	Saldo	-130				
6.5	Arbeidsparticipatie					
	Lasten	218	15			
	Baten	-200				
	Saldo	18	15			
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
	Lasten	51				

	Baten					
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	Saldo	51				
	Lasten	-53				
	Baten					
6.72A Jeugdhulp begeleiding	Saldo	-53				
	Lasten	30				
	Baten	-25				
6.72B Jeugdhulp behandeling	Saldo	5				
	Lasten	8				
	Baten					
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	Saldo	8				
	Lasten	-500				
	Baten					
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Saldo	-500				
	Lasten	145	16			
	Baten	-145				
6.81A Beschermd wonen (WMO)	Saldo		16			
	Lasten	112				
	Baten	-2.207	-2.405			
6.91 Coördinatie en beleid WMO	Saldo	-2.095	-2.405			
	Lasten	141				
	Baten					
	Saldo	141				
07 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid						
	Lasten	307	232			
	Baten	-470	-232			
	Saldo	-164				
7.2 Riolerings						
	Lasten	12	-23	13	222	-66
	Baten	-164	-13	107	13	66
	Saldo	-152	-36	120	235	
7.3 Afval						
	Lasten	-20	-191	-217	357	38
	Baten	245	140	200	-217	-38
	Saldo	226	-51	-17	140	
7.4 Milieubeheer						
	Lasten	3.914	880	205		
	Baten	-3.356	-523	-3	60	
	Saldo	558	357	202	60	
7.5 Begraafplaatsen en crematoria						
	Lasten	55	-10	-4		
	Baten	-10			3	
	Saldo	45	-10	-4	3	
08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimte en leefomgeving						
	Lasten	1.770	1.045	125		
	Baten	-154			25	25
	Saldo	1.615	1.045	125	25	25
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)						
	Lasten	774	766	597	-154	-154
	Baten	-1.558	-913	-359	505	302
	Saldo	-784	-147	238	351	148
8.3 Wonen en bouwen						
	Lasten	2.122	15	-270		
	Baten	-539	-150		-350	-200
	Saldo	1.584	-135	-270	-350	-200

09	Algemene dekkingsmiddelen					
0.5	Treasury					
	Lasten	-2.196	539	113	-498	-302
	Baten	-182.053	-966	-675	-231	154
	Saldo	-184.249	-427	-562	-729	-148
0.61	OZB woningen					
	Lasten	67	100			
	Baten					
	Saldo	67	100			
0.62	OZB niet-woningen					
	Lasten					
	Baten	-240				
	Saldo	-240				
0.64	Belastingen overig					
	Lasten	3				
	Baten	226				
	Saldo	229				
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
	Lasten					
	Baten	-2.983				
	Saldo	-2.983				
0.8	Overige baten en lasten					
	Lasten	-275	413	330		
	Baten				274	
	Saldo	-275	413	330	274	
10	Overhead					
0.4	Overhead					
	Lasten	233	315	92		
	Baten	-92			92	
	Saldo	141	315	92	92	
11	Vennootschapsbelasting					
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)					
	Lasten	81	257	43		
	Baten					
	Saldo	81	257	43		
12	Reserves					
0.10	Mutaties reserves					
	Lasten	19.692	9.990	359	-625	-175
	Baten	-26.308	-10.521	-1.318	154	154
	Saldo	-6.616	-531	-959	-471	-21
Lasten		51.246	25.737	3.262	1.091	501
Baten		-233.677	-24.864	-2.348	-753	-659
Totaal structureel		-182.431	872	914	338	-158

Totale lasten en baten (structureel en eenmalig)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten structureel en eenmalig	252.113	235.650	220.218	227.309	237.797
Baten structureel en eenmalig	-436.633	-236.789	-220.071	-222.743	-231.849
Totaal structureel en eenmalig	-184.520	-1.139	147	4.566	5.948

In de tabel hieronder worden de totalen voor het komende begrotingsjaar opgesplitst in een aantal componenten. Deze sluiten aan bij de componenten die worden genoemd bij begrotingsoverzicht aan het begin van de programma's. Hierdoor is het mogelijk de overzichten op elkaar aan te sluiten. In het overzicht aan het begin van de programma's wordt het resultaat als een (-) voordeel gepresenteerd in het onderstaande overzicht als een last (+). Dit heeft puur te maken met presentatie. In de financiële administratie is resultaat namelijk een uitgaven budget dat nog vrij besteedbaar is.

Opbouw van de lasten		Begroting 2026
	Geraamd lasten	224.857
12	Storting aan reserves	10.793
	Geraamd Resultaat (voordelig)	287
Totale lasten structureel en eenmalig		235.937

Opbouw van de baten		Begroting 2026
	Geraamd baten	-225.815
12	Ontrekking aan reserves	-10.975
	Geraamd Resultaat (nadelig)	853
Totale baten structureel en eenmalig		-235.937

IV Specificatie van reserves en voorzieningen

Naam reserve (bedrag in €)	Saldo per 1-1-2026	Dotaties rente	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo per 31-12-2026	Mutaties	Saldo per 31-12-2027	Mutaties	Saldo per 31-12-2028	Mutaties	Saldo per 31-12-2029
Algemene reserves											
Algemene reserve	45.436.913	-			45.436.913	-	45.436.913	-	45.436.913	-	45.436.913
Saldo jaarresultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal van de algemene reserves	45.436.913	-	-	-	45.436.913	-	45.436.913	-	45.436.913	-	45.436.913
Bestemmingsreserves											
Reserve nieuwe investeringen en ambities	7.600.129	-	-	-	7.600.129	-	7.600.129	-	7.600.129	-	7.600.129
Reserve groot onderhoud zwembaden	322.494	-	-	-	322.494	-	322.494	-	322.494	-	322.494
Reserve stedelijke vernieuwing 2002	51.832	-	-	-	51.832	-	51.832	-	51.832	-	51.832
Reserve bouwgrondexploitatie	6.323.451	-	9.899.640	1.314.443	14.908.648	513.492-	14.395.156	75.355-	14.319.801	74.645	14.394.446
Reserve groot onderhoud gebouwen	1.494.209	-	4.538		1.498.747	4.538	1.503.285	4.538	1.507.823	4.538	1.512.361
Reserve onderhoud buitenhaven	68.239	-		29.000	39.239		39.239		39.239		39.239
Reserve Prestatieafspraken Wonen	100.467	-			100.467		100.467		100.467		100.467
Reserve ILG 2007-2013	-	-			-		-		-		-
Reserve groot onderhoud havens	317.746	-			317.746		317.746		317.746		317.746
Reserve Sparen compensatie-uren adv	-	-			-		-		-		-
Reserve Restantbudget BLS	94.988	-			94.988		94.988		94.988		94.988
Reserve duurzame activiteiten	238.422	-			238.422		238.422		238.422		238.422
Reserve groot onderhoud civiele kunstwerken	3.718.626	-	508.000		4.226.626	508.000	4.734.626	508.000	5.242.626	508.000	5.750.626
Reserve aanpak Ontheemden	7.618.508	-		100.000	7.518.508	100.000-	7.418.508	100.000-	7.318.508	100.000-	7.218.508
BestemmingsReserve Sociale woningbouw	900.000	-			900.000		900.000		900.000		900.000
BestemmingsReserve maatsch. Opvang huisvestings	600.000	-		200.000	400.000	200.000-	200.000	200.000-	-		-
BestemmingsReserve maatschappelijk investerings	4.250.000	-		375.000	3.875.000	150.000-	3.725.000	100.000-	3.625.000		3.625.000
Reserve groot onderhoud brandweerkazerne Kampen	349.268	-	50.000	152.706	246.562	102.706-	143.856	102.706-	41.150	102.706-	61.556-
Bestemmingsreserve van zorg naar welzijn	-	-			-		-		-		-
Reserve over te hevelen jaargebonden budgetten	115.599	-		-	115.599		115.599		115.599		115.599
Reserve parkeergelegenheden	86.911	-			86.911		86.911		86.911		86.911
Reserve kapitaallasten investeringen economisch nu	7.000-	-		7.000	14.000-	7.000-	21.000-	7.000-	28.000-	7.000-	35.000-
Reserve kapitaallasten sluis en bruggen Reeve	7.986.693	-	330.645	8.317.338	0-	-	0-	-	0-	-	0-
Bestemmingsreserve aanjagen Woningbouw	3.428.000	-		480.000	2.948.000	-	2.948.000		2.948.000		2.948.000
Reserve verbreding sluizen Kornwerderzand	250.000	-	-	-	250.000	-	250.000	-	250.000		250.000
Totaal van de bestemmingsreserves	45.908.582	-	10.792.823	10.975.487	45.725.918	560.660-	45.165.258	72.523-	45.092.735	377.477	45.470.212
Totaal eigen vermogen	91.345.495	-	10.792.823	10.975.487	91.162.831	560.660-	90.602.171	72.523-	90.529.648	377.477	90.907.125

Naam voorziening (bedrag in €)	Saldo per 1-1-2026	Dotaties rente	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo per 31-12-2026	Mutaties	Saldo per 31-12-2027	Mutaties	Saldo per 31-12-2028	Mutaties	Saldo per 31-12-2029
Voorzieningen											
Voorziening ophalen huisvuil	405.770,44	-	-		405.770	-	405.770	-	405.770	-	405.770
Voorziening rioleringswerken	17.652	-	-		17.652		17.652		17.652		17.652
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	2.952.635		257.087	171.834	3.037.888	85.253	3.123.141	85.253	3.208.394	85.253	3.293.647
Stadsvernieuwing WSDV/VROM	-				-		-		-		-
Voorziening FLO veiligheidsregio IJsselland	524.666				524.666		524.666		524.666		524.666
Voorziening sociaal plan zwembad	294.643			61.000	233.643	61.000-	172.643	61.000-	111.643	61.000-	50.643
Voorziening schadeclaim parkeergarage Buitenhaver	-				-		-		-		-
Voorziening wachtgeld en pensioenen wethouders	5.612.602		520.000	520.000	5.612.602	-	5.612.602	-	5.612.602	-	5.612.602
Voorziening spaarverlof	422.855				422.855		422.855		422.855		422.855
Voorziening WW plicht	273.336				273.336		273.336		273.336		273.336
Voorziening sociaal statuut stadsziekenhuis	2.276				2.276		2.276		2.276		2.276
Voorziening VOF Reeve	90.770				90.770		90.770		90.770		90.770
voorziening bijdrage bedrijfspand Impact	2.615.576		4.394-	258.732	2.352.450	263.126-	2.089.324	263.126-	1.826.198	263.126-	1.563.072
Voorziening dubieuze debiteuren	160.213			-	160.213		160.213	-	160.213		160.213
Voorziening dubieuze debiteuren soza	1.016.676			-	1.016.676	-	1.016.676	-	1.016.676	-	1.016.676
Voorziening verlieslatende complexen	2.050.264				2.050.264		2.050.264		2.050.264		2.050.264
Totaal van de voorzieningen	16.439.935	-	772.693	1.011.566	16.201.062	238.873-	15.962.189	238.873-	15.723.316	238.873-	15.484.443
Totaal generaal	107.785.430	-	11.565.516	11.987.053	107.363.893	799.533-	106.564.360	311.396-	106.252.964	138.604	106.391.568

V Strategische opgaven opgenomen in de begroting

*bedragen x € 1.000		Investerings						Lasten				Baten			
Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	2026	2027	2028	2029	S/I	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
1	Passende Ondersteuning	1,00	-	-	-	-		-96	-96	-96	-96	96	96	96	96
1	Formatie: Toezichthouder WMO	1,00					S	-96	-96	-96	-96	96	96	96	96
2	Opgroeien in een kansrijke omgeving	0,00	-	-	-	-		-900	-900	-	-	-	-	-	-
2	Opmaat naar Hervormingsagenda						S	-900	-900						
3	Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving		-	-	-	-		-	0	0	0	-	-	-	-
4	Vergroten bestaanszekerheid	0,00	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bevorderen veiligheid	1,00	-	-	-	-		-106	-10	-10	-10	10	10	10	10
5	Uitvoeringsgeld ondermijning						S	-10	-10	-10	-10	10	10	10	10
5	Formatie: casus - en procesregie (2 x 1/2 fte = 1 fte)	1,00					I	-96							
6	Vitale cultuur	0,00	-	-	-	-		-126	-595	-20	-	-	-	-	-
6	Kampen 800 jaar						I	-126	-595	-20					
7	Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen	-	-1.300	-6.676	-13.493	-3.168		-2.916	-2.250	-1.016	-1.353	2.190	1.600	100	100
7	Reevedelta - Voorbereidingskosten GREX	GREX Reevedelta	-450				I								
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Fietstunnel Niersallee		-250	-3.650	-4.050	-1.500	S	-3	-46	-130	-191				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Fietstunnel Niersallee	BO-MIRT en Grex			3.000	897	S	0	-	33	76				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Afwaardering N764		-100	-400	-500	-770	S	-1	-7	-17	-30				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Afwaardering N764	Bijdrage Grex			405	505	S	0	-	4	14				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: HUB				-500	-2.000	S	0	-	-6	-33				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: HUB	BO-MIRT + Grex					S	0	-	-	-				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Geluidschermen			-75	-300		S	0	-	-5	-25				
7	Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Geluidschermen	GREX Reevedelta					S	0	-	-	21				
7	Statushouders exploitatie tijdelijke huisvesting						I	-384	-285			461	350		
7	Oekraïne gelden besteding geres. gelden tbv woningbouw														
7	- Verdichtingsplannen						I	-750	-1.150			750	1.150		
7	- Versneld realiseren woonwagens Schansdijk						I	-249				249			
7	- Statushouders Interne organisatiekosten huisvesting						I	-100	-100	-100	-100	100	100	100	100
	Reevedelta - Programmakosten						S	-600	-600	-600	-600				
7	Reevedelta - Programmakosten dekking						I					480			
7	Projecten planbegeleiding						I	-150				150			
7	Voorbereidingskosten toekomstige Grex		-100				I								
7	IHP Scholen Drostenerf IJsselmuiden			-400	-6.347		S	0	-4	-79	-317				pm
7	IHP Permanente Scholenbouw Reevedelta Oost		-400		-5.426		S	-4	-9	-68	-119				
7	Grondaankoop school			-2.226			S	0	-24	-49	-48				
7	Spoorthal Oosterholthoeve icm verhuizing SPGU Kosten aankoop grond						I	-650	-	-	-				
7	Opstellen wijk/kernprofielen						I	-25	-25						
8	Werken aan toekomstig bestendige en duurzame economie	0,00	-200	-150	-	-		-2	-6	-8	-8	2	6	8	8
8	Voorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden		-200	-150			S	-2	-6	-8	-8	2	6	8	8
9	Werken aan een bereikbare stad	0,00	-400	-565	-	-		-	-11	-70	-69	-	-	-	-
9	Kunstgrasveld (half veld) VV Go Ahead Kampen		-400				S	0	-4	-35	-35				
9	Parkeervoorziening VV Go Ahead Kampen			-565			S	0	-6	-35	-35				
10	Toekomstbestendige en vitale stad	0,00	-4.000	-4.000	-	-		-184	-272	-376	-371	-	-	-	-
10	Parkeervoorziening Binnenstad		-4.000	-4.000			S	-44	-132	-376	-371				
10	Programmakosten Binnenstad en Economie						I	-140	-140						
11	Versnellen verduurzaming	0,00	-	-2.408	-2.408	-2.408		-	-26	-200	-368	-	-	-	20
11	Verduurzamingsverneler 4e tranche			-2.408			S	0	-26	-173	-168				20
11	Verduurzamingsverneler 5e tranche				-2.408		S	0	0	-26	-173				
11	Verduurzamingsverneler 6e tranche					-2.408	S	0	0	0	-26				
12	Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	0,00	-	-	-	-		-50	-30	-	-	50	30	-	-
12	Programma bodem en ondergrond						I	-50	-30			50	30		
13	Het fundament	0,00	-6.725	-8.000	-7.426	-		-71	-236	-406	-1.049	-	-	-	-
13	Renovatie Stadhuis		-7.000	-8.000	-7.426		S	-77	-242	-412	-1.054				
13	Renovatie Stadhuis DUMAVA subsidie		275				S	6	6	6	5				
14	Overig		-2.761	-2.425	-5.073	-28.735		-141	-184	-373	-657	-	-	-	-
14	Vervangingsinvesteringen		-2.761	-2.425	-5.073	-2.872	S	-141	-184	-373	-372				
14	Overige Strategische investeringen (Scholen)					-25.863	S	0	0	0	-284				
	Eindtotaal	2,00	-15.386	-24.224	-28.400	-34.311		-4.592	-4.617	-2.575	-3.981	2.348	1.742	214	234

VI Overzicht van investeringen

Investeringskredieten 2026

Vast te stellen investeringskredieten 2026

Rijlabels	2026
IHP Permanente Scholenbouw Reevedelta Oost	400.000
Kunstgrasveld (half veld) VV Go Ahead Kampen	400.000
Parkeervoorziening Binnenstad	4.000.000
Reevedelta – Bovenw. voorz. : Afwaardering N764	100.000
Reevedelta – Bovenw. Voorz. : Fietstunnel Niersallee	250.000
Reevedelta - Voorbereidingskosten GREX	450.000
Renovatie Stadhuis	7.000.000
Renovatie Stadhuis DUMAVA subsidie	-275.000
Toplaag kunstgrasveld Cruyff Court	70.000
Vernieuwing sporthal Oosterholthoeve	3.000.000
Vervanging bedrijfswagen G15	59.000
Vervanging bedrijfswagen G26	58.468
Vervanging bedrijfswagen S06	68.450
Vervanging maaimachine G60A	12.100
Vervanging maaimachine G60B	96.800
Vervanging maaimachine S07	9.680
Vervanging tractor S03	150.000
Vervanging Wilsum (veld 1)	70.000
Voorbereidingskosten toekomstige Grex	100.000
Voorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden	200.000
Eindtotaal	16.219.498

Voorgenomen investeringskredieten 2027-2029

Omschrijving Investeringskrediet	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Grondaankoop school	2.226.000		
IHP Drostenerf IJsselmuiden	400.000	6.347.000	
IHP Permanente Scholenbouw Reevedelta Oost		5.426.000	
Jaarlijkse vervanging gemeentelijke voertuigen	748.073	407.380	1.458.129
Parkeervoorziening Binnenstad	4.000.000		
Parkeervoorziening VV Go Ahead Kampen	565.000		
Reevedelta – Bovenw. voorz. : Afwaardering N764	400.000	95.000	265.000
Reevedelta – Bovenw. Voorz. : Fietstunnel Niersallee	3.650.000	1.050.000	603.000
Reevedelta – Bovenw. voorz. : Geluidschermen		75.000	300.000
Reevedelta – Bovenw. voorz. : HUB		500.000	2.000.000
Rehabilitatie Kruidenpad		95.000	
Rehabilitatie Schansdijk	310.144		
Renovatie kleedkamers vv Kampen	143.774		
Renovatie Stadhuis	8.000.000	7.426.404	
Renovatie top laag kunstgrasveld Zalk (veld 1)	460.000		
top laag atletiekbaan Isala			700.000
top laag IJVV veld 1, kunstgras			500.000
Top laag kunstgras veld Cellesbroeksweg			70.000
Top laag kunstgras veld Grafhorst		70.000	
Top laag kunstgras veld Het Meer	70.000		
Verduurzamingsversneller 4e tranche	2.127.500		
Verduurzamingsversneller 5e tranche		2.407.500	
Verduurzamingsversneller 6e tranche			2.407.500
Vernieuwing sporthal Oosterholthoeve	6.000.000		
Vervangen beregeningsinstallatie (leiding) IJVV		30.000	
Vervangen Kunstwerken/Havens	212.144	341.984	
Vervanging minicontainers	260.000		
Vervanging ondergrondse containers	730.000		
Vervangende nieuwbouw VSO de Spanker	6.584.800		
Vervanging / Rehabilitaties wegen	1.966.468	2.035.000	2.500.000
vervanging 6 banen (gravel) tennisvereniging KJLTC			400.000
Vervanging gazonveegmachine IJVV		30.000	
Vervanging pomp Hagenbroek en C-M	80.000		
Vervanging Vastgoed		3.864.556	
Vervanging veld 2 vv Wilsum (kunstgras)	460.000		
Vervanging veld 4 Go Ahead (natuurgras)	65.000		
Vorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden	150.000		
Eindtotaal	39.608.903	30.200.824	11.203.629

Strategische investeringsagenda

Omschrijving investering	Som van 2030-2044
Almere College Marinus Postlaan	15.872.505
De Fontein (Reeve-Oost)	5.124.870
De Mirt	1.756.740
De Regenboog	1.148.500
De Wegwijzer	1.148.500
Engelenbergschool	1.799.928
extra capaciteit Venekwartier	4.000.000
Gebiedsontwikkeling Bovenkerk (Aan nieuw college)	2.562.000
Het Visnet	3.708.677
Ichtus basisschool	3.294.980
Julianaschool	1.148.500
Meerrijk	1.148.500
Nieuwbouw scholen Reeve-dorp: bouwkosten	9.869.000
Nieuwbouw scholen Reeve-dorp: bouwkosten gymzaal	2.928.000
Nieuwbouw scholen Reeve-dorp: grondkosten	2.427.000
Nieuwbouw scholen Reeve-dorp: inrichtingskst gymzaal	115.000
Nieuwe permanente scholen (Reeve-West)	13.782.315
Oranjeschool	11.294.058
Pieter Zandt Kampen	4.800.000
Reevedelta – Bovenw. voorz. : Geluidschermen	-375.000
Reevedelta – Bovenw. voorz. : HUB	1.362.000
Vervangen Kunstwerken/Havens	42.717.488
Vervanging / Rehabilitaties wegen	38.552.618
Vervanging gemeentelijke voertuigen	7.500.000
Vervanging sportvelden	11.250.000
Villa Nova (Reeve-Oost)	5.124.870
Wendeschool	1.148.500
Willem van Oranje	1.148.500
Zwijsenschool	2.008.649
Eindtotaal	198.366.698

VII Bezuinigingen

		Waarden			
Programma	SI	Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
Algemene Dekkingsmiddelen	s	1.475.000	1.475.000	1.505.000	1.535.000
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen		1.475.000	1.475.000	1.505.000	1.535.000
Bestuur en Ondersteuning	s	273.150	273.150	288.150	298.150
Totaal Bestuur en Ondersteuning		273.150	273.150	288.150	298.150
Economie	s	331.680	331.680	498.680	498.680
Totaal Economie		331.680	331.680	498.680	498.680
Overhead	s	1.310.125	1.355.125	1.355.125	1.355.125
Totaal Overhead		1.310.125	1.355.125	1.355.125	1.355.125
Sociaal Domein	s	573.305	623.305	868.305	918.305
Totaal Sociaal Domein		573.305	623.305	868.305	918.305
Sport, cultuur en recreatie	i	5.000			
	s	1.018.755	1.252.255	1.505.755	1.705.755
Totaal Sport, cultuur en recreatie		1.023.755	1.252.255	1.505.755	1.705.755
Veiligheid	i	17.360			
	s	24.935	24.935	24.935	24.935
Totaal Veiligheid		42.295	24.935	24.935	24.935
Verkeer, vervoer en waterstaat	i	15.000			
	s	145.354	145.354	145.354	140.069
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat		160.354	145.354	145.354	140.069
Volksgezondheid en Milieu	i		40.000	40.000	
	s	90.035	90.035	90.035	90.035
Totaal Volksgezondheid en Milieu		90.035	130.035	130.035	90.035
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	i	320.000	270.000	350.000	200.000
	s	359.600	359.600	359.600	359.600
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		679.600	629.600	709.600	559.600
Eindtotaal		5.959.299	6.240.439	7.030.939	7.125.654

VIII Overzicht EMU-saldo

Omschrijving	2025	2026	2027
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2025, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2027
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	178.491	957	758
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	27.652	40.373	39.379
3. Mutatie voorzieningen	-989	215	277
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.672	1.379	151
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	152.522	-40.580	-38.495